

13. januar 2020

VG

**Metoderapport
SKUP 2019**

FOTBALLVOLDEN

Martin S. Folkvord, Anders K. Christiansen
og Leif Welhaven

INNHold

1 Innledning	1
2 Slik startet prosjektet	1
3 Metode	2
3.1 Den første databasen – oversikt over alle sakene siden 2010	2
3.2 Hvordan vekte dataene	2
3.3 Når man ikke kan klage på et innsynsavslag	3
3.4 Leier inn eksterne eksperter til å sjekke hypotese	4
3.5 Hvem er voldsmennene?	4
3.6 ... men hvem er voldsmennene <i>egentlig</i> ?	5
3.7 Vipps, så hadde vi et korrekt navn	6
3.8 Finne en sammenheng mellom vold på og utenfor banen	6
3.9 Fant samtidig imøtegåelse med Finn.....	7
3.10 Dataskraping: Voldsutestengte spilte likevel	7
3.11 Manuell kvalitetssikring av funnene fra skrapingen	8
3.12 Mistanke om enda flere spillere – ny runde med skraping.....	8
3.13 Jakten på gjengangere – nok et datascript.....	9
3.14 Ikke innsyn i gjengangerne – kan vi dokumentere det selv?	9
3.15 Dommere med skjult identitet: Sjekk av 5000 kamper	10
3.16 Hvordan finne noen som ikke vil bli funnet?	10
3.17 Hvordan dokumentere frykt for represalier?	11
3.18 Sikring av materiale underveis	12
3.19 Bygge et kildenettverk i sentrale miljøer	12
3.20 Kommentarjournalistikk når ingen står frem	13
3.21 Samfunnspektivet i kommentarform	13
3.22 Konstruktiv journalistikk	14
4 Etikk og spesielle erfaringer	14
4.1 Datamuligheter i idretten.....	14
4.2 Paradigmeskifte i omtale av vold i idretten	15
4.3 utfordringer når faren for indirekte identifisering er stor	15
4.4 Å diskutere seg til innsyn	16
4.5 Hvordan omtale en dom som ikke er en dom	16
5 Organisering av arbeidet	17
6 Dette er nytt	17
7 Konsekvenser	19

INNSENDERE

Martin S. Folkvord (martin.folkvord@vg.no, 986 94 091)

Anders K. Christiansen (anderskc@vg.no, 970 89 397)

Leif Welhaven (leif.welhaven@vg.no, 905 48 950)

Takk til:

Jari Bakken, Sondre Nilsen, Torfinn Weisser, Jonas Wikborg, Øyvind Herrebrøden, Ida Høidalen, Øyvind Brenne, Regine L. Anthonessen, Eirik Borud og Anders S. Knutsen

Publisert:

Fra 24. september 2019. Arbeidet fortsetter inn i 2020.

Redaksjon:

Verdens Gang

Pb. 1185 Sentrum, 0107 Oslo

Lenke til samtlige saker fra VG.no samt PDF av artikler publisert i papiravisen er vedlagt.

1 INNLEDNING

“Du skulle vært skutt. Du skal ikke føle deg trygg”, roper fotballspilleren til dommeren. Rett før det skallet han ned en motspiller, ifølge Norges Fotballforbund. Få måneder senere slipper han fengsel i en annen sak, for gjentatte slag og spark mot en tenåring som ligger på bakken utenfor et kjøpesenter. Tingretten trekker da eksplisitt frem at gjerningsmannen hadde rent rulleblad fra før. Volden på fotballbanen ble nemlig aldri anmeldt.

I Norge har det vært mulig å slippe straffefølgelse av kriminelle handlinger bare fordi volden eller truslene har funnet sted på en fotballbane. Tusenvis av barn, unge og voksne spiller fotball hver eneste dag, men landets mest populære idrett har også en skyggeside: VG har høsten og vinteren 2019 avslørt det totale fraværet av systemer for å koble inn politiet etter blant annet drapstrusler og grov vold på fotballbanen.

– Det kan godt være at vi ikke har fulgt med i timen, sa fotballpresident Terje Svendsen den 21. oktober.

VG har også spesialutviklet datascrypt som har analysert titusener av fotballkamper og tusenvis av divisjoner/avdelinger for å se på hvordan voldsproblematikken håndteres internt i fotballen. Disse har bidratt til å avsløre betydelig systemsvikt og hull på en rekke områder. VG har avdekket at det har vært mulig å spille kamper under eget navn selv om man var utestengt for vold, at dommere har skjult identiteten sin på grunn av frykt for vold og trusler og at voldsutøvere har blitt utvist gang på gang uten at det har ført til strengere straffer. I tillegg har sanksjonene vært sprikende i ulike deler av landet. Det har også hersket en frykt for represalier blant dommere og mørketallene har vært betydelige.

75 volds- og trusselsaker i perioden januar-november i 2019 var ukjente for Norges Fotballforbund sentralt før VG satte søkelyset på problemstillingen. Forbundet har ikke villet kartlegge lenger tilbake i tid, men hvis fjoråret var et representativt år, kan det altså dreie seg om 800 volds- og trusselhendelser det siste tiåret.

Som en direkte konsekvens av VGs artikkelserie, kommer det nå på plass gjennomgripende systemendringer både når det gjelder politianmeldelse av vold på fotballbanen og Fotballforbundets regelverk for å behandle disse sakene internt. NFF har lovet å komme med en omfattende tiltakspakke mot vold og trusler våren 2020. Saken er også løftet opp av stortingspolitikere og statsråder, i tillegg til at det er satt i gang et arbeid for systemendring i hele den norske idrettsbevegelsen.

2 SLIK STARTET PROSJEKTET

Sportsjournalistikken tar svært ofte utgangspunkt i terminlister. Kanskje burde sportsjournalister også være mer opptatt av postlister. Det var i hvert fall her prosjektet om vold i fotballen startet. En ordinær innsynsbegjæring viste at bydel Grorud i Oslo

hadde fått et bekymringsbrev om konflikter rundt fotballkamper fra NFF. Vi fikk innsyn i brevet 10. juli 2019, og det kunne i seg selv vært en frittstående nyhetssak. Men der vold i fotballen tidligere har blitt omtalt i form av enkelthendelser, ble vi nå nysgjerrige på om det gikk an å granske temaet mer inngående og systematisk.

Den magesfølelsen ble styrket gjennom tradisjonelt kildearbeid, som blant annet handlet om å innhente informasjon om hvordan fotballens selvdømmesystem har fungert i praksis. Da vi videre kartla og systematiserte alle avgjørelsene til domsutvalget som håndterer volds- og trusselsaker i NFF, fant vi såpass mange alvorlige hendelser at det ikke lenger var noen tvil om at vi skulle dykke ned i dette.

Men selv om prosjektets start var en postliste, kunne vi ikke basere oss på tradisjonelle innsynsbegjæringer i det videre arbeidet. Norsk fotball hadde per 2018 377.000 aktive spillere og mottar betydelig offentlig støtte, men NFF er ikke omfattet av offentlighetsloven. Viljen til å besvare konkrete spørsmål viste seg dessuten å være varierende. Derfor handlet mye av prosjektet om å finne nye veier og søke svar gjennom å utvikle selvstendige hypoteser og lete etter ulike muligheter for datainnsamling som kunne bekrefte eller avkrefte disse.

3 METODE

3.1 Den første databasen – oversikt over alle sakene siden 2010

Da vi først begynte arbeidet, var det viktig å skaffe seg oversikt over hvilke volds- og trusselhendelser som var kjent for Norges Fotballforbund samt hvordan de var blitt behandlet. Vi ble gjort oppmerksomme på at alle dommene til fotballens domsutvalg fra 2010 til i dag lå tilgjengelig i anonymisert form hvis man har innlogging på Lovdata. Disse var ikke systematisert, så vårt arbeid begynte med å identifisere og registrere alle de ulike avgjørelsene som var hentet inn.

All informasjonen herfra brukte vi til å bygge opp en database med alle de 103 sakene fra domsutvalget og informasjonen vi hadde om dem. I første omgang kunne vi kartlegge hva slags hendelse det var, hvilket år gjerningsmannen var født, om det var en spiller, trener eller dommer som var offer, årstall, fotballkretsen hendelsen skjedde i, hvor lang utestengelse fra fotballen den ga og hvilke lag som spilte i kampen. Denne databasen har vært kjernen i hele prosjektet, og ble oppdatert fortløpende når vi ble kjent med ny informasjon om enkeltsakene.

3.2 Hvordan vekte dataene

Databasen vår viste at Oslo er den fotballkretsen med soleklart flest volds- og trusselhendelser behandlet av NFF siden 2010. Men hovedstaden er også Norges nest største fotballkrets, målt etter antall lag. Derfor kunne det neppe kalles en overraskelse at

det var flere hendelser her enn i fotballkretsene Finnmark eller Hålogaland. Å slå opp det som en nyhet ville vært misvisende.

Vi brukte derfor NFFs årsrapporter, der hver enkelt krets oppgir antall lag i kretsen, til å korrigere antall saker i databasen vår for kretsenes størrelse. Også da vi hadde vektet tallene kom Oslo ut på toppen av statistikken.

3.3 Når man ikke kan klage på et innsynsavslag

Tallene viste ikke bare at Oslo kom verst ut, men også at det var lite samsvar mellom størrelse på krets og antall innmeldte saker: Der den største kretsen, Trøndelag, bare hadde hatt én trusselsak og ingen voldssaker de siste ti årene, hadde lille Vestfold II totalt. De store ulikhetene kunne tyde på at regelverket ble praktisert ulikt. Dette la grunnlaget for en hypotese: *“Det mangler klare retningslinjer og praksis for hvilke saker som skal meldes inn til det nasjonale domsutvalget og hva kretsene ikke skal sende videre”*.

Gjennom intervjuer med ulike kretser ble hypotesen om at ulike kretser behandler disse sakene ulikt, styrket. Vi hadde imidlertid tidlig i prosjektet ikke tilgang på sakene som aldri ble meldt inn fra kretsene til domsutvalg.

Som en direkte konsekvens av VGs dekning publiserte NFF 15. november en rapport om dette etter en kartlegging i hele organisasjonen. Den fant 75 volds- og trusselsaker som ikke var blitt meldt inn til domsutvalget bare i 2019. Rapporten bekreftet også vår hypotese, gjennom at NFF selv trakk frem mangelen på enhetlig håndtering blant kretsene som et av de sentrale funnene.

Vi ba umiddelbart om innsyn i alle disse sakene og hvilke kretser det var som hadde latt være å sende dem inn. Dette var nødvendig for å kunne ettergå i hvilke deler av landet fotballspillere kan ha opplevd at kretsen tok lett på volds- og trusselhendelser. Innsynsforespørselen ble avslått den 18. november.

NFF er som nevnt ikke underlagt offentlighetsloven, så vi hadde ingen mulighet til å formelt klage på denne avgjørelsen. Men basert på tidligere erfaringer fra arbeid med åpenhet i idretten, trodde vi det kunne være mulig å overbevise dem om at de ikke var tjent med å holde dette hemmelig for media. Vi hadde fra og med november i en lengre periode mailkorrespondanser der vi argumenterte for at det var feil ikke å gi oss innsynet vi ba om. Til slutt, den 3. januar, fikk vi oversendt en oversikt over de ulike volds- og trusselsakene som ikke ble rapportert inn nasjonalt og hvilke kretser de hadde skjedd i. Dette førte til at vi kunne bringe nyheten som bekreftet hypotesen vår ytterligere: Trøndelag fotballkrets innrømmet selv at de hadde hatt saker de siste årene som burde blitt oversendt domsutvalget i NFF, men der alvorlighetsgraden ble undervurdert, noe som førte til at sakene i stedet kun ble håndtert internt.

3.4 Leier inn eksterne eksperter til å sjekke hypotese

Begrepet “fotballvold” kan fort misforstås til å handle om harde taklinger med uheldig utfall. Men da vi gikk gjennom de 103 sakene som har vært avgjort av Norges Fotballforbunds interne domsutvalg siden 2010, var det åpenbart at dette ikke var tilfeller av litt tøffe tak i en duell. De gjorde det tvert imot svært tydelig at alvorlig kriminalitet finner sted på norske fotballbaner. Nedskallinger, slag og spark mot hodet, spark av noen som ligger nede, kvelertak og drapstrusler er noen av stikkordene.

Et av eksemplene fra NFFs behandling var at de *“finner det bevist at [...] anmeldte slo motstanderlagets trener to ganger i ansiktet med stor kraft, slik at han falt i bakken og var bevisstløs i noen minutter. Det legges videre til grunn at fornærmede ble innlagt på sykehus i et døgn, der det ble påvist skade i form av brudd på øreregionen og noe nedsatt hørsel. Handlingene medførte at fornærmede ble sykmeldt, i første omgang for en periode på 4 uker”*.

Eksempler som dette la grunnlaget for følgende hypotese: *“Mange av volds- og trusselsakene NFF har behandlet, er klare brudd på norsk straffelov, som ville ført til betydelige straffer om de ble behandlet av en domstol”*.

Der andre hypoteser i prosjektet innebar spørsmål om faktiske forhold som kunne besvares med enten ja eller nei, handlet denne hypotesen om juridiske vurderinger som ikke er svart/hvite. Derfor valgte vi å få ekstern hjelp til å vurdere sakene.

Uavhengig av hverandre forela vi for to strafferettsjurister hver enkelt av de 103 behandlede sakene. Oppdraget var å gi en vurdering av hva slags straff forholdene kunne gitt i rettsapparatet. Her var premisset at de tok utgangspunkt i det handlingsforløpet NFFs domsutvalg anså som bevist. Siden juridiske vurderinger ikke har en fasit, mente vi det var viktig med to separate analyser.

Av samme grunn var det også viktig for oss å gi leserne innsyn i vurderingene som lå til grunn for selv å kunne gjøre seg opp en mening om disse. Derfor ble det hele presentert gjennom en visuell “spesial”, der leseren selv kunne klikke seg inn på hver enkelt sak og lese og ta stilling til en oppsummering av hendelsesforløpet NFF la til grunn, de fullstendige vurderingene til juristene og deres konklusjon.

Da vurderingene fra juristene forelå, ble det tydelig at hypotesen hadde noe for seg: Juristene mente at 71 av 103 saker kunne gitt en straffereaksjon.

3.5 Hvem er voldsmennene?

For å kunne systematisere og se sammenhenger også på andre plan enn bare det sportslige, ble det nødvendig å søke svar på hvem det var som sto bak volds- og trusselepisodene. Vi satt på dette tidspunktet med 103 saker, men i Lovdata er dommene som nevnt anonymiserte. Informasjonen vi hadde tilgang på var gjerningsmannens

fødselsår, hvilket lag han (for det var kun menn) hadde spilt på og i hvilken kamp det skjedde.

I noen tilfeller var dette tilsynelatende nok informasjon til å komme til bunns i hvem som sto bak. For hver kamp NFF arrangerer finnes det en digital kamprapport på fotball.no. Hvis den er fullstendig, inneholder den tid, sted, lagnavn, navn på spillere og dommere, informasjon om røde og gule kort og lignende. Hvis det i en kamprapport fra en kamp der vi visste at det hadde skjedd en voldshendelse bare var én person som hadde fått rødt kort, kunne vi anta at dette måtte være rett mann.

Men NFFs nettsider er mangelfulle, særlig når man går noen år bakover i tid. I mange tilfeller fantes det verken lagoppstillinger eller oversikt over hvem som hadde fått kort i kampen. Vi gikk derfor en omvei, og tok kontakt med aktører som var involvert i de enkelte kampene. Av disse fikk vi flere navn på blokka som vi kunne sjekke opp mot den øvrige informasjonen vi hadde.

3.6 ... men hvem er voldsmennene egentlig?

Da vi fikk identiteten på voldsmenn fra involverte aktører, ble vi i noen tilfeller overrasket: Navnene stemte ikke alltid overens med personene som kamprapportene fortalte oss at hadde blitt utvist. Videre graving og identitetssjekking opp mot skattelistede gjorde også at vi kunne slå fast at fødselsåret som var oppført av NFF i Lovdata i noen enkelttilfeller var feil. Det ble tydelig for oss at det var store mangler i flere av de skriftlige kildene som stammet fra Fotballforbundet.

Når vi ikke kunne føle oss sikre på at kamprapportene ledet oss til rett mann i hvert tilfelle, måtte vi gå opp løypa på nytt. Vi la til grunn at vi skulle ha minst to ulike bekreftelser på hvilken spiller som hadde utført volds- eller trusselhandlingen, og begynte å sammenstille den ulike informasjonen vi hadde om spillerne og hendelsene.

(Mulig) fødselsår, minuttet spilleren ble utvist i og hvorvidt det var et direkte rødt kort eller om spilleren hadde gult fra før, visste vi fra avgjørelsen til NFFs doms- og sanksjonsutvalg. Dette sjekket vi så opp mot kamprapportene (der detaljer om utvisningstidspunktet og om det var direkte rødt eller to gule kort av og til kommer frem) og mot skattelistede. Å sjekke fødselsår var også viktig for å unngå navnedubletter. Fødselsår fikk vi fra skattelistede, mens vi også fikk presis fødselsdato på flere av spillerne på nettstedet *Norsk & Internasjonal Fotballstatistikk*.

Vi sendte også flere navn til NFF av dem vi ikke var 100 % sikre på identiteten til. Der ba vi ikke om bekreftelse på navnet, siden de ikke kan gi det av personvern hensyn, men spurte om andre forhold knyttet til straffen. Dermed åpnet vi for avkreftende svar hvis dette var en person som *ikke* hadde blitt straffet av NFF for noe som skjedde i den bestemte kampen. Da NFF svarte på spørsmålene uten å si noe om spillernes identitet, fikk vi bekreftet flere navn.

3.7 Vipps, så hadde vi et korrekt navn

For det videre arbeidet, der vi etter hvert skulle kryssjekke informasjonen fra fotballens systemer opp mot informasjon fra blant annet rettsvesen, var det avgjørende at vi var sikre på at vi hadde korrekte *fulle* navn på spillerne. I fotballens systemer registreres navnet gjerne av trenere eller klubblleder, som både kan føre til at man staver et navn feil eller at man ikke kjenner til et mellomnavn eller lignende. Vi fant flere tilfeller av navn som spriket i fotballens systemer og i andre lister, men der bakgrunnssjekkene våre viste at det var samme person.

For å kvalitetssikre navnene brukte vi blant annet nummeropplysningstjenester, sosiale medier og Google-søk. Men hvis vi først hadde telefonnummeret, var det aller nyttigste å søke opp personen på Vipps (som er blitt smått berømt for å avsløre mellomnavn som ikke engang gode venner kjenner til), der informasjonen om personens navn hentes fra Folkeregisteret. Dette er det samme navnet som for eksempel vil dukke opp i en dom fra en tingrett.

Til slutt satt vi igjen med 64 personer fra de første 103 sakene som vi var sikre på identiteten og stavemåten av navnet til. Vi satt også på flere navn, men alle vi kun hadde én bekreftelse på lot vi være å bruke.

3.8 Finne en sammenheng mellom vold på og utenfor banen

Vi kjente altså til 64 personer som ved minst ett tilfelle hadde vist at de hadde problemer med å forholde seg til lover og regler i idretten – flere av dem i form av brudd på straffeloven som kunne ført til fengselsstraff, ifølge juristene som vurderte sakene for oss. Med dette i bakhodet satte vi opp en ny hypotese: *“Flere personer som tyr til vold og trusler på fotballbanen, gjør også det samme utenfor banen”*.

Basert på navnene vi hadde funnet, kunne vi innhente dommer fra ulike tingretter, for å finne ut av hvilke andre forhold spillere som utøver vold i fotballen eventuelt har vært involvert i. Her var det helt sentralt at vi hadde gjort en grundig jobb med å få dobbeltsjekkert navnet og fødselsåret til spillerne tidligere: Vi fikk flere dommer som gjaldt personer med samme navn, men som hadde andre fødselsdatoer. Det ble også sjekket at alle dommene fra tingrettene var rettskraftige.

Av dommene vi fikk inn måtte vi sortere ut de som handlet om forhold som vi mente var irrelevante i denne sammenhengen, som for eksempel brudd på veitrafikkloven. Vi hadde også en lengre diskusjon om narkotikaforbrytelser skulle være med i oversikten eller om vi bare skulle holde oss til trusler og vold, som den opprinnelige hypotesen gikk ut på. Til slutt landet vi på å inkludere også narkotikadommer, med begrunnelsen at vi mente at også det viste at personen hadde utfordringer med å forholde seg til samfunnets normer og regler.

Da vi gikk gjennom disse dommene, så vi etter indikasjoner på at hendelsen på fotballbanen kunne utgjort en forskjell for dommen hvis den hadde blitt anmeldt. Her

fant vi saken som ble trukket frem i starten av denne rapporten: Voldsdommen som endte med samfunnsstraff, der det i begrunnelsen for at han ikke fikk fengselsstraff ble vektlagt at vedkommende ikke var straffedømt fra før, men der retten ikke var klar over hva han hadde gjort på en fotballbane bare et halvt år tidligere.

3.9 Fant samtidig imøtegåelse med Finn

Jakten på samtidig imøtegåelse viste seg av og til å bli vanskelig. Flere av personene svarte ikke på henvendelsene våre på telefon og SMS, og det var ikke mulig for oss å si om vi hadde rett nummer og om anropene og SMSene faktisk var blitt mottatt av personen vi prøvde å nå. Vi fant i liten grad e-post-adressene til voldsmennene åpent tilgjengelig på internett. Siden sakene på fotballbanen som regel ikke endte i retten, hadde mange av personene heller aldri hatt noen advokat, noe som gjorde at vi ikke hadde en tredjepart å gå via.

Derfor måtte vi finne alternative måter å komme i kontakt med disse personene på. I mange tilfeller klarte vi det via sosiale medier. Andre ganger var det verre. I saken om mannen som slapp fengsel for en voldshendelse på grunn av at han hadde rent rulleblad, men der retten ikke kjente til fotballvolden, var han ikke på sosiale medier under sitt fulle navn. I tillegg ville verken klubben han hadde spilt i eller advokaten som hadde representert ham i rettsaken for volden utenfor banen hjelpe oss. Til slutt fant vi imidlertid et sted han hadde brukt sitt fulle navn, og der han attpåtil hadde lagt ut noe nylig: Finn.no! Vi sendte ham flere meldinger på ulike annonser her, og til slutt fikk vi opprettet dialog og fikk avklart at han ikke ville kommentere saken.

3.10 Dataskraping: Voldsutestengte spilte likevel

Tidlig i prosjektet ble det klart at kilder vi fikk kontakt med i breddefotballen mente at det var vanlig å spille kamper mens man skulle vært utestengt. Hvis det stemte, virket det sannsynlig at det også gjaldt utestengelser etter volds- og trusselhendelser. Problemet var at kildene våre mente at dette var noe som skjedde ved at man spilte under andres navn. Det ville i så fall ikke etterlate seg noen elektroniske spor. Vi diskuterte måter å undersøke dette på tidlig i prosjektet, men kom frem til at vi ikke hadde noen måte å ettergå det på.

Så, i det øvrige arbeidet med prosjektet, kom vi over en kamprapport som inneholdt navnet på en spiller som uken tidligere hadde blitt utestengt av NFF for å ha slått til en motspiller. Han hadde altså spilt under eget navn, ikke med noen andres. Dette dannet grunnlaget for en ny hypotese: *“Flere spillere har spilt kamper i sitt eget navn mens de egentlig skulle vært utestengt for vold eller trusler”*.

Dette er elektronisk sporbart. Her koblet redaksjonell utvikler Jari Bakken seg på prosjektet. Han fikk en komprimert versjon av databasen over alle sakene, som inneholdt navnet på de 64 spillerne vi kjente identiteten til, kampen de ble utestengt i, når de ble utestengt og hvor mange måneder de skulle være utestengt. Jari kodet et script, det vil si et dataprogram som instrueres til å følge et sett med instruksjoner, med kodespråket JavaScript. Scriptet gjorde i korte trekk følgende:

- Beregnet hvilken periode spilleren skulle være utestengt i
- Klikket seg videre fra profilen til spilleren på fotball.no til terminlisten for divisjonen(e) spillerens klubb spilte i perioden han skulle være utestengt
- Åpnet alle kamper i divisjonen(e) i perioden spilleren skulle være utestengt
- Lagret alle spillernavnene som forekom i alle kamprapportene
- Søkte gjennom denne listen for å se om spillerens navn var oppført i noen kamprapport mens han skulle være utestengt
- Gjentok samme prosess for alle de 64 spillerne

Totalt analyserte scriptet 10 503 kamper. Sluttresultatet ble et regneark med navnene på åtte spillere som hadde spilt i utestengelsesperioden, hvilke kamper dette hadde skjedd i og når disse kampene ble spilt.

3.11 Manuell kvalitetssikring av funnene fra skrapingen

Scriptet ga oss mye av informasjonen vi trengte. Samtidig er det fortsatt enkelte ting et journalisthode kan gjøre som et script ikke kan. For hver enkelt spiller gikk vi gjennom kampene for å se om det kunne være noen forklaring på hvorfor de hadde spilt mens de i utgangspunktet skulle vært utestengt. Vi tok også kontakt med spillerne for å høre hvordan de begrunnet det som hadde skjedd, i tillegg til å sende sakene til NFF for å høre om de kunne forklare det.

Feil datoer i NFFs systemer og svært lang saksbehandlingstid hos forbundets doms- og sanksjonsutvalg gjorde at tre av spillere scriptet hadde gitt oss kunne renavskes. På dette tidspunktet kunne vi altså slå fast at fem av de 64 spillere vi kjente identiteten til hadde spilt mens de skulle vært utestengt.

3.12 Mistanke om enda flere spillere – ny runde med skraping

Helt nederst i dommene fra NFFs utvalg står det at utestengelsen skal sones i “terminfestet sesong”. Det innebærer litt forenklet at vinteren, når det ikke spilles fotball, ikke teller som en del av utestengelsen til en spiller. Får du for eksempel fem måneder utestengelse i sesongens siste kamp en gang i oktober, er ikke utestengelsen over når neste sesong starter i april – tvert imot, det er først da den starter. Denne juridiske spissfindigheten bet vi oss ikke merke i før prosjektet hadde pågått i flere måneder. Det fikk oss til å spørre oss om det samme kunne gjelde for noen av spillerne som hadde blitt utestengt – kunne det være enda flere som hadde spilt før utestengelsen var over når man la til de ekstra månedene der straffen ikke var “aktiv”?

Jari satte opp et nytt script, der alle spillerne som hadde straffer som strakte seg over mer enn én sesong fikk lagt til seks måneder til lengden på straffen for å kompensere for

vintermånedene det er fotballpause i. Dette gjorde at scriptet totalt analyserte 14 202 kamper, nesten fire tusen flere enn det hadde gjort i første skraping.

I denne runden var manuell kvalitetssikring av tallene om mulig enda viktigere enn i forrige, blant annet siden ulike divisjoner har ulik lengde på vinterpausene. Etter at dette var gjort, kunne vi avsløre nyheten om at 16 av 64 spillere hadde spilt i utestengelsesperioden for vold eller trusler – uten at NFF hadde kjent til det.

3.13 Jakten på gjengangere – nok et datascript

Da vi først begynte å skrape informasjon fra fotball.no, vurderte vi også om andre script kunne gi oss svar på andre ting vi lurte på. Vi hadde en stund hatt følgende hypotese: *“Har du utøvd vold på banen én gang, er det sannsynlig at du vil gjøre det igjen”*, men vi hadde hittil ikke hatt noen måte å teste den på. Jari kunne imidlertid hjelpe oss på vei. Han kodet et script som gjorde følgende:

- Gikk til “turneringer”-siden på fotball.no
- Valgte ut alle sesonger fra og med 2010
- Valgte alle fotballkretser
- Filtrerte slik at kun divisjonene fire og nedover, samt innendørsfotball, ble valgt ut
- Åpnet resultatsiden for hver eneste turnering
- Åpnet statistiksiden for gule og røde kort i den bestemte turneringen
- Lagret spillerstatistikken om gule og røde kort

Etter at scriptet hadde samlet kort for 5902 ulike turneringer, satt vi til slutt med en liste over de 500 spillerne som hadde fått flest røde kort i norsk fotball siden 2010. Dette var for breddefotballen, det vil si fjerdedivisjon og nedover, ungdomsfotballen og innendørsfotballen (futsal). Grunnen til at dette ble valgt ut, var at vi fra den første databasen vår visste at det er i bredde- og ungdomsfotballen det er flest volds- og trusselhendelser.

3.14 Ikke innsyn i gjengangerne – kan vi dokumentere det selv?

Det at noen har blitt utvist mange ganger betyr ikke nødvendigvis at utvisningene er for volds- eller trusselhendelser. Vi ba NFF om innsyn i utvisningsrapportene til spillerne som hadde flest røde kort, men fikk beskjed om at de ikke kunne gi ut disse. Begrunnelsen var at de var “interne dokumenter”. Vi utfordret dem på det, og etter litt frem og tilbake kom NFF frem til at vi ikke kunne få innsyn i selve utvisningsrapportene for de røde kortene, men at de kunne lage “saksbeskrivelser i anonymisert form” om sakene vi

etterspurte – noe som ville ta litt tid. Dette takket vi ja til i november. Vi har når denne rapporten sendes inn, ennå ikke fått denne informasjonen.

I stedet prøvde vi å angripe saken fra en annen vinkel. Vi kryssjekket listen over de med flest røde kort med den andre listen vår over de 64 volds- og trusselutøverne vi kjente identiteten til. Fem av dem var inne på topp 100-lista over røde kort. Hvis man finner kampen en spiller ble utvist i på fotball.no, ligger det i en del tilfeller informasjon om hvor lang en utestengelse etter et rødt kort er, noe som er en indikasjon på alvoret i det som har skjedd. Har du tre kamper eller mer, noe flere av voldsutøverne vi sjekket hadde hatt, er det typisk på grunn av spark eller slag, rasisme eller svært grov ordbruk mot spillere eller dommer. På tross av at vi på grunn av manglende innsyn ikke fikk testet hypotesen om at spillere kunne ha vært involvert i flere enn én voldssituasjon på banen, kunne vi i hvert fall dokumentere at flere av voldsutøverne også hadde vært involvert i andre situasjoner NFF så alvorlig på.

3.15 Dommere med skjult identitet: Sjekk av 5000 kamper

Da prosjektet først startet, fikk vi inn mange tips om kamper der det hadde skjedd volds- eller trusselhendelser som kretsene ikke hadde vurdert som alvorlige nok til at de endte i domsutvalget til NFF. I en av kamprapportene til en slik kamp, ble vi oppmerksomme på at det ikke sto noe om hvem som var dommer – i motsetning til det som er vanlig på fotball.no. I stedet sto det “Dommer: Informasjon ikke tilgjengelig”.

Fra kilder i dommermiljøet fikk vi vite at det er en funksjon i fotballens datasystemer som gjør at det er mulig å hindre navn fra å komme opp i kamprapportene. Men da vi etter hvert kom over flere kamper der dommerne ikke hadde kontaktinfo, slo det oss at de vi fant bare var i Oslo.

Dette førte til at vi satte opp nok en hypotese vi kunne jakte svar på: *“Det er flere dommere som skjuler identiteten sin i hovedstaden enn i andre byer”*. Denne ble sjekket ved at vi gikk gjennom omtrent 5000 kamprapporter manuelt fra lavere divisjoner senior (der det er flest voldshendelser) i Oslo, Trøndelag, Hordaland og Rogaland – de andre kretsene med store byer. Av 1279 sjekkede kamper i Oslo fant vi 77 kamper med skjult dommer-identitet, mens det totalt var ett tilfelle fordelt på de tre andre kretsene.

Grunnen til at ikke alle andre fotballkretser også ble undersøkt, var at denne gjennomgangen ble gjort manuelt, ikke med et script. Det ble løst slik fordi vi ennå var tidlig i prosjektet og på det tidspunktet ikke fullt og helt hadde innsett mulighetene for å undersøke problematikken i enda større bredde.

3.16 Hvordan finne noen som ikke vil bli funnet?

Etter å ha funnet ut at Oslo var overrepresentert i antall vold- og trusselsaker og deretter dokumentert forekomst av dommere med skjult identitet, var spørsmålet om disse

forholdene kunne henge sammen. Hvorfor ville dommere i hovedstaden hemmeligholde hvem de er?

Alle de 77 kampene vi fant ble lagt inn i et excelark, med informasjon om hvem kampen var mellom og hvilken divisjon den var i. Vi hadde informasjon fra flere hold i dommermiljøet om at frykt for vold og trusler lå bak, men det var vanskelig å få tak i førstehåndskilder som kunne bekrefte eller avkrefte dette. Siden dommerne hadde skjult identitet, kunne vi ikke ta kontakt med dem direkte, og NFF avviste å gi ut kontaktinformasjon om noen som hadde valgt å skjule denne. Vi måtte dermed prøve å finne ut av hvem disse dommerne var på annet vis.

Den viktigste metoden for å få til dette ble å se gjennom kamprapporter hvor dommeren hadde skjult identiteten sin, der vi var på jakt etter tredjepersoner som kunne hjelpe oss å få kontakt med dem. Disse tok vi så kontakt med for å finne ut hvem som hadde dømt kampen og eventuelt be om kontaktinformasjonen til dommeren som hadde valgt å skjule kontaktinformasjonen sin fra fotball.no.

Denne fremgangsmåten, sammen med et datasmutthull i NFF-systemet (som vi også varslet om, se under 3.18), gjorde at vi klarte å finne ut hvilke dommere som hadde dømt 37 av de 77 kampene. I kamper der det ikke fantes en nøytral tredjepart, tok vi et valg om å ikke kontakte klubber for å få kontaktinfo til dommerne. Dette var fordi klubbene kunne være årsaken til at dommerne hadde valgt å skjule identiteten sin. I så fall kunne det være uheldig å gjøre dem klar over at dommeren hadde skjult identiteten sin i fotballens systemer.

Mange dommere fikk vi ikke tak i. Noen ville ikke snakke med oss. Men til slutt fikk vi direkte bekreftelser fra to dommere om at frykt for vold og trusler var årsaken til at de hemmeligholdt egen identitet.

3.17 Hvordan dokumentere frykt for represalier?

Da prosjektet på dette tidspunktet fortsatt i hovedsak dreide seg om Oslo-fotballen, handlet mye om å få kilder i dommermiljøet til å stå frem under fullt navn for å kommentere sakene. Dette viste seg imidlertid å være vanskelig. Seks av dommerne vi pratet med begrunnet dette med at de fryktet represalier fra kretsen hvis de uttalte seg under fullt navn. Dette var de villige til å bli sitert på, men det måtte være anonymt.

Dette er en alvorlig påstand. VG har tydelige retningslinjer om at anonyme kilders påstander som hovedregel skal være etterprøvbare hvis de skal publiseres. Følelsen av frykt er dessverre lite etterprøvbar. Så selv om vi hadde seks personer som hadde begrunnet sitt ønske om anonymitet på samme måte, ønsket vi å være enda sikrere før vi eventuelt publiserte noe om dette.

Løsningen på dette ble på den ene siden å intensivere arbeidet med å finne en dommerkilde som turte å stille opp under fullt navn. Dette ble gjort gjennom tradisjonelt kildearbeid der vi snakket med flere titalls dommere og dommerveiledere i Oslo-miljøet.

Til slutt kom vi i kontakt med tidligere dommer Anders Hauglund, som sluttet å dømme i 2018, og derfor ikke hadde noe problem med å si noe offentlig.

På den andre siden kartla vi omfanget av fenomenet ved å sende ut en spørreundersøkelse til dommerne i lavere divisjoner i Oslo. Nesten alle dommerne, bortsett fra de som har valgt å skjule sin identitet, har mailadresse tilgjengelig på fotball.no, slik at klubber skal kunne ta kontakt med dem, for eksempel for å skaffe dommer til treningskamper. Vi brukte disse mailadressene til å sende eposter til alle de 130 dommerne i Oslo som er ført opp med fjerdedivisjon og lavere som sitt nivå.

Det kom inn 54 svar. 31 av dem svarte fire eller fem på en skala én til fem om hvor enige de var i påstanden: "Hvis jeg kritiserte kretsen i media med fullt navn, ville jeg fryktet at jeg fikk tildelt færre kamper eller kamper på lavere nivå etterpå".

Selv om vi hadde en svarprosent på over 40, ville vi ikke trekke bastante konklusjoner om hele utvalget. Blant grunnene til det var at dommere som hadde sterke oppfatninger om dette kunne tenkes å være mer troende til å svare på undersøkelsen enn dommere som ikke opplevde det slik. Vi unngikk derfor å presentere resultatene fra undersøkelsen med prosenter, men brukte i stedet absolutte tall, med full transparens hva gjaldt forutsetningen for funnene.

3.18 Sikring av materiale underveis

Tidlig i prosjektet opplevde vi at en spiller som sto bak en hendelse vi nevnte i en sak endte opp med å skjule identiteten sin på fotball.no. Det betydde at det ble umulig for oss å finne en full oversikt over kamper han hadde spilt, om han hadde fått røde kort i disse og lignende.

Dette var en vekker for oss, som gjorde at vi konsekvent begynte å lagre skjermdumper av materiale det var en mulighet for at kunne forsvinne senere. Det viste seg å være klokt ved enkelte anledninger, som da vi avslørte et datasikkerhetshull som gjorde at man kunne identifisere dommere i enkelte kamper selv om disse hadde valgt å skjule sin identitet. Det ble naturlig nok tettet da vi ga NFF beskjed om det, men for vår dekning var det viktig å kunne dokumentere at sikkerhetshullet faktisk hadde vært der i utgangspunktet.

3.19 Bygge et kildenettverk i sentrale miljøer

Hverdagen i norsk fotball er ikke den man ser på TV. Eliteseriespillerne utgjør omtrent 0,01 prosent av de totalt 377 000 aktive fotballspillerne i landet. Med det enorme omfanget av bredde- og ungdomsfotballen, er det langt vanskeligere å ha et godt og representativt kildenettverk her enn i toppidretten, der de samme utøverne og trenerne går igjen. Da vi begynte å skrive om vold og trusler, begynte vi derfor kildemessig på bar bakke ute blant dem som hadde opplevd det, enten de var ofre, lagkamerater, dommere, trenere eller gjerningsmenn.

Tidlig identifiserte vi to miljøer som var viktige å knytte kontakt til for å få informasjon og meninger som vi ikke nødvendigvis ville fått fra Fotballforbundet: dommermiljøet og trenermiljøet i breddeklubbene, særlig i Oslo. Her gikk vi systematisk til verks, ved at vi tok utgangspunkt i den første databasen vår som hadde oversikt over hvilke kamper det hadde skjedd voldshendelser i, og ringte dommere og trenere for klubbene i disse kampene. Disse satte oss også i kontakt med andre relevante kilder. Alle ble først tilbudt off record-samtaler, siden det var viktig for oss å få de ufiltrerte synene på hverdagen i lavere divisjoner. Flere dommere og klubbledere tok også kontakt med oss med ytterligere tips og meninger etter hvert som vi publiserte saker.

Samtidig fikk vi en utfordring da vi ville at informasjonen vi fikk i off record-samtalene skulle bli til saker. Kildene våre i breddefotballen var utelukkende personer som ikke var medievanne og derfor kunne synes det var skummelt å skulle få navnet sitt på trykk i Norges største avis, i tillegg til at det for mange eksisterte en frykt for represalier fra NFF, som nevnt i punkt 3.17. Tommelfingerregelen om å ikke la udokumenterte påstander fremmes av anonyme kilder gjorde at vi har flere saker som potensielt er svært interessante som hittil ikke har blitt laget.

3.20 Kommenterjournalistikk når ingen står frem

Hvordan få reist prinsipielle problemstillinger i et landskap der det er vanskelig å få kilder til å våge å stå frem? Her ble løsningen i noen tilfeller å anvende kommenterjournalistikk for å tydeliggjøre en del av de vanskelige temaene. Det er viktig å presisere at det ikke innebar at kommentarene skulle være en roper for kilder som ikke ville stå for eget syn under fullt navn. Men informasjon som VG hadde samlet inn bidro til å fylle ut et faktagrunnlag, som igjen kunne bidra til å danne utgangspunktet for meningsbærende journalistikk om prinsipielle spørsmål. Arbeidsoppgaver og roller har vært tydelig delt mellom nyhetsjournalister og meningsbæreren i prosjektet, men det har naturlig nok vært en betydelig dialog underveis, og informasjon og meninger som kilder har godkjent at kunne deles i redaksjonen har blitt flittig diskutert blant oss. Noe av dette fant også veien til VGs spalter som grunnlagsmateriale for kommenterjournalistikk.

3.21 Samfunnsperspektivet i kommentarform

Spørsmålet om håndteringen av vold og trusler i fotballen er en del av et større bilde som handler om idrettens samfunnsmessige posisjon og funksjon. En del av prosjektet har gått ut på å sette problemene med vold og trusler inn i en sammenheng, blant annet ved å reise samfunnsdebatten om hvor idrettens selvstendighet bør starte og slutte. Her har kommenterjournalistikken hatt en sentral funksjon.

Denne har vært relevant for å forklare sammenhenger mellom idrett og storsamfunn, og for å tydeliggjøre hva vold i fotballen faktisk er og ikke er. Selvdømmeordningen, strafferammer, kriminologiske poenger, ofrenes perspektiv og signaleffekter er blant temaene som er blitt tatt opp på kommentarplass.

3.22 Konstruktiv journalistikk

Vold i fotballen er ikke det mest oppløftende temaet man kan skrive om. Da vi også fant flere hull i systemene som behandler disse sakene, var det naturlig at sakene våre i all hovedsak var kritiske. Men vi hadde også et ønske om å få frem alternativer til løsninger der det var mulig.

Vi spurte for eksempel mange av de mest kritiske kildene om de kunne trekke frem klubber som gjorde noe bra på dette feltet. Resultatet ble en lang reportasje fra Furuset i Oslo der både klubbleder og spillere fikk løfte frem hva de mente skulle til for å snu en kultur der vold og trusler på banen var akseptert. I et intervju med to eliteseriespillere, som er forbilder for mange av de unge fotballspillerne i landet, fikk vi også løftet frem det viktige poenget at når man først har tatt sin straff for noe galt, skal det være mulig å lære av feilene sine uten at noen holder det mot deg. Også på kommentarplass var det et bevisst mål om å trekke frem mulige løsninger der det var mulig, ikke bare påpeke hva som var problematisk.

4 ETIKK OG SPESIELLE ERFARINGER

4.1 Datamuligheter i idretten

Undersøkende journalistikk på sportsfeltet vil ofte støte på den utfordringen at organisasjonene vi skriver om ikke er underlagt noe innsynslovverk. Det har to uheldige konsekvenser: For det første er det vanskelig å påklage noe hvis viljen til å gi innsyn er liten. For det andre mangler organisasjonene gjerne rutiner og kompetanse på det å gi innsyn, noe som gjør at det gjerne tar svært lang tid før man får informasjonen man ønsker de gangene innsyn faktisk innvilges.

På den andre siden er store idretter en eneste stor fornøylespark for de som er glade i data. Behovet for å dele informasjon med medlemmene i organisasjonen gjør at det ligger enorme mengder informasjon om kamper, divisjoner, utvisninger, spillere, trenere, overganger og mye mer åpent tilgjengelig. Denne typen arbeid krever imidlertid en annen type dataanalyse enn når man skal skaffe seg oversikt i et gigantisk datasett man har fått innsyn i. I tillegg til å ha den nødvendige kodingskompetansen til å skrape all den åpent tilgjengelige informasjonen, er det nødvendig å skaffe grundig oversikt over hvilke data innen temaet som ligger tilgjengelig offentlig, samt gjennom tradisjonelt kildearbeid å utvikle klare hypoteser man vil teste gjennom dataskrapingen.

Har man imidlertid alt dette, har man gode muligheter til å lage undersøkende journalistikk – også når man skriver om organisasjoner som ikke er på tilbudssiden når det kommer til å dele informasjon. Dette er en mulighet som, så vidt vi er kjent med, har vært uutnyttet av norske sportsredaksjoner før dette prosjektet.

4.2 Paradigmeskifte i omtale av vold i idretten

Omtale av voldshendelser under fotballkamper har skjedd med ujevne mellomrom i lang tid, både i VG og i andre medier. Dekningen er typisk lik fra gang til gang, og ville for en hypotetisk hendelse kunne blitt oppsummert slik: “En spiller ble slått ned av en motspiller da lag X møtte lag Y. Spilleren fikk konstatert kjevebrudd og måtte tilbringe natten på sykehus etter hendelsen.”

Dette prosjektet har fått oss til å innse at det kan virke som om VG og andre medier har vært like fastgrodde som Norges Fotballforbund i tankegangen på at vold på fotballbanen ikke er noe som har noe med straffeloven å gjøre. Vær varsom-plakaten er tydelig på at man skal være varsom med å identifisere personer i forbindelse med straffbare forhold, men likevel har praksisen til norske medier på dette feltet konsekvent indirekte identifisert gjerningsmannen: Det krever ikke mer enn ett søk på football.no for å få opp kampen når man har publisert navnene på lagene. Har man først funnet kampen, er det bare å se hvem som har fått rødt kort for å identifisere gjerningsmannen (og er det flere enn én person med rødt kort har mediene gjennom den indirekte identifiseringen i tillegg utsatt uskyldige for uberettiget mistanke). Vi har selv i løpet av dette prosjektet funnet diskusjonsforum på nett der denne fremgangsmåten brukes basert på artikler der lagene er identifisert.

Hvis en voldshandling i en kamp er ille nok til at et medium mener det er verdt å omtale det, omtaler man etter all sannsynlighet også et brudd på straffeloven. Da er det grunn til å være varsom. VG har derfor endret sin tidligere praksis på dette området.

4.3 Utfordringer når faren for indirekte identifisering er stor

Vi ville altså unngå indirekte identifisering i enkeltsakene vi omtalte, samtidig som nettopp den enorme, åpent tilgjengelige datamengden som muliggjorde prosjektet førte til at det ikke skulle mye til for å indirekte identifisere personer vi omtalte. Vi begynte også prosjektet med å publisere en fullstendig liste over de 103 alvorlige volds- og trusselhendelsene domsutvalget i NFF hadde behandlet siden 2010, med informasjon om år, krets og hendelsesforløp. Denne informasjonen ga aldri mulighet til indirekte identifisering i seg selv, men sammenstilt med annen informasjon kunne den gjøre det. Vi la oss derfor på en svært restriktiv linje hva gjaldt informasjon om navn, sted og tid.

I de aller fleste tilfeller holdt vi oss til fornavnene til spillere og dommere når vi omtalte voldsofre. Grunnen til dette er at man kan søke opp et fullt navn på football.no, få oversikt over hvilke kamper man har spilt/dømt en gitt sesong, for så å se hvem som har blitt utvist i kamp mot denne personen. Flere ganger måtte vi også anonymisere kilder helt, fordi man ved å kombinere fornavn og krets kunne søke seg frem til at det kun var en eller to personer det kunne dreie seg om. Vi så oss også nødt til å anonymisere kilder i flere situasjoner der de selv var villige til å stå frem med fullt navn og bilde – noe som til vår frustrasjon bidro til at vi måtte bruke illustrasjonsfotoer langt oftere enn vi helst ville.

4.4 Å diskutere seg til innsyn

Som nevnt flere ganger i denne rapporten, er NFF ikke underlagt noe innsynslovverk. Det har vært problematisk i de tilfellene der vi ikke har kunnet teste hypoteser uten informasjon som kun NFF har.

Avslagene vi har fått, har hatt ulike begrunnelser. Noen har handlet om GDPR-bestemmelser, noe som kan være berettiget. Andre ganger har NFF rett og slett ment at det vi ber om innsyn i ikke er egnet å lage journalistikk om – det vil si at Fotballforbundet i praksis prøvde å ta våre redaksjonelle vurderinger for oss. I disse situasjonene gikk vi i dialog med dem. Hovedargumentasjonen vår handlet om at forbundet, som etter VGs tidligere arbeid med åpenhet i idretten faktisk har et styrevedtak om at de skal etterstrebe åpenhet i den grad de kan, med sitt samfunnsoppdrag og størrelse har interesse av å fremstå så åpne som mulig utad. Det har til tider båret frukter, og NFF fortjener ros for å ha tatt argumentene våre på alvor de gangene vi fikk innsyn.

Hvis man ikke får innsyn etter å ha prøvd en slik fremgangsmåte, kan avslaget løftes frem på redaksjonell plass. Denne strategien er brukt flere ganger, for eksempel av VG i 2016 overfor Idrettsforbundet og av Aftenposten overfor politiske partier i 2018. Vi tror denne strategien, det å diskutere seg til innsyn med muligheten for et ris bak speilet, godt kan brukes oftere når man ikke får innsyn fra medlemsorganisasjoner som ikke er underlagt offentlighetsloven, men har en samfunnsposisjon som gjør at de prinsipielt bør fremstå transparente.

4.5 Hvordan omtale en dom som ikke er en dom

Det oppstod et krevende etisk spørsmål da vi skulle forholde oss til et organ som Norges Fotballforbunds doms- og sanksjonsutvalg: Hvor konstatende begreper kunne vi bruke når vi omtalte avgjørelser derfra? I NFFs organer blir det gjennomført en etterforskning av sakene, samler vitnebeskrivelser og eventuelle bilde- og videobevis, men domsutvalget er samtidig ingen domstol slik vi normalt bruker begrepet.

Vi slet til tider med å bli enige med oss selv, og valgte ulike løsninger til ulike situasjoner. I de artiklene der vi gikk i detalj om enkelthendelser, refererte vi som hovedregel til dommen i form av en formulering som *“ifølge dommen til Norges Fotballforbunds doms- og sanksjonsutvalg”*. Men i de tilfellene der det kom frem i dommen at anmeldte selv var enig i det beskrevne hendelsesforløpet, valgte vi å skrive konstatende om hendelsen slik vi ville gjort det om det var en dom fra en norsk domstol.

Når vi ser på dette i ettertid, ser vi at vi i en del artikler kan ha vært i overkant forsiktige i møte med det som for oss var upløyd etisk mark. Det vil si at vi nok i en del situasjoner har gitt fra oss muligheten til mer tydelig tale der det ville vært etisk innenfor.

5 ORGANISERING AV ARBEIDET

Innsynsbejæringen om bekymringsmeldingen ble mottatt 10. juli, men det gikk litt tid før prosjektet ble definert og arbeidet sjøsatt. Martin S. Folkvord begynte for alvor å jobbe med å kartlegge vold i fotballen i starten av august. Leif Welhaven hadde ansvar for den meningsbærende delen av prosjektet og var også med som diskusjonspartner fra det ble definert som et satsingsprosjekt. Gradvis vokste omfanget av arbeidet, og Anders K. Christiansen ble påkoblet i november.

Utover i prosjektet søkte vi mer og mer støtte hos andre ressursmiljøer på huset. Redaksjonell utvikling har bidratt med å sette opp dataskrapingsarbeid og presentasjon av saken der juristene vurderer de 103 ulike sakene. Designermiljøet på desken har bidratt med visuelle løsninger der utgangspunktet tidvis var vrient på grunn av få åpne kilder. Ledelsen på Dagsorden har bidratt i idéutvikling og kvalitetssikring.

6 DETTE ER NYTT

- Det er avdekket hvordan Oslo er overrepresentert på statistikken over volds- og trusselsaker i fotballen, også når det vektet ut fra størrelse.
- Det er avdekket hvordan NFF har manglet en enhetlig standard for håndtering av vold og trusler, slik at konsekvensene har variert kraftig avhengig av hvor i landet det har funnet sted.
- Det har kommet frem at antallet voldssaker har vært langt høyere enn det NFF sentralt har kjent til. Det er avdekket at det forekom 75 saker fra januar-november 2019 som ikke var innrapportert fra kretsene. Dersom 2019 er et representativt år, kan det være opp mot 800 volds- og trusselsaker det siste tiåret som ikke har vært kjent for sentrallet i forbundet.
- Det er avdekket at NFF ikke har tatt initiativ til å få anmeldt én eneste voldssak som har skjedd i kamper under deres regi.
- Det er avdekket at saker NFF har behandlet selv i stedet for å anmelde til politiet, trolig kunne medført en straffereaksjon i rettsapparatet i minst 7 av 10 tilfeller. Flere av disse sakene ville trolig gitt fengselsstraff.
- Det er avslørt hvordan rettssystemets manglende kjennskap til vold utøvd på en fotballbane, fordi fotballvold ikke ble anmeldt, kan ha fått direkte innvirkning på straffeutmålingen i norsk rett.
- Det er avdekket hvordan rundt 20 fotballdommere i Oslo har skjult identiteten sin, blant annet på grunn av frykt for vold og trusler. Dette var ikke NFF klar over før VG gjorde forbundet oppmerksomme på problemet.

- Det har kommet frem at vold i fotballen er meldt inn som tema på fotballtinget, med et forslag om langt strengere straffer enn i dag.
- Det er avdekket et sikkerhetshull i NFFs datasystemer som gjorde at identiteten til dommere som valgte å skjule hvem de er bare var et tastetrykk unna på fotballens hjemmesider.
- Det er avdekket at forbundet ikke har tatt initiativ til å sjekke om straffen ble overholdt i en eneste av de 103 karantene de har gitt for vold eller trusler siden 2010.
- Det er dokumentert hvordan en stor andel av spillere som var idømt utestengelser for vold, likevel var på fotballbanen under eget navn, uten at noe organisasjonsledd i NFF merket det.
- Det er avdekket hvordan en voldsutestengt spiller bare ga blaffen i straffen han fikk for å ha skallet ned en motspiller.
- Det er avdekket at det trolig er mørketall gjennom at utestengte spillere er på banen under falskt navn, uten at omfanget er kjent.
- Det er avdekket hvordan NFFs kommunikasjon rundt utestengelse er blitt misforstått av flere spillere. En språkforsker uttalte at heller ikke hun hadde forstått hva NFF mente med formuleringen i dommen. Dette har ført til at spillere spilte mens de var utestengt for vold.
- Det er vist hvordan dommere ikke tør å kritisere kretsen offentlig av frykt for represalier i form av færre kamper å dømme.
- Det er avdekket hvordan en beklagelse kan gi mildere straff i fotballens system.
- Det er reist en omfattende samfunnsdebatt om fotballens rolle i storsamfunnet.
- Det er avdekket hvordan hets, trakassering og vold har utløst bekymring for rekruttering innad i dommermiljøet.
- Det er avdekket en kontrast mellom NFFs tidligere holdning, der de sa offentlig at de sparer rettsvesenet for saker ved å håndtere fotballvold internt, og et forbund som nå innfører en annen linje.
- Det er avdekket at drapstrusler ikke har medført mer enn noen kampers utestengelse fra å spille fotball, etter kun en vurdering på kretsnivå.
- Det har kommet frem at Trøndelag, landets største fotballkrets, har latt være å melde inn saker som de i ettertid selv sier at burde blitt behandlet i NFFs domsutvalg.

- Det er avdekket at fem personer som har utøvd vold på fotballbanen er på topp 100-listen for røde kort de siste ti årene. Flere av de røde kortene har vært for så alvorlige hendelser at de har ført til lengre utestengelser.
- Det har kommet frem at gjentatte ulovlige handlinger over flere sesonger ikke fører til strengere straffereaksjoner.

7 KONSEKVENSER

- I starten av prosjektet snakket NFF om hvordan det formelt må være opp til offeret å anmelde. Den retorikken er blitt gradvis endret gjennom høsten og vinteren. Vinteren/våren 2020 kommer en grunnleggende systemforandring.
- Fotballpresident Terje Svendsen har offentlig beklaget hvordan systemet har vært, og har lovet bot og bedring.
- Justisministeren og Oslo-politiet har vært på banen for et nytt system for anmeldelser.
- To statsråder kalte fotballpresidenten og generalsekretæren inn på teppet for å redegjøre for situasjonen. Det ble avholdt et møte i Justisdepartementet, der NFF lovet å ha nye tiltak på plass innen seriestart 2020.
- Fotballtoppene må på nytt inn til justisministeren og kulturministeren våren 2020 for å godtgjøre at lovnadene om systemendring er fulgt opp i praksis.
- Høyres gruppe holdt møte om fotballvold på Stortinget, med Norges Fotballforbund og et voldsoffer som gjester. Partiet vurderer å gå inn for at krav til konkrete tiltak mot vold kan kobles opp mot finansiering av idretten, som en del av behandlingen av Idrettsmeldingen.
- Riksadvokaten har åpnet for dialog med NFF om hvordan påtalemyndigheten skal forholde seg til fotballvolden. Forbundet har sagt at de vil takke ja til dette.
- Forbundet har satt ned to arbeidsgrupper i kampen mot fotballvold, der den ene leverte en delrapport i høst.
- Vinteren 2020 skal arbeidsgruppene etter planen presentere en omfattende tiltakspakke mot vold i fotballen. Den inneholder både systemer for politianmeldelse fra arrangørsiden og en full gjennomgang av hele NFFs interne doms- og sanksjonssystem.
- Arbeidet innebærer også å meisle ut en mer enhetlig praksis i hvordan voldssaker håndteres internt i organisasjonen og en full gjennomgang av dagens regler og rutiner i fotballens selvdømmeordning.

- Datasikkerhetshullet som gjorde at det var mulig å finne navnet til dommere som hadde skjult identitet, er blitt tettet etter at VG oppdaget det og varslet NFF.
- Bydel Grorud legger et sekssifret beløp på bordet til arbeid mot vold og trusler.
- Det er opprettet kanaler for bedre dialog med politiet og andre myndigheter om hvordan vold og trusler kan håndteres, forhindres og forebygges.
- Forbundet går gjennom alle volds- og trusselsaker som har gitt utelukkelse siden 2015, for å sjekke om noen av disse spillerne har spilt i perioden de skulle vært utestengt.
- Forbundets uavhengige påtalenemnd vil vurdere saker etter 2015 der spillere som var utestengt spilte, og ta stilling til om disse bør få ytterligere utestengelser nå.
- Norges Fotballforbund oppretter en egen database for vold- og trusselsaker.
- Forbundet gjennomfører en omfattende intern kartlegging om erfaringer fra spillere, dommere og trenere rundt volds- og trusselproblematikk.
- Forbundets IKT-systemer skal vurderes nærmere, med tanke på om det er mulig å få plass ordninger der det varsles om navn som ikke skulle vært på dommerkortet.
- Oslo fotballdommerlaug tar til orde for kollektiv avstraffelse av lag dersom spillere utøver vold.
- Jussprofessor Hans Fredrik Martinussen har tatt til orde for livstidsutestengelse for gjengangere.
- Det er sendt inn forslag til Fotballtinget om en minstestraft på 9 måneder utestengelse fra fotballen for vold mot en spiller og 12 måneder for vold mot en dommer.
- NFF Østfold holder en kretssamling om arbeid mot vold og trusler våren 2020. VG er invitert til å holde foredrag på denne samlingen.
- Det varsles systemendring ikke bare i fotballen, men også i øvrig norsk idrett. Styret i Norges Idrettsforbund har bedt administrasjonen utarbeide retningslinjer for hvordan idrettslag i hele idrettsbevegelsen skal håndtere voldssaker i fremtiden. Disse retningslinjene skal etter planen være klare i mars, og vil innebære anmeldelse til politiet.

VEDLEGG

Vedlegg: Lenker til artikler publisert digitalt

LENKE TIL SAMLESIDE:

<https://www.vg.no/tag/f7493d02-6bf9-418f-abff-27593940e9a9/fotballvold>

NOEN NØKKELSAKER:

Anslaget - makrosak om utbredelse + sak om fotballvoldsofferet Sebastian:

<https://www.vg.no/sport/fotball/i/QoOrgR/stor-vg-oversikt-mer-vold-og-trusler-i-oslo-fotballen-enn-noe-annet-sted-i-landet>

<https://www.vg.no/sport/fotball/i/vQXklm/slik-saa-sebastian-21-ut-etter-aa-ha-blitt-slaatt-ned-paa-fotballbanen>

Dommere skjuler identiteten sin av frykt for vold og trusler:

<https://www.vg.no/sport/fotball/i/xPXlqV/rundt-20-oslo-dommere-skjuler-identiteten-sin>

Juristenes dom over straffen fotballvolden kunne ha medført:

<https://www.vg.no/sport/fotball/i/wPkQAn/juristenes-dom-minst-71-av-103-fotballvoldssaker-kunne-gitt-straft-i-retten>

Slapp fengsel - retten fikk aldri vite om fotballvolden:

<https://www.vg.no/sport/fotball/i/y30bBe/vg-avsloerer-slapp-fengsel-retten-fikk-aldri-vite-om-fotballvolden>

Var utestengt for vold - men spilte likevel

<https://www.vg.no/sport/fotball/i/4qQy2R/vg-avsloerer-utestengt-for-vold-spilte-likevel>

Metodevedlegget inneholder alle saker som omhandles av søknadens tematikk.

Vedleggene er inndelt i følgende deler:

- Nyhetssaker publisert digitalt
- Kommentarer publisert digitalt
- Diverse (kronikker, VGTV-innslag, podcast, debatt om temaet i Dagsnytt 18)
- VGs papirutgave

1) ALLE NYHETSSAKER:

Dato	Tittel	Link
24/9	Stor VG-oversikt: Mer vold og trusler i Oslo-fotballen enn noe annet sted i landet	https://www.vg.no/sport/fotball/i/QoOrgR/stor-vg-oversikt-mer-vold-og-trusler-i-oslo-fotballen-enn-noe-annet-sted-i-landet
24/9	Slik så Sebastian ut etter å ha blitt slått ned på fotballbanen	https://www.vg.no/sport/fotball/i/vQXklm/slik-saa-sebastian-21-ut-etter-aa-ha-blitt-slaatt-ned-paa-fotballbanen
24/9	NFF sendte bekymringsbrev til Oslo-bydeler etter tilskuervold	https://www.vg.no/sport/fotball/i/mRexL1/nff-sendte-bekymringsbrev-til-oslo-bydeler-etter-tilskuervold
25/9	Oslo-bydel blir opp for å stoppe fotballvold	https://www.vg.no/sport/fotball/i/xP705l/oslo-bydel-blir-opp-for-aa-stoppe-fotballvold
27/9	Fotballdommer går til politiet etter trusler: - NFFs straffer er for milde	https://www.vg.no/sport/fotball/i/qLXx8L/fotballdommer-gaar-til-politiet-etter-trusler-nffs-straffer-er-for-milde
27/9	NFF har ikke anmeldt én eneste av 78 voldssaker	https://www.vg.no/sport/fotball/i/y3Xq0x/nff-har-ikke-anmeldt-en-eneste-av-78-voldssaker-hva-slags-signal-sender-det
30/9	Slakter NFFs dommer: Beklagelse kan gi mildere straff for fotballvold	https://www.vg.no/sport/fotball/i/OnOJ3J/slakter-nffs-voldsdommer-beklagelse-kan-gi-mildere-straff-for-fotballvold
2/10	NFF kontrollerer ikke at egne voldsstraffer overholdes	https://www.vg.no/sport/fotball/i/GG8lgx/nff-kontrollerer-ikke-at-egne-voldsstraffer-overholdes
3/10	Oslo idrettskrets med klart beskjed: Fotballvolden må anmeldes	https://www.vg.no/sport/fotball/i/dOzOKo/oslo-idrettskrets-med-klar-beskjed-fotballvolden-maa-anmeldes

5/10	Tom Henning Øvrebø om fotballvolden: - Rødt kort til politikerne	https://www.vg.no/sport/fotball/i/3J7jXe/tom-henning-ovreboe-om-fotballvolden-roedt-kort-til-politikerne
11/10	Byrådslederen etterlyser trygge voksne	https://www.vg.no/sport/fotball/i/704yqW/byraadslederen-etterlyser-trygge-voksne-i-kampen-mot-fotballvolden-hjemme-alene-fest
12/10	Rundt 20 dommere skjuler identiteten sin	https://www.vg.no/sport/fotball/i/xPX1qV/rundt-20-oslo-dommere-skjuler-identiteten-sin
14/10	Justisministeren til Fotballforbundet: - Volden må anmeldes	https://www.vg.no/sport/fotball/i/g7Krb0/justisministeren-til-fotballforbundet-volden-maa-anmeldes
18/10	Fotballforbundet setter ned arbeidsgruppe mot vold: - Savner at NFF er mer tydelige	https://www.vg.no/sport/fotball/i/9v0QR5/fotballforbundet-setter-ned-arbeidsgruppe-mot-vold-savner-at-nff-er-mer-tydelige
21/10	Fotballpresidenten om volden: - Kan godt være at vi ikke har fulgt med i timen	https://www.vg.no/sport/fotball/i/e80nwl/fotballpresidenten-om-volden-kan-godt-vaere-at-vi-ikke-har-fulgt-med-i-timen
25/10	Toppdommer ber NFF ta grep: - Situasjonen er uholdbar	https://www.vg.no/sport/fotball/i/XgnK9r/toppdommer-ber-nff-ta-grep-situasjonen-er-uholdbar
4/11	Slik fikk de fjernet stempelet som “verstingklubb”	https://www.vg.no/sport/fotball/i/Adq9z3/vold-i-fotballen-slik-fikk-de-fjernet-stempelet-som-verstingklubb
7/11	Her klikker det for spilleren etter at han blir utvist - nå krever dommeren strengere straffer	https://www.vg.no/sport/fotball/i/BRn3m0/her-klikker-det-for-spilleren-etter-at-han-blir-utvist-naa-krever-dommeren-strengere-straffer
11/11	Fotballdommere tør ikke kritisere kretsen - frykter å bli straffet med færre kamper	https://www.vg.no/sport/fotball/i/GG8AxB/fotballdommere-toer-ikke-kritisere-kretsen-frykter-aa-bli-straffet-med-faerre-kamper
14/11	Juristenes dom: Minst 71 av 103 fotballvoldssaker	https://www.vg.no/sport/fotball/i/wPkQAn/juristenes-dom-minst-71-av-103-fotballvoldssaker-kunne-gitt-straff-i-retten

	kunne gitt straff i retten	
15/11	Advokat mener NFF-praksis gir mørketall om vold	https://www.vg.no/sport/fotball/i/VbXnE6/advokat-mener-nff-praksis-gir-moerketall-om-vold
15/11	Offer for fotballvold: - Jeg tenkte aldri tanken på å anmelde	https://www.vg.no/sport/fotball/i/rAO2m8/offer-for-fotballvold-jeg-tenkte-aldri-tanken-paa-aa-anmelde
15/11	NFF-ledelsen kalles inn på teppet av to statsråder	https://www.vg.no/sport/fotball/i/kJx50X/nff-ledelsen-kalles-inn-paa-teppet-av-statsraader
16/11	Ny NFF-rapport avdekker langt flere voldssaker enn hittil kent	https://www.vg.no/sport/fotball/i/4qI2XE/ny-nff-rapport-avdekker-langt-flere-voldssaker-enn-hittil-kjent
25/11	NFF tar affære om vold på fotballbanen	https://www.vg.no/sport/fotball/i/70I309/nff-tar-ffaere-om-vold-paa-fotballbanen
28/11	Eliteseriespillere om fotballvolden: - Vi gjør alle feil når vi vokser opp	https://www.vg.no/sport/fotball/i/oplxoj/eliteseriespillere-om-fotballvolden-vi-gjoer-alle-feil-naar-vi-vokser-opp
3/12	Slapp fengsel: Retten fikk aldri vite om fotballvolden	https://www.vg.no/sport/fotball/i/y30bBe/vg-avsloerer-slapp-fengsel-retten-fikk-aldri-vite-om-fotballvolden
4/12	Slik så hodet ut etter sammenstøtet på fotballbanen	https://www.vg.no/sport/fotball/i/8mLvgw/slik-saa-hodet-ut-etter-sammenstoetet-paa-fotballbanen
4/12	NFF lover endring om fotballvold: Må avgi ny rapport til statsrådene	https://www.vg.no/sport/fotball/i/K3K2no/nff-lover-endring-om-fotballvold-maa-avgi-ny-rapport-til-statsraadene
12/12	Utestengt for vold - spilte likevel	https://www.vg.no/sport/fotball/i/4qQy2R/vg-avsloerer-utestengt-for-vold-spilte-likevel
17/12	Presidenten om vold i idretten: - Tar grep i full skala	https://www.vg.no/sport/i/qLrP30/presidenten-om-vold-i-idretten-tar-grep-i-full-skala

18/12	Oslo-dommere vil straffe lag for spillervold	https://www.vg.no/sport/fotball/i/wPJ6aG/oslo-dommere-vil-straffe-lag-for-spillervold
6/1	Dommerens sønn skal ha blitt drapstruet - Oslo fotballkrets tok ikke saken videre	https://www.vg.no/sport/fotball/i/K32K5y/dommerens-soenn-skal-ha-blitt-truet-paa-livet-oslo-fotballkrets-tok-ikke-saken-videre?utm_source=vgfront&utm_content=row-3
7/1	Landets største fotballkrets innrømmer at de burde rapportert voldsepisoder	https://www.vg.no/sport/fotball/i/OnJAlg/landets-stoerste-fotballkrets-innroemmer-at-de-burde-rapportert-voldsepisoder?fbclid=IwAR2LuttjofkccyFoIFBIouULMyd2gh-co9G69dc9FxfIjM_mY4UBPg9_fx4
9/1	Jussprofessor etterlyser livstidsutestengelser fra fotball	https://www.vg.no/sport/fotball/i/wPpp6A/verstingliste-for-roede-kort-jussprofessor-etterlyser-livstidsutestengelser-fra-fotball

2) KOMMENTARER

Dato	Tittel	Lenke
24/9	Feighet må ikke lønne seg	https://www.vg.no/sport/fotball/i/GGK6JQ/kampen-mot-fotballvolden-feighet-maa-ikke-loenne-seg
27/9	NFF svikter ofrene	https://www.vg.no/sport/fotball/i/y3XPRR/volden-i-fotballen-nff-svikter-ofrene
11/10	Her er koden som må knekkes	https://www.vg.no/sport/fotball/i/OpOE7w/voldsproblemene-i-fotballen-her-er-koden-som-maa-knekkes
12/10	Hvor trygt er det å dømme?	https://www.vg.no/sport/fotball/i/OpOE7w/voldsproblemene-i-fotballen-her-er-koden-som-maa-knekkes
21/10	Skrekklisten er krystallklar	https://www.vg.no/sport/i/9v0J9q/volden-i-fotballen-skrekklisten-er-krystallklar
11/11	Det haster å lytte til dommerne!	https://www.vg.no/sport/fotball/i/y3y8Xr/det-haster-aa-lytte-til-dommerne
14/11	Fotballens frikort for kriminalitet: Idretten bor ikke under en stein	https://www.vg.no/sport/fotball/i/VbXJ4V/fotballens-frikort-for-kriminalitet-idretten-bor-ikke-under-en-stein
19/11	NFF-skandalen vokser	https://www.vg.no/sport/fotball/i/70objo/volden-i-fotballen-nff-skandalen-vokser
25/11	Har gnidd søvnen ut av øynene nå	https://www.vg.no/sport/fotball/i/awOlla/har-gnidd-soevnen-ut-av-oeynene-naa
5/12	Blodig alvor på mange plan	https://www.vg.no/sport/fotball/i/wPJG5M/fotballvolden-blodig-alvor-paa-mange-plan
12/12	Feil på alle fronter	https://www.vg.no/sport/fotball/i/BR4A47/vold-i-fotballen-feil-paa-alle-fronter
9/1	NFFs tiltakspakke mot vold: Straffene er nødt til å svi	https://www.vg.no/sport/i/70MknV/nffs-tiltakspakke-mot-vold-straffene-er-noedt-til-aa-svi

3) DIVERSE

Dato	Innhold	Lenke
27/9	Dagsnytt 18-debatt om vold i fotballen (ekstern lenke, NRK)	https://tv.nrk.no/serie/dagsnytt-atten-tv/201909/NNFA56092719/avspiller
5/10	Kronikk av psykolog og eks-dommer Tom Henning Øvrebø: Det er dessverre ikke bare NFF som svikter ofrene	https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/rA3AJ3/det-er-dessverre-ikke-bare-nff-som-svikter-ofrene
8/10	Kronikk av stortingsrepresentant Jan Bøhler: Hvordan hindre vold i fotballen?	https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/rA38rm/hv-ordan-hindre-vold-i-fotballen
16/10	Kronikk av NFF-ledere: Ett tilfelle av vold er ett for mye	https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/2G4K7a/nff-ett-tilfelle-av-vold-eller-trusler-er-ett-for-mye
27/11	Podcast, Verdens Gang: Er norsk fotball blitt en frisone for vold?	https://podcasts.apple.com/no/podcast/er-norsk-fotball-en-frisone-for-vold/id1483068984?i=1000457972725
4/12	Her får justisministeren se skrekkbildet av fotballvolden	https://www.vg.no/video/188896/her-faar-justisministeren-se-vgs-skrekkbilde-av-fotballvolden-fy-soeren
10/12	Kronikk av Mina Gerhardsen, leder av etisk komité i NFF: Det trengs en dugnad	https://www.vg.no/sport/fotball/i/Ad5ekj/vold-i-fotballen-det-trengs-en-dugnad

Vedlegg: PDF av alle saker som har stått på trykk i avisen

Alt om Thomas Cook-konkursen:

Foto: REUTERS

- **DETTE HAR DU KRAV PÅ**
- **9000 NORDMENN RAMMET**
- **PASS OPP FOR SVINDLERE**

VG

NR. 263 • TIRSDAG 24. SEPTEMBER 2019 • UKE 39 • KR. 30,00

**Bruce
70 år:**

**VI HAR ANMELDT
ALLE ALBUMENE**

• SIDE 26, 27, 28 og 29

Foto: AP

Slik ødelegger volden fotballen:

SLÅTT NED PÅ BANEN

**Sebastian
(21) er en av
78 ofre siden
2010**

Foto: PRIVAT

• SPORTEM

**DOBBEL-
DEAL!**

SPAR PENGER PÅ DET DU TRENGER!

Noen ting går det mer av enn andre, og da er det greit å ha litt ekstra. På mange av våre populære Coop-produkter får du derfor alltid ekstra lav pris når du kjøper 2 stk.

Se etter Dobbel-deal-symbolet når du handler!

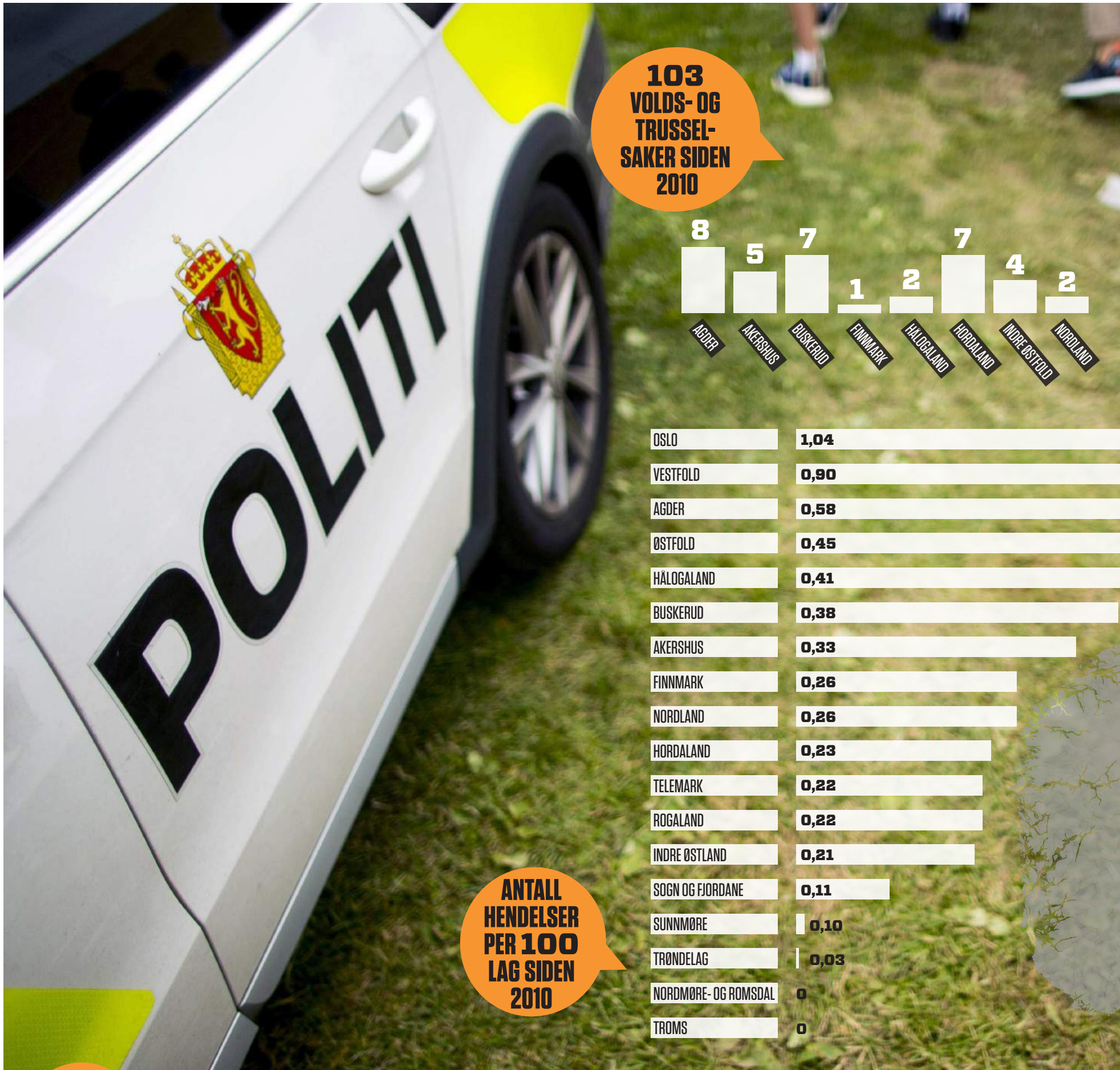

**coop
prix**

Fast tilbud!

OSLO-FOTBALLLEN

DYSTER STATISTIKK: Lag fra Oslo fotballkrets står for 39 totalt 103 volds- og trusselhendelser som har ført til dom i NFF siden 2010.

VOLDS- OG TRUSSEL-HENDELSER (UTDRAG)

AGDER, 2011
Trussel mot dommer

Utestengelse: 6 måneder

Dømt for å ha truet dommer etter å ha blitt utvist. Skal ha sagt "jeg skal ta deg etter kampen" og "treffer jeg deg i byen skal jeg banke deg".

AGDER, 2014
Vold mot motspiller

Utestengelse: 10 måneder

Dømt for å ha sparket en liggende motspiller i hodet.

AGDER, 2014
Trussel mot dommer

Utestengelse: 4 måneder

Dømt for å true dommer. Skal ha sagt "jeg skal finne adressen din" og måtte bli holdt igjen av egen trener for å ikke gå til angrep på dommeren etter å ha blitt utvist.

AKERSHUS, 2014

Vold mot dommer

Utestengelse: 2 måneder

Dømt for å ha klappet til dommeren med flat hånd flere ganger etter å ha blitt utvist.

VOLDSVERSTING

VGsporten INFO

■ Stolpene viser hvor mange volds- og trusselhendelser det er per hundrede lag i kretsen. Oslo er den desidert største fotballkretsen, og det er dermed naturlig at det er flest volds- og trusselhendelser der.

■ I denne tabellen er antall volds- og trusselhendelser derfor delt på antall lag i de ulike kretsene, så det tar høyde for at det er flere lag og flere kamper i Oslo enn i andre fotballkretser.

■ Antall lag er ikke det samme som antall klubber. En klubb har gjerne flere lag på ulike alderstrinn og på både kvinne- og herresiden.

Kilde: Alle dommer fra NFFs doms- og sanksjonsutvalg fra 2010 til i dag.

Stor VG-oversikt: Flere trusler og overfall enn noe annet sted i landet

Av Martin S. Folkvord og Sondre Nilsen

Oslo er fotballkretsen med desidert flest alvorlige volds- og trusselhendelser siden 2010. For én klubb ble det så ille at de valgte å melde seg ut av Oslo fotballkrets og heller kjøre til Østfold for å spille bortekampene sine.

Det viser en omfattende VG-gjennomgang av alle 103 volds- og trusselhendelser Norges Fotballforbund (NFF) sitt doms- og sanksjonsutvalg har dømt noen for siden 2010.

Antall hendelser varierer fra år til år, men konstant for hvert år er at Oslo er kretsen med flest hendelser. Oslo er også på topp når man tar høyde for at hovedstaden har flere fotballag enn noen annen fotballkrets.

Orket ikke mer

Statistikkene viser bare saker som er ferdig behandlet i NFFs doms- og sanksjonsutvalg. Nyere saker er ikke med i statistikken på grunn av saksbehandlingstid, som for eksempel da en spiller ble slått ned i en 5. divisjonskamp i august.

En klubb som har fått nok av Oslo-fotballen, er Driv IL fra Ytre Enebakk rett utenfor hovedstaden.

– Det hadde gått fra grov ordbruk og trusler, til sparking, slag og nedskalling, før det til slutt endte med at det kom kniver og slagvåpen på banen, sier Driv-trener Mads Randem til VG.

Randem forteller også om tilskuere som ikke er der for fotballen, men som man får følelsen av at sitter der og venter på et påskudd for å løpe ut på banen og begynne å slåss.

– For min del kunne jeg ikke stå ansvarlig for å sende spillerne mine til steder jeg ikke visste om de var trygge. Derfor ga jeg beskjed til klubben at jeg kom til å slutte hvis vi fortsatte å spille i Oslo Fotballkrets.

– Oslo feige

Løsningen et medlemsmøte i klubben kom fram til før denne sesongen, var å melde overgang til Østfold Fotballkrets. Dette har TV2 omtalt tidligere.

Etter en halv sesong angrer ikke Randem på det valget.

– Det innebærer en del med reising, også for de yngste lagene. Men som en forelder sa det: «Jeg kjører gjerne dobbelt så langt for en arena der mitt barn er trygt», sier trener Randem.

Treneren er også

Mads Randem

Foto: PRIVAT

kritisk til hvordan Oslo Fotballkrets har håndtert problemet.

– Jeg har opplevd kretsen som feige og handlingslammet. De vedkjenner nesten ikke at de har et problem, engang.

Daglig leder i Oslo Fotballkrets, Tore Jarl Bråteng, synes det er leit at Driv har opplevd at det er bedre for deres medlemmer å spille fotball i nabokretsen. Han avviser imidlertid at kretsen er handlingslammet.

– Vi tar alle saker alvorlig, og vi behandler alle saker som meldes inn i tråd med gjeldende regler og retningslinjer. Vi synes det er synd dersom en av våre klubber opplever reaksjonene fra kretsen som mangelfulle, skriver Bråteng i en e-post til VG.

Bråteng skriver videre at én slik hendelse er én for mye, men understreker samtidig at 4-5 hendelser i sesongen er relativt lite for en krets som hvert år arrangerer rundt 30 000 fotballkamper.

Vestfold: Lav terskel

For å få færre volds- og trusselhendelser i Oslo-fotballen må det drives holdningsarbeid i klubbene, tror den daglige lederen i kretsen. I tillegg tror han mye kan gjøres på selve kamparrangementene.

– Erfaring viser at tiltak med kampverter og tilstrekkelig antall voksenpersoner rundt lag og kampene bidrar positivt.

I Vestfold Fotballkrets, som er den eneste kretsen som er i nærheten av Oslo på statistikken, tror daglig leder Ole-Petter Tufte at kretsens holdning til volds- og trusselhendelser har ført til de høye tallene.

– Vi har helt bevisst en veldig lav terskel for å melde inn denne type saker. Det er den eneste forklaringen jeg kan se på disse tallene, for ellers er det ingenting som tilsier at vi burde ligge høyere enn andre kretser, heller stikk motsatt, sier Tufte til VG.

Det begrunner han med at Vestfold er den fotballkretsen med høyest andel «kvalitetsklubber», det vil si klubber som er sertifisert av NFF for måten de driver på.

– Vi har heller ingen store byer med de problemene som kan oppstå der, som nok forklarer hvorfor Oslo er øverst på denne listen, sier Tufte.

HORDALAND, 2015

Vold mot andre (medspiller, lagleder, tilskuere)

Utestengelse: 14 måneder

Dømt for å ha slått motstanderlagets trener to ganger så han besvimte og gikk i bakken.
 Treneren skal ha blitt innlagt på sykehus i ett døgn og ha blitt sykemeldt i fire uker etter hendelsen.

Utestengelse: 6 måneder

Dømt for å ha spyttet på dommeren etter å ha blitt utvist for å ha kalt dommeren en horesønn.

OSLO, 2011

Trussel mot andre (medspiller, lagleder, tilskuere)

Utestengelse: 5 måneder

Dømt for rasisme og drapstrusler mot medspiller. Skal ha ropt "ingen jævla stygg nigger snakker til meg, du skal faen meg ikke se på meg en gang" og "jævla stygge neger, jeg skal drepe deg"

Trussel mot dommer

Utestengelse: 6 måneder

Dømt for å spyttet dommer i ansiktet. Skal også ha truet dommer med å skalle ham ned.

Dette bildet er fra Norway Cup i 2017.

Foto: NTB SCANPIX

BLE SLÅTT NED PÅ BANEN

OFFER FOR FOTBALLVOLD: Sebastian måtte sy sting i leppen og fikk to tenner knust etter å ha fått motspillereens knyttneve i ansiktet.

Foto: PRIVAT

Av Martin S. Folkvord

Sebastian (21) ble offer for én av de alvorlige voldshendelsene NFF har dømt fotballspillere for siden 2010.

I 2017 spiller Sebastian en fjerdedivisjonsskamp mot et annet lag fra området han bor i. De har spilt en stund av andre omgang når den da 19 år gamle midtstopperen er i en duell oppe ved det andre lagets cornerflagg.

- Jeg svimte av

Sebastian går tøft inn i duellen, og dommeren gir motstanderen frispark. Så, før han vet ordet av det, får han motstanderens knyttneve i ansiktet. Etter det er det svart.

- Noen sier han slo meg to ganger, mens andre sier han slo meg én. Jeg vet ikke hva som stemmer. Jeg svimte av etter det første slaget, forteller Sebastian til VG.

Når han kommer til bevissthet, blir han kjørt til legevakten. Der må han sy noen sting i leppen, og det blir slått fast at slaget knuste to tenner.

Sebastians motspiller fikk direkte rødt kort. Senere bestemte Norges Fotballforbund (NFF) sitt doms- og sanksjonsutvalg at han ble utestengt fra både kamp og trening i ni måneder.

Utestengt i åtte måneder

Sebastian er ikke alene om å ha opplevd vold på fotballbanen. En VG-gjennomgang viser at han ble utsatt for én av totalt 78 voldssaker det nevnte utvalget har dømt noen i siden 2010. I tillegg har utvalget felt dom i 25 trusselhendelser i den samme perioden.

39 av disse hendelsene har vært i Oslo. Også når man tar høyde for at det er langt flere lag i Oslo Fotballkrets enn i de andre kretsene i Norge troner hovedstaden på topp i den uheldige statistikken.

En av de som har fått oppleve vold på fotballbanen i Oslo fotballkrets, er Stein Arild. I 2016 var han kaptein for sin klubbs andrelag i åttendedivisjon da de spilte en bortkamp i Oslo.

- Det er en kamp der vi har med en del unggutter. Det har vært en del stygge taklinger og dårlig stemning allerede, og jeg har sagt til treneren at det vi kanskje burde ta ut noen av de yng-

ste for å skjerme dem, forteller Stein Arild til VG om opptakten til hendelsen.

Han beskriver videre at en av klubbens unggutter blir taklet stygt på midten.

- Jeg løper bort for å si «hva i alle dager er det du driver med», men omtrent før jeg rekker å si ferdig den setningen får jeg et slag i ansiktet.

Stein Arild går i bakken av slaget. Motspilleren får direkte rødt kort og blir senere utestengt av NFF i åtte måneder fra trening og kamp.

Bekymret for de unge

Begge de to voldsofrene er enige om fotball er en idrett med mye følelser og temperatur, men at hendelsene som de har opplevd kan ha svært alvorlige konsekvenser.

- Det hører jo ikke hjemme på en fotballbane i det hele tatt. Når du først har opplevd noe sånt, så glemmer du det ikke med det første, sier Sebastian.

Han forteller at han mistet lysten til å spille fotball etter hendelsen. Men etter en pause på godt over et år var han tilbake på banen for in klubb denne sommeren.

Stein Arild på sin side er særlig bekymret for yngre spillere.

- Foreldre skal ikke være redde for å sende ungene sine på fotballkamp, sier han.

Feighet må ikke lønne seg

► Er det viktigst å opptre handlekraftig om man opplever noe uakseptabelt, eller å ta seg fint ut på statistikken? Norsk fotball trenger ledere som tør å ta affære.

Vestfold er den eneste kretsen som er i nærheten av hovedstaden på statistikken over voldshendelser i fotballen.

Skyldes det at det skjer så fryktelig mye grums i dette fylket, som ikke sliter med tradisjonelle storbyutfordringer?

Eller er denne delen av voldsstatistikken i praksis et eksempel på vegring mot å ta tak i noe ubehagelig i andre kretser?

Det er det umulig å være helt kategorisk om, men trolig er det grunn til å gi fotballedelsen i Vestfold en kompliment, og ikke en korreks, over at antallet innrapporterte tilfeller skiller seg ut.

La oss ta et eksempel: Tallene viser altså 11 ganger så mange innrapporterte tilfeller i Vestfold som i Trøndelag. Samtidig er det 2692 flere lag i Trøndelag (3809) enn i Vestfold (1117).

Hallo?

Er de reelle forholdene så sindige på trøndersiden?

Eller er det noe med systemet her som skurrer?

Og er det virkelig niks og nada å fortelle om fra Troms eller på Nordmøre?

Faren er at denne problemstillingen for kan handle om mørketall og terskel for å ta i bruk varslingskanaler om vold og trakassering som inntreffer. Dersom det er slik, er det noe ingen er tjent med.

Om man skal få bukt med problemer og få satt inn de rette tiltakene, er det alfa og omega at ikke feighet, handlingslamelse og bekvemhet må få trumfe behovet for å skape tryggest mulig rammer.

Da trenger vi kunnskap, kalde fakta og en uredd debatt om årsaker, virkninger og tiltak.

Kretslederen i Vestfold opplyser til VG at de helt bevisst har en veldig lav terskel for å melde inn denne type saker.

Her er dessuten andelen «sertifiserte» klubber, altså som anerkjennes for driften, på topp i denne delen av landet.

Da har det formodningen mot seg at det sparkes og slås så mye mer i Andebu, Sandefjord og Stavern enn i sammenlignbare deler av landet.

I statistikken er det, ikke overraskende, hovedstaden som topper antallet tilfeller, også om man justerer for ulikheter i størrelsen. Det er kanskje ikke så rart, gitt kompleksiteten i problemstillinger i den største byen.

Men dette koker ned til et tvingende behov for at Norges Fotballforbund får på plass en mer helhetlig rapporteringspraksis, der det kommer tydelig frem at ingen er tjent med at noe skyves under teppet.

OFFER:
Stein Arild
havnet i en
volds-
episode.

Foto: PRIVAT

**LEIF
WELHAVEN
KOMMENTAR**

**VOLDS-
OG TRUSSEL-
HENDELSER
(UTDRAG)**

OSLO, 2018
Vold mot andre (medspiller, lagleder, tilskuere)

Utestengelse: 5 kamper suspensjon

Dømt for å slå til motstanderlagets trener.

ROGALAND, 2012
Vold mot dommer

Utestengelse: 10 måneder

Dømt for å ha dyttet dommer i bakken. Dommeren skal ha fått en brist på kragebeinet og revet av en sene av hendelsen.

TRØNDELAG, 2010
Trussel mot dommer

Utestengelse: 6 måneder

Dømt for trusler mot dommer. Skal først ha kalt dommer "idiot" og "feit gris", for så å si at han skulle slå dommeren i hjel etter at han hadde blitt utvist.

VESTFOLD, 2018
Vold mot motspiller

Utestengelse: 5 måneder

Dømt for å ha slått til en motspiller etter kampslett, som gikk i bakken. Da flere motspillere kom til, skal spilleren ha slått til enda en motspiller.

NFF SENDTE BEKYMRRINGS- BREV TIL OSLO- BYDELER ETTER TILSKUERVOLD

SJEKKER VOLDS-

EPISODE: Politiet har fulgt opp noen hendelser i 2019 der tilskuere til fotballkamper har utøvd vold mot kampdeltagere. Her er politiet til stede på en fotballbane etter en hendelse i Oslo. FOTO: HELGE MIKALSEN

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN.FOLKVORD@VG.NO

Av Martin S. Folkvord
Norges Fotballforbund (NFF) ba bydelene om råd etter konflikter rundt fotballkamper i Oslo.

Det kommer frem i en e-post sendt fra en ansatt i NFF til bydelsadministrasjonene i Grorud og Gamle Oslo som VG har fått innsyn i.

«Det har allerede vært en håndfull kamper i årets sesong som har vært preget av uroligheter med både spillere og tilskuere involvert. Det er innmari kjedelig dersom noen må trekke lag fra serien fordi de ikke føler seg «trygge», står det i brevet.

Brevet ble sendt 3. mai, mer enn tre måneder før VG kunne melde

VG i går.

om at Oslo er fotballkretsen i landet med desidert flest alvorlige voldso- og trusselfendelser siden 2010:

- Var litt engstelige

- Vi var litt engstelige på vårparten der etter at vi hadde hatt noen voldsepisoder i forbindelse med fotballkamper. Flere av hendelsene var det tilskuere heller enn spillere som sto for, forteller Henrik Lunde til VG.

Han er seksjonsleder i avdelingen Klubb og aktivitet i Norsk Fotballforbund (NFF), som sendte brevet til bydelsadministrasjonen. Han kan ikke si konkret hvor mange hendelser det var snakk om før brevet ble sendt, og svarer heller ikke på om det gjelder bestemte klubber.

Lunde forklarer videre at NFF ikke har noe formelt ansvar for tilskuere på fotballkamper, og at det er grunnen til at de tok kontakt med bydelsadministrasjonene.

- Politiet kan jo ikke stille opp med biler på alle mulige kamper der det er en ørliten sjanse for at det kan skje noe med tilskuerne. Men bydelene har for eksempel ungdomsarbeidere og lignende som kjenner tilskuerne det gjelder

fra før, og de kan dermed bidra på en annen måte.

- Færre hendelser

I bydelsadministrasjonen i Gamle Oslo ser man positivt på at Fotballforbundet søker råd fra dem.

- Vi er flere som jobber for det samme, og da er det veldig bra at vi kan samarbeide, sier Geir Aarrestad Eriksen, enhetsleder i avdeling barne- og ungdomstiltak i bydelen, til VG.

Han forteller at han bare er kjent med en konkret hendelse i bydel Gamle Oslo denne sesongen, og at den skjedde i forkant av at NFF sendte dette brevet. Siden den gang har det også skjedd en knivstikking under et fotballarrangement på Tøyen, men dette var ikke organisert av Fotballforbundet og Eriksen forteller at de involverte

kom fra andre bydeler enn Gamle Oslo. Utover det kjenner han ikke til andre hendelser.

Også Lunde i forbundet mener at ting har blitt bedre utover sesongen.

- NRK belyste nylig en svært alvorlig sak om en dommer som ble angrepet under en kamp i bydel Grorud, men bortsett fra denne hendelsen opplever vi jevnt over at det er færre hendelser enn tidligere i vår, sier NFF-mannen.

Likevel er det ingen grunn til å lene seg fornøyd tilbake, mener Eriksen i bydel Gamle Oslo.

- Man kan ikke bare jobbe med denne problematikken etter konkrete hendelser, da er det bare snakk om brannslukking. Dette er holdningsarbeid klubbene må jobbe med over tid, og vi har en jevn dialog med dem om det, sier han.

LAGARBEID: Ole Jørgen Pettersen i Groruds bydelsadministrasjon og Sissel Smeby i Romsås IL vil jobbe sammen for å redusere voldshendelser i fotballen.

BLAR OPP FOR Å STOPPE MER FOTBALLVOLD

Av Martin S. Folkvord og Fredrik Solstad (foto)

Bydel Grorud griper til lommeboken for at fotballklubber som sliter med vold skal kunne innføre tiltak for å dempe problemene.

Det skjer etter at NFF i mai sendte bekymringsbrev til bydelene Grorud og Gamle Oslo etter episoder med voldshendelser i forbindelse med fotballkamper.

- Detaljene om hvor mye og hvordan er ikke klare ennå, men vi kommer til å sette av et sekssifret beløp til dette de neste tre årene. Klubbene vi lager avtaler med kan for eksempel bruke det på å utdanne trenere eller ansette folk i deltidsstillinger, sier Ole Jørgen Pettersen, som er avdelingssjef for samfunn og nærmiljø i bydelsadministrasjonen i bydel Grorud.

Dette faller i god jord hos Sissel Smeby, som er nestleder i Romsås IL. Romsås er én av klubbene i bydelen som har hatt noen voldshendelser de siste årene som involverer enten spillere eller tilskuere.

- Vi er en klubb som er utelukkende driftet på frivillighet. Da kan ekstra ressurser komme godt med så vi kan hente inn dyktige personer som kan hjelpe oss med å endre holdningen

hos spillerne på A- og juniorlag i klubben, sier hun.

Både Pettersen og Smeby understreker i tillegg at volden ikke er noe fotballen kan snu alene.

- Vi må endre en kultur over tid, og det gjøres ikke bare på fotballbanen. Sist vinter startet vi et samarbeid med ungdomsskolen vår og Oslo Idrettskrets. I tillegg vil vi gjerne ha foreldre og lokalsamfunn med på laget, sier Smeby.

POLITIANMELDER SPILLER: Dommeren Dennis står utenfor Politihuset før han skal anmelde en spiller for trusler. Strafferammen for trusler er inntil ett

– NFFS STRAFFER

Av Martin S. Folkvord og Mattis Sandblad (foto)

POLITIHUSET I OSLO (VG): – Det er på tide å gjøre noe, sier fotballdommeren og politimannen Dennis når han velger å politianmelde en spiller for å ha truet ham. Det gjør han i stedet for kun å la Fotballforbundet behandle saken.

VG møter fotballdommeren Dennis utenfor Politihuset på Grønland. Rett etter intervjuet skal han levere inn en politianmeldelse mot en spiller han har dømt i en kamp i Oslo denne sesongen.

VG har tidligere fortalt at hovedstaden er overrepresentert på volds- og trusselstatistikken i norsk

fotball.

Ifølge Dennis var det i andre omgang av kampen at spilleren fikk sitt andre gule kort for å kjeft på ham, og dermed måtte forlate banen. Han forteller videre at spilleren det gjelder skal ha blitt sittende på tribunen og rope til dommerne etter at han ble utvist.

Fotballdommer politianmelder trusler fra spiller

– Så, da kampen var ferdig, kom han tilbake og fulgte etter meg og resten av dommerteamet da vi holdt på å gå av banen, sier Dennis til VG.

«Truende måte»

I utvisningsrapporten som han forteller at han sendte til Oslo fotballkrets etter kampen, skriver Dennis:

«Når dommerteamet og spillern(e) har kommet til mållinja etter å ha blitt kjeftet på av spilleren i over 50m sier han på en tru-

ende måte 1-2m fra dommerteamet. Sitat: Jeg håper jeg møter dere utenfor banen, med armbevegelser hvor han slår knyttneven i hendene sine».

Dennis opplever det som en trussel mot seg selv og dommerteamet. Etter kampslutt velger han å holde igjen resten av dommerne i dommergarderoben lenger enn vanlig for å være sikker på at de ikke kommer til å møte spilleren det gjaldt utenfor.

– Og det var da jeg satt der jeg innså at dette måtte jeg politian-

melde. Hvis det er sann at jeg må vente til å gå til bilen etter en kamp fordi jeg er redd på dommerteamets vegne, så er det på tide å gjøre noe, forteller han.

Spilleren det gjelder formidler til VG gjennom klubbens leder at han ikke ønsker å kommentere saken. Klubblederen bekrefter at det var en hendelse i forbindelse med kampen.

– Krevende

Dennis har dømt i nesten 20 år. Han forteller at han ikke bare har

år fengsel.

SLAKTER NFFS VOLDSDOMMER

Av Martin S. Folkvord

I fotballens verden kan du få lavere voldsstraff dersom du fremstår som en angrende synder. Derfor står ikke jusprofessor Hans Fredrik Marthinussen (bildet) noe særlig av.

Det er en variant av følgende formulering som går igjen i flere av de 103 dommene i volds- og trusselsaker som Norges Fotballforbund (NFF) har behandlet siden 2010:

«Utvalget har tatt noe hensyn til at anmeldte angreper på det han har gjort».

Med andre ord: En spiller som beklager etter å ha utøvd vold eller truet en dommer eller motspiller, kan få kortere straff.

– Dette virker ikke særlig gjennomtenkt. For å ta en parallell: Hvis du slår ned noen på byen, så får du ikke mildere straff fordi du beklager det i ettertid, sier Hans Fredrik Marthinussen, jusprofessor ved Universitetet i Bergen, til VG.

Jusprofessoren mener det er en selvfølge å beklage etter vold på banen, og at det dermed ikke bør være noe man legger vekt på når man vurderer størrelsen på straffen.

– Altså, hvem beklager ikke etter å ha slått ned noen i kampens hete? Det er vel de færreste som sier «nei, dette står jeg for» etter en sånn hendelse. Hvis man vet at det å beklage gjør at man får en mildere straff, så gjør man vel det, sier Marthinussen.

Leder for utvalget i Fotballforbundet som behandler disse sakene, Sven Olav Larsen, sier at det ikke er fullt så enkelt at man bare kan beklage og så få mindre straff.

– Dette hviler på en helhetsvurdering der man også ser på hvordan både klubben og den involverte har opptrådt i etterkant av hendelsen. Det holder ikke bare å si unnskyld, men man må vise noe som gjør at vi gjennom en helhetsvurdering kan tro at personen forhåpentligvis ikke vil gjenta denne atferden. Det blir derfor galt å lese denne setningen helt løsrevet fra det som kommer før og etter, sier Larsen til VG.

– I de fleste av disse dommene står det bare én setning om at det er formildende at vedkommende angreper eller har beklaget, uten at det er noen andre setninger knyttet til denne. Hvordan skal man lese den hvis man ikke har noe mer kontekst å lese den inn i?

– Da burde det kanskje vært skrevet litt mer utfyllende i dommen. Dette har riktignok aldri skjedd, forteller generalsekretæren. Av de 103 straffene VG har gått gjennom tilbake til 2010, er den strengeste på 16

måneder.

På oppfølgingsspørsmål om dette strengt nok, skriver Bjerketvedt: – Det er vanskelig å svare på om våre sanksjoner eller reaksjoner er strenge nok eller avskrekkende nok. Men reaksjonene må tilpasses organisasjonens formål og vår rolle. Vi har ikke, og skal ikke ha politimyndighet. Alvorlige hendelser bør meldes til politiet og håndteres deretter.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

opplevd trusler, men også fått med seg historier om kolleger som faktisk har blitt utsatt for vold.

– Straffene til Fotballforbundet er for milde. Det er viktig at idretten ikke blir et «fristed» der man kan utøve vold og trusler uten konsekvenser, bare fordi det skjer på en bane. Derfor tenkte jeg at det riktige å gjøre rett og slett var å prøve dette for retten, ikke bare i NFF-systemet, sier han.

Han er usikker på sjansene for at dette fører til en dom, men mener det likevel er prinsipielt viktig at noen tar stilling til om det skal være forskjell på det man gjør på en fotballbane og det man gjør ellers i samfunnet.

Nettopp fordi han er så erfaren, og

fordi han selv jobber i politiet, føler han at det ligger et ekstra ansvar på ham for å gjøre dette.

– Det er krevende å skulle anmelde noen. Hvis det som kreves for å rydde opp er at noen går til politiet med dette, så er det nok greit at det er meg, sier Dennis.

– Ingen eksakt grense

Generalsekretær i Norges Fotballforbund, Pål Bjerketvedt, understreker at de i teorien har anledning til å være strengere i straffene sine.

– Det er ingen eksakt grense for våre reaksjonsmuligheter, altså kan vi i prin-

ER FOR MILDE

VG sporten **!** INFO

Eksempler på saker der beklagelse har gitt mildere straff

► I 2011 ble en spiller i Indre Østland fotballkrets dømt for å ha slått til en motspiller, for så å bli holdt tilbake av medspillere for å unngå at han slo igjen. I dommen skriver NFFs doms- og sanksjonsutvalg: «I formildende retning legger Utvalget vekt på at spilleren har vist anger og selv har tatt initiativ for å unnskyld seg ovenfor lagkamerater og andre»

► I 2013 ble en spiller i Telemark fotballkrets dømt for å slå en motspiller i ansiktet med knyttet neve. I dommen skriver NFFs doms- og sanksjonsutvalg: «Utvalget legger i likhet med påtalenemnda noe vekt på at anmeldte beklaget handlingen til dommeren etter kampen. Utvalget er imidlertid enig med påtalenemnda at beklagelsen har begrenset betydning, da beklagelsen ikke er fremsatt overfor motspilleren».

► I 2018 ble en spiller i Oslo fotballkrets dømt for å slå to motspillere i ansiktet med knyttet neve. I dommen skriver NFFs doms- og sanksjonsutvalg: «Det legges også i formildende retning vekt på at anmeldte angreper på oppførselen sin».

NFF HAR IKKE ANMELDT ENESTE AV 78 VOLDSEPIKISODENE

Av Martin S. Folkvord

Norges Fotballforbund (NFF) har ikke anmeldt noen av voldsepisodene de har behandlet til politiet. Det er en praksis idrettsjurist Gunnar Martin Kjenner reagerer på.

NFFs praksis er at det skal være opp til voldsofferet å vurdere om det skal anmeldes eller ikke.

Det mener mangeårig idrettsjurist Gunnar Martin Kjenner er feil av forbundet.

– Fotballbanen er ikke et friområde for straffbare handlinger. Skjer det noe straffbart der, så skal det offentlige reagere. Hvis en spiller som blir utsatt for noe straffbart selv ikke velger å anmelde det, så burde NFF gjøre det, sier Kjenner til VG.

For når en spiller utestenges fra fotballen i et visst antall måneder for en volds- eller trusselhandling, er det fordi utvalget i Norges Fotballforbund (NFF) som behandler disse sakene føler seg trygge på at det faktisk har forekommet vold eller trusler.

Får støtte

For eksempel skriver utvalget i en av dommene: «På grunnlag av den foreliggende dokumentasjon, finner Utvalget det bevist [...] at anmeldte etter kampens slutt ga motspilleren et hardt slag i ansiktet, og at fornærmede besvimte som følge av slaget. Han fikk en kraftig hjernerystelse, samt skade på fire tenner».

Siden 2010 har NFF felt dom i 103 slike saker, hvorav 78 er voldssaker.

Likevel har forbundet altså valgt ikke å melde noen av dem til politiet. De har heller ingen oversikt over hvorvidt ofrene selv har valgt å gå til anmeldelse.

Kjenner får støtte for sitt syn fra Margit Lømo, som er daglig leder i Landsforeningen for voldsofre. Hun minner om at det ikke er uvanlig at voldsofre ikke tør anmelde.

– Vold må få konsekvenser.

Jeg stiller meg sterkt undrende til alle som ikke forstår det å forebygge ved å melde ifra. Hva slags signal sender det? skriver hun i en SMS til VG.

Etterlyser NFF-kampanje

Det samme mener dommeren og politiansatte Dennis, som tidligere denne uken valgte å anmelde en spiller han har dømt denne sesongen for trusler.

– Når vi nå har flere eksempler på trusler og vold mot spillere, trener og dom-

mere må forbundet ta et klart og tydelig standpunkt mot dette, sier han til VG.

Han mener en løsning på dette er at forbundet politianmelder alle hendelser der de konkluderer med at det har skjedd volds- eller trusselhendelser.

– Dersom politianmeldelse er et virkemiddel for å forhindre dette, så får de bruke det virkemiddelet frem til de har klart å bli kvitt problemet helt. Fotballforbundet har tidligere gjort en god jobb ved å rette søkelyset mot diskriminering og inkludering. Som en viktig samfunnsaktør er kanskje tiden nå inne for en kampanje mot vold og trusler.

Gunnar Martin Kjenner

Pål Bjerketvedt

Dennis

Margit Lømo

NFF: – Må vurdere

Generalsekretær i NFF, Pål Bjerketvedt, forsvarer imidlertid forbundets praksis med å ikke ta saker til politiet.

– Formelt må det jo være slik at det er opp til den som har blitt utsatt for vold eller trusler om han vil anmelde, sier generalsekretæren.

– Alle har jo en rett til å anmelde når de kjenner til straffbare forhold?

– Det stemmer, men vår praksis har i alle år vært at vi håndterer slike saker internt innenfor vårt eget reglement. Det har aldri blitt utfordret.

– Det blir utfordret nå, blant annet av en idrettsjurist, Landsforeningen for voldsofre og en fotballdommer. Burde NFF automatisk anmelde saker de konkluderer at det har skjedd noe voldelig i?

– Det er noe vi må vurdere som prinsipp. Det er en hårfin balanse mellom det Fotballforbundet bør reagere på og det storsamfunnet bør reagere på. Etter det VG har kartlagt blir det naturlig

for oss å vurdere om denne balansen er riktig slik den er i dag.

Bjerketvedt legger også til at NFF nå jobber med å vurdere hva som skjer av volds- og trusselhendelser på norske fotballbaner.

– Uansett hva som skjer fremover, så er det viktigste for oss å sørge for at fotball er en trygg idrett å drive med for alle.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN.FOLKVORD@VG.NO

POLITISAK, ELLER IKKE POLITISAK? Politiet undersøker området rundt regi av Norges Fotballforbund.

ANMELDT EN

VOLDSSAKER

NFF svikter ofrene

► En forbrytelse er en forbrytelse. Det gjelder også om den skjer på en fotballbane. Dette burde Norges Fotballforbund ta konsekvensen av.

Les følgende nøye: Domsutvalget i NFF kommer til at de «finner det bevist» og legger til grunn at «anmeldte slo motstanderlagets trener to ganger i ansiktet med stor kraft, slik at han falt i bakken og var bevisstløs i noen minutter. Det legges videre til grunn at fornærmede ble innlagt på sykehus i ett døgn, der det ble påvist skade i form av brudd i øreregionen og noe nedsatt hørsel. Handlingene medførte at fornærmede ble sykmeldt, i første omgang for en periode på 4 uker».

Så kan du rekke opp hånden dersom du mener at dette ikke er en beskrivelse av en kriminell handling.

Når noe slikt skjer, har det da noe å si om det skjer på byen en lørdag kveld eller på fotballbanen formiddagen etter?

Det mener tydeligvis Norges Fotballforbund.

De legger nemlig ressurser i å granske voldshendelser, konkluderer med hva de mener har skjedd – men uten å koble inn politiet.

NFF har etter sine egne regler felt «dom» over 78 voldshendelser siden 2010, men har ingen oversikt over hvor mange av disse sakene som er blitt anmeldt.

Og de benytter seg heller ikke av retten deres til å anmelde et åpenbart straffbart forhold de selv kjenner til.

Forbundet overlater det utelukkende til ofrene om politiet skal få vite om saken eller ei, og mangler systemer for å overføre informasjon utenfor idretten.

Hvorfor meldes ikke saker automatisk til politiet dersom straffelovens krav kan være oppfylt?

I «dommer» etter idrettens regler bruker domsutvalget ofte en formulering å la «Allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier følgende en streng reaksjon».

Men dette fremstår bare som tomme ord.

For hva hadde vel vært mer preventivt enn at man visste det ble en politisak av å utøve vold på en fotballbane?

Norges Fotballforbund er en stor og sentral samfunnsaktør, som er opptatt av rollen man har for barn og unges utvikling og inkludering av alle. Da burde det være en selvfølge at forbundet i større grad er opptatt av å være der for dem som rammes av vold i idretten.

I tillegg er det ikke bare dem som allerede har blitt offer for voldshendelser som tjener på en hardere linje: Det vil redusere faren for at nye fotballspillere kommer til å utøve vold, og dermed gjøre det mindre sannsynlig å få en knyttneve i ansiktet mens du spiller fotball.

Og dessuten fremstår det misforstått snillisk at det er mulig få redusert sanksjonen om man sier at man beklager det som skjedde.

Jo da, offeret anmelder nok i enkelte tilfeller – det kan godt være at personen i eksempelet som innledet denne kommentaren gjorde det på eget initiativ. Men det er ikke nødvendigvis bare lett å anmelde. For et ungt menneske i et idrettsmiljø, der det ofte handler om å fremstå tøff, kan man frykte reaksjoner som «såpass må du jo tåle» hvis man anmelder.

Om forbundet derimot anmeldte saken, tar du denne variabelen helt ut av ligningen. Derfor fremstår det lett vint av forbundet ikke å være mer aktiv i å sørge for at politiet får vite om alvorlige forhold.

Vold er nemlig en kriminell handling begått på et arrangement i forbundets regi.

Idretten er opptatt av å styre seg selv, og trenger selvsagt egne regelverk. Men når samfunnets felles regelsett blir brutt, holder det ikke å ordne opp på kammerset.

LEIF WELHAVEN

KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

en fotballbane i Oslo etter en voldshendelse i år. Denne episoden skjedde for øvrig ikke under et arrangement i

Foto: HELGE MIKALSEN

HAR DU OPPLEVD
VOLD I IDRETTE?
KONTAKT MARTIN.
FOLKVORD@VG.NO

103 HENDELSER: Siden 2010 har Norges Fotballforbund felt dom i 103 alvorlige volds- og trusselsaker. Dette illustrasjonsfotoet er fra en bane i Oslo.

NFF HAR IKKE KONTROLLER

Fotballforbundet sjekker ikke om voldsstraff blir fulgt opp

Av Martin S. Folkvord

Norges Fotballforbund (NFF) har ikke tatt initiativ til å forsikre seg om at straffen ble overholdt i en eneste av de 103 karantene de har gitt for vold eller trusler siden 2010.

Det opplyser direktør for kommunikasjon og samfunn i NFF, Svein Graff.

– Beslutningen fra NFFs domsorganer blir sendt til klubb med beskjed om å videreformidle til spilleren saken gjelder. Dermed har både spiller og klubb et ansvar for å respektere sanksjonen som er ilagt. Det spilles 330 000 kamper årlig, og NFF gjennomfører ikke selvstendige kontroller, skriver Graff til VG i en E-post.

Straffen for alvorlige volds- eller trusselhendelser er utestenging

VG 24. september i år

fra kamp og trening i en periode mellom tre og 16 måneder.

– Altfor enkelt

Det er imidlertid ikke nødvendigvis slik at det å gi klubb og spiller ansvaret i realiteten fører til at straffen faktisk sones, sier styreleder og trener i Korsvoll fotball, Mathias Falch til VG.

– Det er altfor enkelt å kamufleere en spiller som har fått karantene, mener breddetreneren.

Han har selv stått på sidelinjen og sett at keeperen på et Korsvoll-lag ble sparket i hodet, før samme motspiller slo til en lagkamerat som kom bort for å avverge situasjonen.

Keeperen måtte sy 22 sting og tilbringe natten på sykehus. Motspilleren fikk 11 måneder karantene fra kamp og trening av NFF.

Under falskt navn

Falch forteller at han imidlertid ikke kan si om motspilleren faktisk

sonet dommen han fikk.

– De fleste som har vært noen år i lavere divisjoner vet at mange klubber lar ikke-spilleberettigede spillere delta i andres navn, hevder Korsvollstyrelederen.

Dette forklarer han med at lag på dette nivået sjeldent kjenner alle de ulike motspillerne, og at de i hvert fall ikke har oversikt over hvilke av disse som egentlig skal være suspendert.

Dermed mener han det er lett for klubber som tar lett på dommen fra NFF, å la suspenderte spillere spille under falskt navn.

Vil ha klubbstraff

Falch har forståelse for at Fotballforbundet med sine 330 000 kamper i året ikke kan kontrollere at alle spillerne som får karantene faktisk overholder disse. Nettopp derfor mener han at kreften bør vurdere andre typer straffer, særlig

mot klubber som har hatt flere slike hendelser.

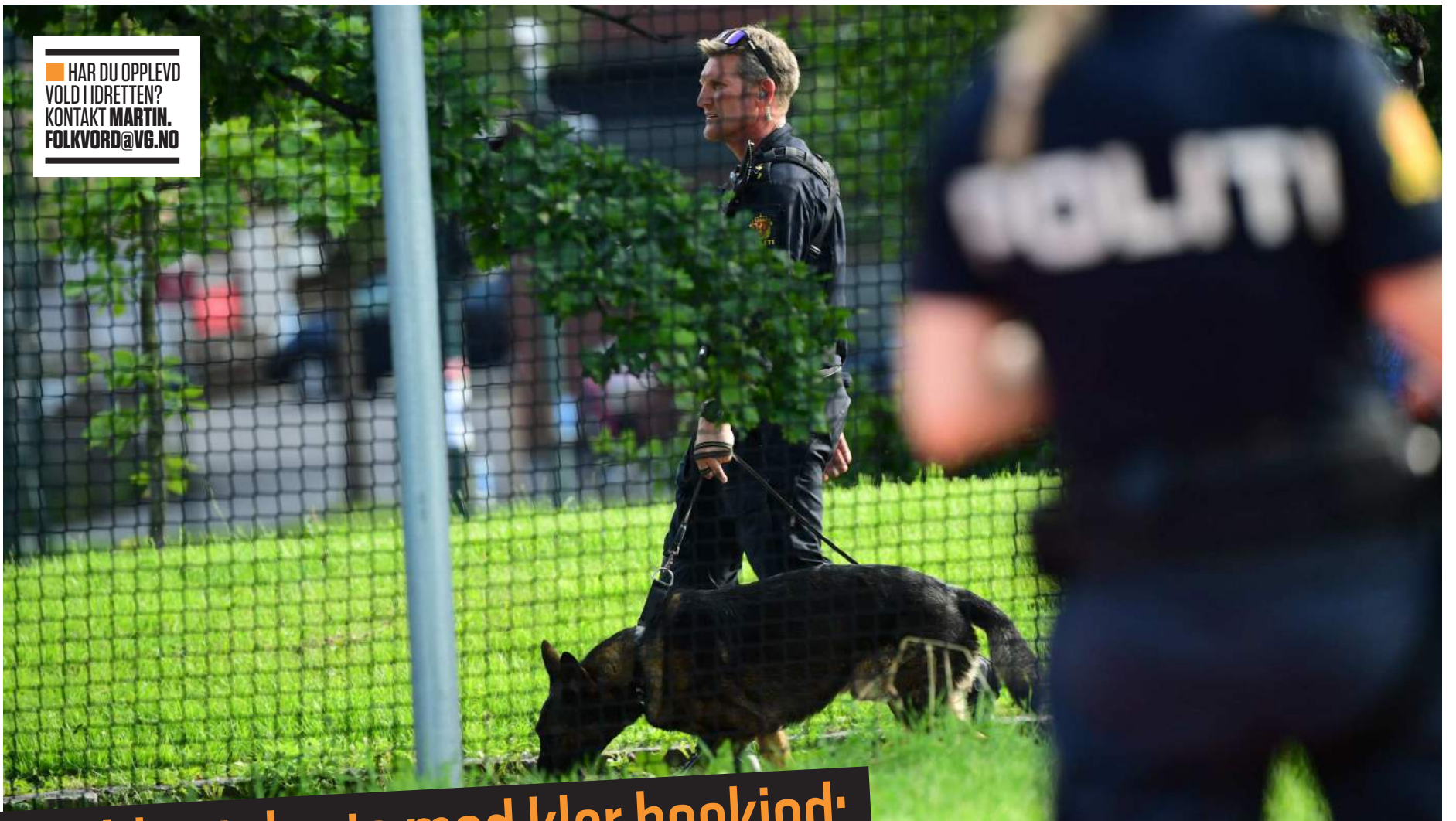
– Hvis man straffer laget heller enn enkeltspilleren, vil det ikke være like lett for klubbene å omgå straffen. I tillegg vil det tvinge klubben til å gjøre noe med grunnen til at dette skjer ofte hos dem, heller enn bare å legge alt ansvaret på spilleren.

Samfunns- og kommunikationsdirektør Graff i NFF anerkjenner at det er mulig å spille kamper under falskt navn. Samtidig understreker han at det er en selvjustis i fotballen, hvor klubben har et overordnet ansvar for ikke å benytte suspenderte spillere.

– Vi mener det er et viktig prinsipp å sanksjonere mot den som har begått forseelsen, og derfor holde spilleren personlig ansvarlig for det de gjør på banen uten å straffe laget kollektivt. Klubben kan derimot bli straffet om de ikke sørger for at spilleren overholder sanksjonen, skriver han i en E-post.

E-post: martin.s.folkvord@vg.no

HAR DU OPPLEVD
VOLD I IDRETTE?
KONTAKT MARTIN.
FOLKVORD@VG.NO

Oslo Idrettskrets med klar beskjed:

103 HENDELSER: Norges Fotballforbund (NFF) har felt dom i 78 volds- og 25 trusselsaker siden 2010. Dette bildet er fra et arrangement som ikke var i regi av NFF.

Fotballvolden må anmeldes

Av Martin S. Folkvord

Oslo Idrettskrets vil at fotballvolden i hovedstaden skal havne hos politiet. Nå inviterer de Oslo fotballkrets til samtaler om hvordan det kan bli en realitet.

– Straffeloven slutter ikke der en idrettsarena begynner. Det blir helt feil hvis så alvorlige saker som noen

av de VG har avdekket, ikke blir politianmeldt, sier styreleder i Oslo Idrettskrets, Sveinung Oftedal.

Nå kaller Idrettskretsen inn Oslo fotballkrets, som altså ikke er det samme som idrettskretsen i samme by, til et møte, hvor de skal diskutere hvordan de kan lage klare retningslinjer for hvilke saker som skal anmeldes. Møtet er satt til 23. oktober.

– Kan ikke akseptere

Bakgrunnen for dette er at VG har kunnet fortelle at Norges Fotballforbund (NFF) har hatt 78 alvorlige voldssaker inne til behandling

siden 2010, men at ingen av disse har blitt anmeldt av forbundet. De fleste av disse hendelsene har funnet sted i Oslo.

– Men bør det ikke være opp til den som blir utsatt for en voldshendelse å bestemme om det skal anmeldes eller ikke?

– Idrettsorganisasjonene er også en berørt part i dette. Hvis dette ikke blir anmeldt, så betyr det at vi aksepterer at sivile voldshandlinger er en del av idretten. Det kan vi ikke gjøre, sier Oftedal i idrettskretsen.

I utgangspunktet er det opp til fotballkretsen selv om de vil an-

melde, men Oftedal sier at siden idrettskretsen har et overordnet ansvar for Oslo-idretten, føler de at de kan involvere seg i dette. Retningslinjene de skal utarbeide vil gjelde for alle ulike idretter i hovedstaden.

Kan ikke vedta alene

Generalsekretær Tore Jarl Bräteng i Oslo fotballkrets bekrefter at fotballkretsen skal møte idrettskretsen for å diskutere voldshendelser. Men han sier at fotballkretsen ikke på egen hånd kan vedta at de skal gå til anmeldelse av saker.

– Det å innføre en rutine med

anmeldelser (i saker hvor fornærmede eller andre i dennes sted selv ikke anmelder) er ikke noe fotballkretsen kan vedta. Dette er et nasjonalt anliggende for særforbundet å ta stilling til, skriver han i en E-post.

På oppfølgingsspørsmål om det vil være aktuelt for Oslo fotballkrets å oppmuntre NFF sentralt til å lage rutiner for anmeldelse av volds- og trusselhendelser, skriver Bräteng at kretsen ikke tar stilling til dette før de skal evaluere årets sesong.

E-post: martin.s.folkvord@vg.no

MOHAMED LAMINE DIABY-FADIGA er sparket fra fotballklubben Nice etter at han stjal en rådyr klokke fra lagkompisen Kasper Dolberg. Uret hadde en verdi på cirka 650 000 kroner. Det lå oppbevart i en form for safe i garderoben. Likevel var klokken borte etter en kamp 16. september. Franskmannen skal ha bedt Dolberg, klubben og trener Patrick Vieira om unnskyldning, men det reddet ikke Nice-karrieren hans. (NTB)

! Sikkerheten var satt i høysetet da River Plate og Boca Junior møttes i første semifinale i Copa Libertadores. Over 1700 polititjenestemenn var satt inn. River Plate vant det første oppgjøret med 2-0, og kampen med over 70 000 tilskuere til stede forløp uten problemer. Publikum på El Monumental var ved siden av store politistyrker også fulgt av hele 173 kameraer. Flere droner surret i tillegg over banen. (NTB)

Manchester City-stjernen **BERNARDO SILVA** etterforskes av Det engelske fotballforbundet (FA) for en twittermelding som omhandlet lagkamerat Benjamin Mendy. I meldingen sammenstilte den portugisiske midtbanespilleren et bilde av Mendy med et bilde av den fargede tegneseriefiguren som representerer det spanske peanøttsjokolade-merket Conguitos. Bernardo Silva slettet bildet, men er nå likevel under etterforskning av FA for å ha publisert det. Silva sendte i forrige uke et brev til forbundet der han beklaget dersom noen hadde tatt seg nær av tweeten. Brevet inneholdt også en uttalelse fra Mendy, som understreket at han ikke hadde tatt meldingen ille opp. (NTB)

SI DET I VG:

Det er dessverre ikke bare NFF som svikter ofrene

Samfunnet som helhet svikter både ofrene og en hel ungdomsgenerasjon. I enkelte områder av Oslo må ungdom leve med daglige trusler og voldsepisoder, uten at spesielt mye blir gjort, skriver psykolog og tidligere fotballdommer.

KRONIKK

TOM HENNING ØVREBØ,
psykolog og tidligere
fotballdommer

Leif Welhaven hadde en interessant og tankevekkende kommentar i VG 27. september 2019 der overskriften var «Volden i fotballen: NFF svikter ofrene». I kommentaren påpekte Welhaven Norges Fotballforbund sin unnfallenhet med å anmelde voldssaker utført på banen eller i forbindelse med en fotballkamp.

Han skriver at det burde være en selvfølge at forbundet i større grad er opptatt av å være der for dem som rammes av volden, og konkluderer med at det ikke holder å ordne opp på kammerset når samfunnets regelsett blir brutt.

Undertegnede kunne ikke vært mer enig med Welhaven. Som aktiv i fotballen en årrekke, både som spiller, dommer, trener og fotballpappa, ser jeg med gru på den utviklingen vi nå opplever i breddefotballen i Oslo. Jevnlige hører vi om episoder der spillere, trenere og tilskuere har truet og utøvd vold mot motstandere og andre involverte aktører, og flere lag er redde for å reise til enkelte områder av Oslo i frykt for hva som kan skje under kamp.

En arena der man i utgangspunktet skal oppleve mestring, ha det gøy, lære seg å tape og vinne, løfte fram mangfold og skape gode relasjoner, har blitt til en arena der man ankommer med en velbegrunnet frykt for hva som kan skje. Dette til tross for at fotballforbundet på sine hjemmesider hevder at deres «fokus på etikk gjør fotballen til den viktigste aktøren i holdningsskapende arbeid ved siden av hjem og skole». Her tror jeg dessverre fotballforbundet bommer på målet. Etter mitt syn har fotballen nå blitt en av de viktigste arenaene der ungdommer og voksne kan utøve til dels grov vold og komme med alvorlige trusler uten at det får den konsekvens de alvorlige handlingene egentlig burde tilsi.

BEKYMRET: – Undertegnede har selv bodd på Mortensrud i snart 20 år, og etter å ha hørt den samme lekse fra politikere i omtrent like mange år, har utviklingen stadig blitt verre, skriver Øvrebø. Foto: MATTIS SANDBLAD

For egen del har jeg nå barn som er aktive i en klubb som har tilhørighet i et av de områdene i Oslo der vi den siste tiden har sett en økende tendens til at spillere og tilskuere truer motstandere, dommere og andre aktører. Klemetsrud IL, som neste år feirer 100 års jubileum, er en typisk drabantbyklubb som etter beste evne forsøker å gi et bredt sportslig tilbud til barn og ungdom på Mortensrud. Det etniske mangfoldet er stort, og den sosioøkonomiske statusen til områdets innbyggere varierer.

Til tross for små ressurser og dårlige anlegg bidrar mange frivillige foreldre etter beste evne for å gi barn og ungdom på Mortensrud gode oppvekstvilkår. Men arbeidet som blir lagt ned blir dessverre langt på vei sabotert av et fåtall ungdom og unge voksne som ødelegger kamper (og treninger) uten at det får særlige konsekvenser. Noen ganger blir det også utøvd vold uten at NFF er tilstrekkelig på ballen (for å holde meg til fotballterminologien). Dette problemet syntes jeg Welhaven retter et betimelig søkelys mot,

og jeg heier på fotballdommeren Dennis som i VG står fram og sier at han nå har fått nok og vil anmelde truslene.

Samtidig er min opplevelse at det ikke bare er NFF som svikter ofrene. Samfunnet som helhet svikter både ofrene, og en hel ungdomsgenerasjon, som i enkelte områder av Oslo må leve med daglige trusler og voldsepisoder uten at spesielt mye blir gjort, enten disse episodene skjer på fotballbanen, på skolen eller på andre arenaer. Politi og skole gjør nok sitt beste, men med begrensende ressurser blir dessverre ikke dette godt nok. Narkotika blir åpenlyst omsatt i nærheten av idrettsanleggene, og på nærmiljøets ungdomsskole truer de eldre elevene de yngre elevene med juling hvis de ikke kjøper lunsj til dem.

Har du sendt noen et feil blick eller sagt en feil ting i løpet av dagen, er det en betydelig risiko for at en gjeng kommer for å ta deg. Og velger ungdommen å gi beskjed til en voksen blir vedkommende sett på som en «snitcher» og kan forvente seg ytterligere represalier. Mange av de

yngre elevene blir forsøkt rekruttert inn i ulike gjenger allerede i 12-13 årsalderen, og ved årets skolestart på ungdomsskolen fikk vi vite at dersom vår ungdom kom hjem med en ny, uventet og kortklipt frisyre hadde de nok allerede gått gjennom et ritual og blitt medlem av en av gjengene. Flere ungdommer er redde, og enkelte puster lettet ut etter at skoledagen er slutt og man kommer helskinnet hjem. Men tar de seg en tur til den lokale fotballbingen når ettermiddagen kommer er det alltid en viss risiko for at en ungdomsgjeng kommer og plager dem der også.

Ressurssterke familier velger å flytte til andre områder av byen, mens mange engstelige foresatte gjør det de kan for å søke sine barn inn på andre skoler utenfor bydelen. Klasseskillet øker og kriminaliteten, volden og de sosiale problemene kommer diltende etter. I bakgrunnen sitter veike og handlingslammede politikere som viser til høringer og utredninger før de kan gi området et skikkelig løft og bidra til å skape trygge oppvekstvilkår.

Undertegnede har selv bodd på Mortensrud i snart 20 år, og etter å ha hørt den samme lekse fra politikere i omtrent like mange år, har utviklingen stadig blitt verre. Heldigvis er det mange ildsjeler som bruker mye fritid og legger ned betydelig frivillig arbeid for å skape et inkluderende og trygt oppvekstmiljø på Mortensrud (og sikker også i mange andre utsatte områder av Oslo og landet for øvrig). Men pøblene og de kriminelle gjengene får herje tilnærmet fritt, og alt det gode arbeidet drukner nærmest i elendigheten.

Så mens man tilsynelatende tar problemene på alvor kommer nok en ungdom hjem fra skolen bare for å grue seg til en ny dag med skole, ulike aktiviteter og kanskje en fotballkamp der det er overhengende fare for å bli utsatt for trusler og vold.

Uten at hverken politi, skole, offentlig hjelpeapparat, media, politikere eller for denne saks skyld NFF, ser ut til å klare å gjøre så mye fra eller til.

Les også intervju med Øvrebø om dette temaet på sportssidene i dagens avis.

«Narkotika blir åpenlyst omsatt i nærheten av idrettsanleggene, og på nærmiljøets ungdomsskole truer de eldre elevene de yngre elevene med juling hvis de ikke kjøper lunsj til dem.»

Følg VG Meninger på Facebook
www.facebook.com/vgmeneringer

- FOTBALL FRISTED FOR VOLD

Tom Henning Øvrebø: – Rødt kort til politikerne

Av Martin S. Folkvord og Hallgeir Vågenes (foto)

MORTENSRUD (VG) Eksdommer og fotballpappa Tom Henning Øvrebø mener volden i Oslo-fotballen er et kjempeproblem. Men han tror løsningen på det ikke bare ligger idretten.

I kjølvannet av VGs saker om vold og trusler i fotballen, skriver den tidligere toppdommeren en kronikk i dagens VG. Han «ser med gru» på utviklingen i breddefotballen i Oslo.

Sittende i høstsolen på tribunen til Klemetsrud IL, der hans barn spiller fotball og Øvrebø selv bidrar som frivillig, utdyper Øvrebø hva han mener.

– Fotballbanen er blitt et fristed der man kan utføre alvorlige voldshandlinger uten at det får de konsekvensene de burde. De samme handlingene ville gitt deg trøbbel med politiet om de skjedde på T-banestas-

jonen noen hundre meter herfra i stedet for ute på denne banen, sier han og peker ut på kunstgressmatten foran ham.

Derfor er mannen som blant annet har to EM-kamper og en mye omtalt Champions League-semifinale på dommer CV-en hjertens enig i de som har tatt til orde for at Norges Fotballforbund bør anmelde de alvorlige volds- og trusselhendelsene de får inn.

Stikker dypt

Samtidig mener han at roten til problemet stikker langt dypere enn fotball.

Øvrebø, som har bodd på Mortensrud sørøst i Oslo i snart 20 år, forteller om at da han møtte opp på første forel-

VG 24. september

PEKER FEIL VEI: Hadde Tom Henning Øvrebø dømt politikerne, hadde de fått marsjordre for ikke å gjøre nok for bydelen i Oslo han bor i.

dremøte til åttende klasse nå i høst, fikk de vite av skolen at kriminelle gjenger hadde prøvd å rekruttere enkelte av dem som nå skulle begynne på ungdomsskolen.

– Det er flere av de samme folkene som bruker fotballbanen som et sted for å drive vold og trusler. Da er det ikke fotballen som er problemet, men det som skjer ellers i samfunnet, mener Øvrebø.

Han peker på at disse utfordringene er selvforsterkende for lokalmiljøet: Ressurssterke familier flytter bort for å unngå problemene, mens utfordringene blir større for dem som er igjen.

– Det resulterer i et økt klaseskille. Det blir mer trøbbel på skolen fordi de flinkeste elevene forsvinner, arbeidsle-

digheten blir høyere og fattigdommen blir større enn i andre bydeler. Slik vokser problemene, sier eksdommeren som også er psykolog.

Tendensen han mener å se med et økende klaseskille, opplever Øvrebø at ikke blir tatt på alvor av det offentlige.

– Jeg ville gitt rødt kort til politikerne. De må gjøre noe for denne bydelen før det er for sent. Det er bare preik, det blir jo ikke gjort noe! utbryster en tydelig engasjert Øvrebø.

Fine folk

Samtidig er han veldig opptatt å ikke skjære alle over én kam.

– De aller fleste som bor her er fine folk. Ungdommen her er samme, sunne ungdom som du finner andre steder. Det er bare et fåtall som ødelegger for resten, sier Øvrebø, mens fem av ungdommer bruker høstferien på å trene opp skuddfoten ute på banen.

► LES TOM HENNING ØVREBØS KRONIKK PÅ SIDE 36 I DAGENS HOVEDAVIS

ELITESERIEN 2019

I DAG KL. 19.00 **MJØNDALEN – STRØMSGODSET**

DOMMER: Svein Oddvar Moen

KANAL: Max

Trener Vegard Hansen påstår at alle er disponible, også Sondre Liseth (ankel) og Christian Gauseth (lårstrekk). Men Gauseth hevder selv, overfor DT, at han ikke er klar. Fysioterapeuten sier Gauseth-spill er "heller tvilsomt".

Kristoffer Tokstad, høyre breddeholder i de tre siste kampene, soner for fire gule kort. Johan Hove kan være et alternativ. Likeså Muhamed Keita om han er kvitt kneskaden som har holdt ham ute i tre kamper.

VISSTE DU AT: MIF har vunnet de to siste møtene (serie og cup).

LØRDAG KL. 18.00 **ODD – VÅLERENGA**

DOMMER: Kristoffer Hagenes

KANAL: Eurosport Norge

Espen Ruud (lyske) åpner, slik TA erfarer, på benken. Fredrik Oldrup Jensen (ankel) er fortsatt ute. Markus Kaasa ser ut til å skyve Joshua Kitolano ut av laget. Filip Delaveris er i kontraktsdisputt med Odd, men spiller her.

Høyreback Efraín Juárez og midtbanespiller Herolind Shala er disponible etter karantene. Matthias Vilhjálmsson (fot) kan måtte matches forsiktig. Han tålte kun den siste halvtimen mot Ranheim sist helg.

VISSTE DU AT: Odd har to strake ettmålsseiere over VIF i Skien.

SØNDAG KL. 18.00 **HAUGESUND – ROSENBERG**

DOMMER: Trond Ivar Døvlø

KANAL: Eurosport Pluss 1

Høyreback Mikkel Desler er med igjen etter karantene. Danskens gjeninntreden sender trolig Thore Pedersen over på motsatt backplass, der han trives best. Fredrik P. Knudsen (legg) satt på benken sist. Nærmer seg spill.

Fjorårets FKH-stjerne David Akintola er tilgjengelig etter tre kampers seriekarantene. Men Birger Meling (seks gule kort) er ute. Tore Reginiusen (skulder) kan fort bli erstattet av Gustav Valsvik som mot Mjøndalen og Brann.

VISSTE DU AT: Søderlund (eks-FKH) scoret to i Haugesund i fjor.

MOLDE	23	54-23	52
BODØ/GLIMT	23	54-34	47
ODD	23	37-27	44
ROSENBERG	23	36-27	40
VIKING	23	41-33	36
KRISTIANSUND	23	30-25	34
BRANN	23	28-23	34
HAUGESUND	23	31-27	28
VÅLERENGA	23	35-36	28
LILLESTRØM	23	29-38	26
STABÆK	23	26-32	25
STRØMSGODSET	23	26-42	22
TROMSØ	23	25-48	22
MJØNDALEN	23	29-43	21
RANHEIM	23	25-39	21
SARPSBORG 08	23	23-32	20

SØNDAG KL. 18.00 **LILLESTRØM – BODØ/GLIMT**

DOMMER: Trygve Kjensli

KANAL: Eurosport Norge

Kristoffer Ødemarbakken (fire gule kort) er utestengt. Aleksander Melgalvis kan være et kantalternativ. Daniel Pedersen (hodesmell) må sjekkes. Ebiye Moses gjorde B-lagscomeback etter skade mandag denne uken.

Marius Lode (lårstrekk) er ute. Vegard Bergan og Ulrik Saltnes vil bli vurdert på den ledige stopperplassen. Om Saltnes trekkes ned, vil trolig Morten Konradsen bli indreløper. Vegard Moberg fortjener ny tillit som spiss.

VISSTE DU AT: Glimt er uten Åråsen-seier siden 1996 (0-6-9).

SØNDAG KL. 18.00 **RANHEIM – SARPSBORG 08**

DOMMER: Kai Erik Steen

KANAL: Eurosport Pluss 3

Vegard Erlien berget poeng mot VIF med en sen utligning. Belønnes han med en første eliteseriekamp fra start her? Ranheim har bare vunnet 1 av de 13 siste i serien, og er uten hjemmeseier i serien siden 26. mai.

Ole Jørgen Halvorsen må stå over grunnet fire gule kort. Gaute Vetti og Ismaila Coulibaly er mulige vikarer på midten. Begge var benket mot Stabæk. Kyle Lafferty (akilles) er i full trening og aktuell for comeback på topp.

VISSTE DU AT: S08s siste hjemmetap kom mot Ranheim i mai.

SERIERUNDE 24

SØNDAG KL. 18.00 **STABÆK – VIKING**

DOMMER: Sigurd Kringstad

KANAL: Eurosport Pluss 2

Luc Kassi er disponibel etter karantene. Vadim Demidov (kne) er vel kanskje nærmere comeback enn Tortol Lumanza (lyske) som man ifølge Stabæks fysioterapeut "forsøker å bygge opp forsiktig".

Kristoffer Løkberg har sonet ferdig sin suspensjon. Bjarne Berntsen har med hell rotet på laget i det siste. Viljar Vevatne, Kristian Thorstvedt og Tommy Høiland er blant de som stiller med fulladet batteri her.

VISSTE DU AT: Viking har fire strake uten Nadderud-seier (0-2-2).

SØNDAG KL. 18.00 **TROMSØ – KRISTIANSUND**

DOMMER: Ola Hobber Nilsen

KANAL: Eurosport Pluss 4

Gudmund Kongshavn (fire gule kort) er uaktuell, erstattes av Jacob Karlstrøm. Kent-Are Antonsen har sonet ferdig. Morten Gamst Pedersen kommer nok også inn på laget igjen etter benkingen i Bodø.

KBK må unnvære Pål Erik Ulvestad som soner for fire gule kort. Andreas Hopmark kan ta jobben, om han ikke pådro seg en skade sist (ut ved pause). Flamur Kastrati (legg) manglet også sist, og det syntes.

VISSTE DU AT: De to siste møtene på Alfheim er endt uavgjort.

SØNDAG KL. 20.00 **BRANN – MOLDE**

DOMMER: Espen Eskås

KANAL: TVNorge

Daouda Bamba er disponibel etter sin fire kamper lange karantene, men åpner han på benken her? Ruben Yttergård Jenssen har også sonet ferdig. Det kan bety at Thomas Grøgaard (god mot RBK) mister plassen.

De offensive stjernene Magnus Wolff Eikrem og Ohi Omojuanfo kan benyttes etter karantene. Men Ruben Gabrielsen må sone for fire gule kort. Vegard Forren kommer ventelig inn på laget.

VISSTE DU AT: Ohi berget Molde i hjemmetøtet i juni (1-1 i 84. min.).

SI DET I VG:

Hvordan hindre vold i fotballen?

I fotballen skal barn og unge lære fair play og god oppførsel og lagånd. Når det motsatte skjer er det selvsagt alvorlig og ødeleggende for selve målet med å drive idrett.

KRONIKK

JAN BØHLER,
Ap-politiker og medlem i hovedstyret i Grorud IL

Det er meget prisverdig at VG har lagd en oversikt over alvorlig fotballvold i hele landet, og vi må ta inn over oss at det er Oslo som topper statistikken. Selv om VG ikke går ned på klubbnivå, vet vi som er aktive i klubbene hvem som har det største problemet – og hvem som har størst ansvar for å sette inn tiltak.

I et innlegg i VG påpeker også tidligere fotballdommer Tom Henning Øvrebø helt riktig at det ikke bare er Norges Fotballforbund som har ansvaret.

I Grorud IL hadde vi noen hendelser i aldersbestemte lag for noen år siden som skapte bekymring, og førte til at hele lag ble lagt ned. Det gjorde at vi tok grep som gjorde at klubben i de senere årene ikke har hatt den typen episoder som VG omtaler. Jeg vil nevne noen gode erfaringer og tiltak som jeg mener kan være viktige for alle som vil forebygge vold og negativ oppførsel i fotball og andre lagidretter:

1. Forbilde-prosjekt. Noen av de unge som spiller fotball og er toneangivende i sitt miljø ble rekruttert til Groruds Forbilde-prosjekt hvor de lærer seg å ta ansvar og stille opp for andre som ledere, trenere, med mer. Det har deltatt ca 30-40 unge i hvert kull, og de har bidratt mye til å utvikle positive holdninger i sine miljøer. Også klubbene Haugerud og Furuset i vårt område har lignende vellykkede prosjekter.

2. Holdningskontrakter. Når de begynner i klubben bør spillere i alle aldre skrive under på en kontrakt hvor de forplikter seg til å stå for verdier som fair play, inkludering av alle, en ren idrett uten dop

FOTBALL-VOLD: – Tidligere fotballdommer Tom Henning Øvrebø (bildet) påpeker helt riktig at det ansvaret, skriver Jan Bøhler. Foto: HALLGEIR VÅGENES

og rusmidler, respekt for trenere, ledere og dommere, avstandstaken fra mobbing og vold, osv. Kontraktene bør være et levende verktøy som ikke ligger og støver ned, men brukes til klubbutvikling og samtaler med spillere og foreldre når ting likevel skjer.

3. Trener-kvalitet i alle årsklasser. Ofte har ikke klubbene råd til å ha erfarne eller utdannede trenere for aldersbestemte lag. Det fører noen ganger til at enkelte trenere kan bli for personlig engasjerte, og ikke bidrar som de burde til å roe gemyttene i stressede og opphissede situasjoner. I Grorud har vi i de senere årene prioritert midlene våre slik at vi har fått hovedtrenere med idrettsfaglig bakgrunn i alle årsklasser. Vi har fortsatt mange flinke frivillige trenere og ledere som vi er helt avhengige av, men de får bedre hjelp og veiledning enn før - og kvaliteten

og holdningene er blitt bedre i alle ledd.

4. Forebyggende politi-kontakt. Vi har godt samarbeid med politiet ved behov, men jeg mener dette bør utvikles til en mer jevnlig og fast kontakt. Akkurat som politiet har et opplegg for å dra innom skoler, fritidsklubber, med mer på forebyggende besøk, bør de komme innom idrettslagene, uten at noe bestemt har skjedd. Det handler om at barn og unge trenger å ha et naturlig og godt forhold til politiet i sitt nærmiljø - og vite hvor grensene går.

5. Idretten bør anmelde. Jeg er helt enig i det flere har sagt i VGs artikler om at fotballen selvsagt ikke skal være et fristed hvor grov vold ikke anmeldes. Det som er straffbart ellers i samfunnet skal straffes på samme måte samme hvor det skjer. Når volden utøves på en kamp i regi av fotballforbundet og klubbene, bør

«Selv om VG ikke går ned på klubbnivå, vet vi som er aktive i klubbene hvem som har det største problemet – og hvem som har størst ansvar for å sette inn tiltak.»

DEBATTANSVARLIG:
Hans Petter Sjøli
Twitter: @RettepSnah

DEBATTUTVIKLER:
Trine Saugestad Hatlen

Leserinnelegg: sidet@vg.no Kronikk og replikk: debatt@vg.no

Send ditt innlegg: Navn og adresse må oppgis, også når navnet ikke skal i avisen. Angrep på privatpersoner må signeres med fullt navn. VG har rett til å kutte i teksten. All kommunikasjon skal foregå skriftlig via våre epostadresser. Hovedkronikk: 5000 tegn. Replikk: 1500 tegn.

Ropstad svarer Lysbakken: – KrF tar ansvar

Lysbakken tar feil. KrF i regjering, gjør det SV aldri klarte. Vi øker barnetrygden, som er et av de viktigste virkemidlene mot barnefattigdom.

DEBATT

KJELL INGOLF ROPSTAD
KrF-leder

SV har tydeligvis strategien for høsten klar: Regjeringen er usosial, og KrF har skylda. I sin iver etter å male regjeringen usosial, glemmer Lysbakken, at regjeringen øker barnetrygden, et av de viktigste tiltakene mot barnefattigdom. Noe som Lysbakken selv aldri klarte å få til når SV var i regjering.

Forskning viser at det å vokse opp i en fattig familie kan påvirke barn negativt, både når det gjelder læring, sosiale ferdigheter og helse. Selv om vi det siste året har fått 40.000 flere arbeidsplasser og ledigheten er lav, er det fortsatt mange

fattige barnefamilier, særlig blant alene-forsørgere og innvandrerfamilier. Jeg er stolt av at KrF i regjering har fått gjennomslag i statsbudsjettet for 2020 om å øke barnetrygden med 3600 kroner i året for barn under 6 år.

Lysbakken gir en feil fremstilling av et viktig sysselsettingsgrep. Blant Lysbakkens anklager er et forslag om å flytte penger fra stønad til tiltak for å få flere i jobb. I statsbudsjettet for neste år vil vi gi unge mennesker på Arbeidsavklaringspenger (AAP) en tettere oppfølging og mer målrettet innsats for at de ikke skal få et langt liv på trygd, men lykkes med å komme i jobb. Dette gjøres ved at stønadsnivået på AAP for unge under 25 år blir likt som introduksjonsordningen og kvalifiseringsprogrammet.

Vi gjør mer for å få unge inn i arbeid. Sysselsettingsutvalget, der bl.a. forsker ved Frisch-senteret og AP-medlem Knut Røed satt, peker på at AAP-mottakere i aldersgruppen 18-24 år har betydelig høyere inntekt etter skatt enn de som ikke mottar trygd, også hvis vi inkluderer

studielån. Deres forslag er det vi følger opp, nemlig lavere minstestelser for unge på AAP og en bedre oppfølging av denne gruppen. Når vi harmoniserer AAP med andre ordninger kan personer med alvorlige helseproblemer i større grad komme på kvalifiseringsprogrammet, med bedre utsikter til å komme i arbeid. Det burde også Lysbakken være opptatt av.

Det går godt i Norge. Det skapes nye arbeidsplasser i privat regi i hele landet. Det er avgjørende for å kunne opprettholde et godt velferdsnivå og sikre folk en jobb å gå til. Den største trusselen er SVs næringslivsfiendtlige politikk, med økte skatter og at partiet vil ta Norge ut av EØS. Det er oppskriften på at mennesker vil miste sine jobber og dermed ikke kunne forsørge seg selv og sin familie. Regjeringen kombinerer grep for å få mennesker inn i arbeidslivet med gode vilkår for næringslivet. Det sikrer Norge for fremtiden.

Ut mot «113»: – For lett vint, NRK!

Den svært populære NRK-serien «113» har fått en skrape i lakken.

DEBATT

LISBETH THORSEN, GRO RUGSETH,
førsteamanuensis, Avdeling for tverrfaglig helsevitenskap, UiO
førsteamanuensis II, Seksjon for idrettsmedisinske fag, NIH

Pårørende Vibeke Larsen retter flengende kritikk mot helsepersonell ved UNN og mot NRK, etter at hennes svært syke far ble bedt om å samtykke til å bli filmet for serien.

Larsen sier: «Mannen som nesten ikke har greid å prate, puste eller kjent igjen mamma eller barnebarn i dag på sykehuset i Narvik har selvsagt gitt sitt samtykke til NRK, som den fämælte og snille mannen han er» (VG 2.10.2019). Larsen peker med dette på samtykkeproblematikk knyttet til programsjangeren. Vi

mener NRK håndterer den for lett vint.

I medieproduksjoner hvor hovedindregdiensen er åpenhet om egen sykdom, er det selvsagt at deltakere må samtykke. Men det er ikke tilstrekkelig. NRK samarbeider med helsepersonell om samtykke fra pasienter. Samarbeidet utfordrer taushetsplikten og øvrige etiske rammeverk som regulerer helsepersonells arbeid.

Å være budbringer for NRK er uansett langt fra det de primært er på jobb for å gjøre. At NRK ønsker samtykke fra kritisk syke pasienter, slik tilfelle var med Larsens far, begrunnes med NRKs opplysnings- og informasjonsansvar og det vises til ytringsfriheten.

Vårt poeng er at pasienter i sårbare situasjoner kan erfare dette som en ytringsplikt. Det blir vanskelig og nærmest umulig å si nei, i lojalitet til behandlende helsepersonell og NRK som en stor og respektert medieaktør. I VGs artikkel kommer det frem at NRK ber om samtykke gjentatte ganger, også etter at filmingen har foregått. For oss er dette langt fra betryggende.

At det allerede er filmet kan gjøre det særlig vanskelig for pasienten å si nei. Og Larsens opplevelse viser nettopp at dette ikke er en holdbar strategi. Hun opplevde at et kamerateam tok plass og oppmerk-

somhet fra det som var helt vesentlig der og da, nemlig at hun som pårørende fikk være tilstede ved sin fars sykeseng.

Hvor ble det av privatlivets fred?

I 113 og andre serier fra NRK har vi sett pasienter dø mens det filmes. Muligheten til å trekke samtykket overlates til pårørende i sorg. Produsenten sier de har fått noen reaksjoner på at det filmes mens pasienten dør. Men argumenterer med at for helsepersonell er jo døden en daglig hendelse og del av livet på sykehuset.

Ja, sier vi, men slik er det ikke for den som skal dø eller de som mister en kjær person. Vi dør bare en gang og vi mister en ektefelle eller en foreldre bare en gang. Ingenting i disse situasjonene kan gjøres om igjen, det er avgjørende viktig som pårørende å få gjøre det man dypest sett ønsker, uten utenforstående tilstede som et ekstra blikk.

Sykdom og død er en naturlig del av livet - men også noe svært privat og sårbart. Hva kan sies å tilhøre privatlivets fred opp mot den nye åpenheten, om ikke egen eller næres død? Vi vil utfordre NRK som forsvarer av åpenhet, til å være mer åpne selv. Hvordan foregår etisk refleksjon og diskusjon hos en profesjonell og kommersiell produsent av TV-serier som eksempelvis 113?

ikke bare er Norges Fotballforbund som har

ikke ansvaret for å anmelde overlates til offeret alene. Det kan føre til trusler og mobbing og urimelig personlig belastning. Det bør isteden bygges opp faste rutiner mellom forbund, krets og klubb for å håndtere mulige anmeldelser.

I Groruddalen og mange andre steder er fotballen den største arenaen på fritida for forebygging og utvikling av gode holdninger og verdier. Dette er den viktigste jobben vi gjør i klubbene, som har langt større betydning enn hvorvidt et lag rykker opp eller ned til den eller den divisjonen.

Derfor bør gode forebyggende tiltak prioriteres høyt og være vel så viktig som de idrettslige prestasjonene.

FØLELSLADD IDRETT: – Det er mye følelser i fotballen, sier byrådsleder i Oslo, Raymond Johansen. Han tror mye av problemene i Oslo-fotballen handler om ulik tilgang på ressurser rundt lagene.

– DET MANGLER TRYGGE VOKSNE

Byrådslederen om voldsproblemene i fotballen

Av Martin S. Folkvord og Gisle Oddstad (foto)

EKEBERGSLETTA (VG): Etter et langt liv i Oslo-fotballen, er ikke byrådsleder Raymond Johansen (Ap) veldig overrasket over at hovedstaden toppe voldsstatistikken. Men han advarer mot å sette likhetstegn mellom volden og andelen personer med minoritetsbakgrunn i byen.

VG har de siste ukene avdekket at det siden 2010 innen fotballen har vært flere volds- og trusselhendelser i hovedstaden enn noe annet sted i landet. Det overrasker ikke byrådslederen veldig.

– Det er røffere i denne byen enn andre steder i landet, det er det nok av statistikker som viser. Derfor tror jeg at dette handler om mye mer enn fotball. Men så er det likevel sånn at sterke følelser lettere kommer til overflaten på en fotballbane der det er mye temperatur og tenning, sier Johansen til VG.

Han forteller at han både i sine mange år som spiller og som foreldretrener på sønnenes lag har sett at det har gått hardt for seg i Oslo-fotballen.

– Det har vært noen lag som

har vært helt jævlige å spille mot i perioder. Det gjelder både på seniornivå og i ungdomsfotballen, sier han.

Ressurser

VG har sett nærmere på domene for spillere i Oslo Fotballkrets, og her kommer det frem at bydelene Grorud og Søndre Nordstrand er overrepresentert i statistikken. Dette er bydeler med lavere gjennomsnittslønn, høyere andel av befolkningen med innvandrerbakgrunn, lavere utdanningsnivå og høyere frafall fra videregående skole enn resten av Oslo.

– Jeg tror det har aller mest med ressurser rundt lag å gjøre. Når du ser kamper der det ene laget har ti foreldre og flere trenere,

mens det andre laget har en-ensom trener som kanskje er ett år eldre enn spillerne, så er det ikke unaturlig at det blir mer bråk rundt det andre laget, sier Johansen.

– Flere som ser disse tallene vil tenke at det først og fremst kommer av at det er et stort antall personer med innvandrerbakgrunn i Oslo?

– Ressursene rundt lag med høy andel minoritetsbakgrunn er ofte mindre. Det gjelder både penger, antall trenere og foreldreoppfølging. Men da er det den manglende oppfølgingen som er utfordringen, ikke det at noen har minoritetsbakgrunn eller ikke. Og da er det det vi må prøve å gjøre noe med.

– Hjemme alene-fest

Johansen er veldig glad for å høre om tiltaket til bydel Grorud, som har lagt et sekssifret beløp på bordet for at klubben som sliter med problemer kan ansette trenere eller gi kurs til foreldretrenerne i klubbene.

– Det VG har dokumentert er rett og slett uttrykk for en alene

hjemme-fest, der det mangler trygge voksne rundt lag. Da er det kjempebra at bydelene legger til rette for at det kan bli flere trygge voksne rundt lagene, sier han.

Byrådslederen understreker at det må være de som er nært på klubbene som bestemmer hva som kan gjøres for å unngå voldshendelser i fotballen. Selv om politikkerne i forrige uke fikk rødt kort av tidligere toppdommer Tom Henning Øvrebø, vil Johansen altså likevel ikke at byrådet skal detaljstyre det som skjer i de ulike bydelene, men heller sørge for at bydelene har gode nok økonomiske rammevilkår til å hjelpe klubbene dersom det trengs.

Johansen sier også at man bør ha realistiske ambisjoner i arbeidet med å stoppe fotballvolden.

– Fotballen må selvsagt slå hardt ned på hendelser som dette. Men det er en kontaktsport som setter følelser i sving, så å tro at man skal komme ned i null hendelser i året er nok ikke realistisk. I stedet bør vi jobbe med å forebygge det i så stor grad vi kan.

Koden som må knekkes

► Blir problemene med vold i fotballen redusert dersom vi får mer mangfold inn i ledelsen av klubber og idrettslag?

I nærmest hver eneste idrettsleder-sammenheng er det et par faktorer som går igjen:

1. Det er betydelig mer kø på herre-enn på dametoalettet.
2. Forsamlingens etniske sammensetning er tilnærmet blendahvit.

Senest på idrettstinget nå i vår var det påfallende hvor lite mangfold vi ser i ledende idrettsposisjoner. Hvordan dette er ned på klubbnivå i det største særforbundet, er det vanskelig å si noe krystallklart om. Men inntrykket som danner seg, faller i stor grad inn i det samme mønsteret.

Det mangler mangfold i styre og stell. Samtidig viser VGs dypdykk i problemstillingen rundt vold og trusler at det er i bydeler med en mer sammensatt befolkningssammensetning at noen av utfordringene er størst.

Her finnes det gode eksempler på tiltak som kan ha effekt, for eksempel et «forbildeprosjekt», som Jan Bøhler skrev om i en kronikk, og som Grorud har hatt nytte av. Det innebærer at unge som spiller fotball og er toneangivende i miljøet trekkes inn på ledersiden. Også i Furuset har man for eksempel sett en positiv utvikling.

Men det trengs en mer gjennomgående satsing på å gjøre noe med et fenomen fotballen ikke kan leve med, og da er det viktig at ledersiden er mest mulig representativ.

Fotball er som kjent storebror i en idrettsbevegelse som favner ekstremt bredt. Det betyr at strømninger og utfordringer i samfunnet ellers, selvsagt er relevante i fotballen også. Samme hvor mange ganger man roper om autonomi, lever ikke idretten i et selvstendig vakuum. Dette aspektet blir dessverre litt for fort borte når man diskuterer idrettspolitikk.

Idretten er jo kanskje den fremste fellesmarkøren vi har i samfunnet, og muligens den viktigste arenaen for inkludering og integrering.

Vi vet for lite om både statistikk og årsakssammenheng, både om ugrie episoder på banen og i hvilken grad integreringsutfordringer på ulike plan er relevant i enkeltsaker. Men det er ikke utenkelig at et mer heterogent rammeverk, der rollemodeller fra flere miljøer spiller en aktiv rolle i idretten, vil kunne spille inn i positiv retning.

Mottoet til norsk idrett er «idretts glede for alle». Dette kan vi få enda mer av, og kanskje samtidig mindre av ting vi ikke vil ha, dersom vi får bedre tak på ALLE-begrepet på ledersiden.

LEIF WELHAVEN

KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

Hvor trygt er det å domme?

► Hvordan reagerer du dersom sønnen eller datteren din kommer hjem med en plan om å bli fotballdommer i hovedstaden?

Det er ikke noe nytt at du trenger hard hud og ekstra voks i ørene dersom du finner ut at kampløp er hobbyen for deg.

Et verv som dommer innebærer at du utsetter deg for opplevelser og karakteristikk du gjerne ville vært foruten. Uansett hvor fornuftig vi snakker om respekt for standen og fair play, er det så mye følelser i fotball at dommeren aldri vil slippe helt unna å få kjæft.

Men det er en himmelropeende forskjell på en påregnelig risiko for en og annen slengkommentar, og et problem det er grunn til å spørre om Norges Fotballforbund tar tilstrekkelig på alvor: Vold og trusler.

Når du har ansvar for dommere i kretsen som ikke opplever at det de driver med er trygt, er det NFFs fordømte plikt å sette himmel og jord i bevegelse for å gjøre noe.

Da er første bud å erkjenne dybden i problemene. Og spørsmålet er om det er gjort nok. I

Du kan gjerne si at antallet volds- og trusselhendelser som er avdekket ikke er så innmari høyt i det store bildet, sett i forhold til det totale antallet kamper. Men det er en kjensgjerning at Oslo er overrepresentert sammenlignet med øvrige kretser, også vektet for størrelsen. Og like alvorlig som antall hendelser som har vært oppe i domsutvalget, er det at dommere ser grunn til å holde egen identitet hemmelig i overraskende stor utstrekning.

En gjennomgang VG har foretatt, viser at navnet på en dommer er hemmeligholdt i seks prosent av kampene i lavere divisjoner. Det er ikke et beskjedent tall. Og når rundt 20 dommere på seniornivå ser behov for anonymitet, er det en indikasjon på alvor.

Det er også interessant hvordan denne praksisen i realiteten ser ut til å være begrenset til Oslo. Det kan ikke utelukkes at kretsen har rett i at det kan være ulike grunner bak anonymiseringen. Men om dette i noe omfang handler om andre ting enn egen sikkerhet, skulle man tro at tilsvarende hadde forekommet i andre byer enn landets største. Slik er det altså ikke.

Dessuten er det et faktum at flere dommere bekrefter overfor VG at de har skjult identiteten sin av rene sikkerhetsgrunner, og av frykt for represalier. Dette viser i seg selv at det i deler av kretsen finnes forhold som er helt uakseptable, og spørsmålet er i hvor stor grad lederne evner å ivareta kampløperne sine, ikke minst på et menneskelig plan.

Det er jo ikke fotballkretsens skyld at personer med atferdsproblemer også har på seg en fotballdrakt, men når det oppnår problemer av samfunnsmessig bekymringsverdig betydning på deres banehalvdel, er første steg for å kunne løse noe at man er åpne nok om problemene.

Når det ikke engang er slik at alvorlige voldshendelser anmeldes av forbundet, fordi man er så vant til å ta slikt på kammerset, er det en gryende grunn til å undres om hvor bevisste idrettsledere, som gjerne fronter hvor viktig det er med verdier, er på å støtte opp om personer som har en allerede krevende rolle på fotballbanen.

At dommere ser seg nødt til å skjule hvem de er av frykt for hva som kan skje, er uansett et sykdomstegn på noe som skriker etter en kur, uavhengig av hvor utbredt problemet er på makroplan.

Da er handling, initiativ og offensivitet det vi må kunne forvente av Norges Fotballforbund fremover.

Og selv om man absolutt ikke skal overdrive engstelse, merker jeg for egen del at jeg hadde prøvd å pense temaet over på noen annet dersom jeg hadde hatt et barn som plutselig fikk det for seg at pipeblåsing var en fristende fritidssys-sel.

LEIF
WELHAVEN

KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

RU

DOM

HEMMEG: Seks prosent av årets kamper i lavere divisjoner i Oslo fotballkrets har en dommer som har valgt å skjule identiteten sin. Dette bildet er fra en kamp i Oslo i 2004, men er ikke endel av denne statistikken.

Foto: HEGE JOHNSEN

Av Martin S. Folkvord

Fotballdommere i lavere divisjoner i Oslo har begynt å skjule identiteten sin for deres egen sikkerhet. I andre store kretser er dommere med skjult identitet så godt som fraværende.

Det kommer frem etter at VG har gått gjennom nesten 5000 av årets kamp-rapporter fra herrefotball i 4. divisjon og lavere på fotball.no. Her vil en dommers identitet som utgangspunkt vises, men dommere kan selve velge å skjule både navn, telefonnummer og e-postadresse.

I Oslo fotballkrets har totalt 77 av 1279 kamper VG har gått gjennom blitt dømt av en dommer som har valgt å skjule sin identitet. Det utgjør seks prosent av kampene.

I fotballkretsene i Hordaland og Trøndelag er tallet null. I Rogaland er det én kamp, men fotballkretsen der opplyser til VG at de tror dette mest sannsynlig skyldes en feil. Alle disse tre kretsene har omtrent like mange kamper i lavere divisjoner for menn som Oslo.

Sikkerhetshensyn

VG har vært i kontakt med to dommere som har bestemt seg for å skjule identiteten sin. Begge dømmer i Oslo.

De bekrefter at de har gjort det av hensyn til egen sikkerhet, enten etter å ha blitt utsatt for vold eller trusler, eller av frykt for å oppleve dette. Ingen av dem ønsker å stå frem med navn, av samme grunn som at de har skjult identiteten sin i utgangspunktet.

VG er kjent med identiteten til flere av de andre dommerne som har skjult identitet på fotball.no, men har ikke klart å komme i kontakt med dem.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN.FOLKVORD@VG.NO

Totalt er det rundt 20 dommere i seniorfotballen i Oslo som har valgt å skjule sin identitet, opplyser NFF Oslo til VG. Kretsen har ikke kartlagt bakgrunnen for at disse dommerne har valgt å gjøre dette, og vil av personvern-hensyn ikke spørre dem om det.

Likevel erkjenner kretsens daglige leder, Tore Jarl Bråteng, at det er sannsynlig at det er frykt for trusler og vold som har gjort at noen av de 20 dommerne har tatt dette valget.

NFF-Oslo: - Trist

- Det er trist og uakseptabelt at de opplever det som nødvendig. Vi må bare jobbe så hardt vi kan for å begrense den typen atferd som har ført til at de har fjernet sine opplysninger, sier Bråteng til VG.

Han understreker samtidig at NFF Oslo gjerne vil snakke med dommerne som har skjult sin informasjon dersom de selv ønsker det, siden de kan gi nyttig informasjon om hvordan de skal håndtere dette fremover.

- Har dere anbefalt noen av dommerne deres å skule sin identitet etter volds- eller trusselhendelser?

- Vi har selvsagt dialog med dommerne våre når det har skjedd alvorlige hendelser. Da kan vi gjøre dem oppmerksomme på at det er en mulighet de har, men selve valget legger vi oss ikke opp i.

- Er det trygt å være dommer i Oslo-fotballen når dommere ser seg nødt til å holde navn og kontaktopplysninger hemmelig?

- Det er enkelte dommere som har hatt tøffe opplevelser med trusler og vold, det stemmer. Men det spilles rundt 30 000 kamper i kretsen årlig,

OPPRØRT: Dommer Per Ivar Staberg har vært i mange opphetede situasjoner på en fotballbane, men tror ikke han ville tålt vold eller trusler. Her går han mellom Strømsgodsets Marcus Pedersen og Tromsøs Helge Haugen i en eliteseriekamp i 2010.

Foto: TORE KRISTIANSEN

og det er veldig få alvorlige hendelser. Så ja, i det store bildet vil jeg si at det er trygt å være dommer i Oslo. Men ett tilfelle av vold er uansett ett for mye. Vi trenger både spillere, dommere, trenere og ledere i fotballen. Da må vi sørge for at fotballen er en trygg og god plass å være - for alle, sier Bråteng.

- Sterke personer

- Dette er skremmende! sier tidligere toppdommer Per Ivar Staberg til VG når han får høre om dommerne som velger å skjule sin kontaktoplysning.

Når han får summet seg har han også en del ros å gi til dommerne det gjelder.

- De må være noen virkelig sterke personer når de fortsatt er aktive etter opplevelser som de VG har dokumentert i det siste. Hadde det vært meg, tror jeg at jeg ville knust fløyten og brent dommerdrakten på flekken, sier Staberg.

Nå etterlyser den tidligere elitedommeren handling fra Fotballforbundet når disse sakene kommer opp i lyset.

- Når dommere ser seg nødt til å gjøre dette, så er det jo åpenbart at det eksisterer et kjempeproblem. Nå er NFF nødt til å gjøre noe! Jeg forventer å se tydelige tiltak når de har fått litt tid til å tenke seg om.

UNDT 20 FOTBALL-
IMERE I OSLO HAR
SKJULT IDENTITET

Sporten

RUNDT 20 FOTBALLDOMMERE I OSLO HAR SKJULT IDENTITET

De fleste dommere i Oslo har skjult sin identitet, og det kan være et problem for fansen som vil se dem på tross av at de er ansatte i NFF.

De fleste dommere i Oslo har skjult sin identitet, og det kan være et problem for fansen som vil se dem på tross av at de er ansatte i NFF.

SLAKTER NFFS VOLDSDOMMERE

En rekke dommere har blitt slaktet av fansen, og NFF har gjort lite for å løse problemet.

En rekke dommere har blitt slaktet av fansen, og NFF har gjort lite for å løse problemet.

OSLO-FOTBALLBALLENS VOLDSVERSTING

103 voldsovergrep siden 2010. Det er en rekord i Norge.

103 voldsovergrep siden 2010. Det er en rekord i Norge.

BLE SLÅTT MED PÅ BANEN

Sebastian måtte syng i leppen og fikk to tenner knust etter å ha fått motspillerens knyttneve i ansiktet.

Sebastian måtte syng i leppen og fikk to tenner knust etter å ha fått motspillerens knyttneve i ansiktet.

«NÅR FOTBALLBANEN BLIR ET STED MAN KAN UTØVE VOLD, ER DET PÅ TIDE Å RYDDE OPP»

JUSTISMINISTER JØRAN KALLMYR

Justisministeren uttaler seg om vold på fotballbaner og behovet for å rydde opp.

FOTBALLFRISTED FOR VOLD

Sebastian måtte syng i leppen og fikk to tenner knust etter å ha fått motspillerens knyttneve i ansiktet.

Sebastian måtte syng i leppen og fikk to tenner knust etter å ha fått motspillerens knyttneve i ansiktet.

ÅR	VOLD
2010	103
2011	10
2012	15
2013	8
2014	12
2015	7
2016	11
2017	6
2018	9
2019	5

103 VOLD OG TRUSSEL-SAKER SIDEN 2010

JUSTIS- MINISTEREN: – VOLDEN MÅ ANMELDES

JUSTISTOPPER PÅ BANEN: Justisminister Jøran Kallmyr

Av Martin S. Folkvord og Helge Mikalsen (foto)

EKEBERGSLETTA (VG) Jus-
tisminister Jøran Kallmyr
(Frp) krever at det blir slått
hardt ned på fotballvolden.
Han mener det er på høy
tid å gå til motangrep – og
anmelde voldelige utøvere.

– Når fotballbanen blir et sted man kan utøve vold, er det på tide å rydde opp, sier justisminister Jøran Kallmyr. Han kommer derfor med en tydelig beskjed til Norges Fotballforbund (NFF):

Kallmyr med klar melding til NFF

– For å kunne gjøre noe med fotballvolden, er politiet nødt til å vite om omfanget av problemet. Det må lages systemer for at alvorlige voldshendelser på fotballbanen politianmeldes, sier Jøran Kallmyr.

Blir engasjert

Justisministerens utspill kommer etter at VG de siste ukene har kunnet fortelle at Fotballforbundet ikke har tatt initiativ for å anmelde én eneste av de alvorlige voldssakene de har behandlet siden 2010.

Til nå har det kun vært opp til ofrene for fotballvolden å bestemme hvorvidt de vil anmelde eller ikke. Dette vil justisministeren en-

dre. Han ønsker at det lages systemer som gjør at det er en selvfølge at dette meldes inn til politiet.

– Det er ikke enkelt for en tenåring å stå i en situasjon der man på egen hånd må bestemme om man skal anmelde eller ikke. Men om det finnes gode retningslinjer for hvordan dette skal behandles, hele veien fra fotballklubb via fotballkrets til fotballforbund, så blir det mye enklere, sier Kallmyr.

– Fotballforbundet styrer seg selv. Hvorfor blander du som justisminister deg inn i dette?

– Fotballen er enormt viktig for hele samfunnet. Selv om de aller

fleste fotballkamper er problemfrie, kan vi ikke risikere at noen kan komme til å trekke vekk fra idretten på grunn av volds- og trusselfhendelser. Så her må flere gode krefter fra ulike deler av samfunnet gå sammen, og derfor engasjerer jeg som justisminister meg i det, svarer Jøran Kallmyr.

– Skikkelig trist

Justisministeren reagerer også på VG-saken om at flere fotballdommere i Oslo har skjult sin identitet av frykt for vold og trusler..

– Det er skikkelig trist at vi har kommet dit. Nå må vi ta tak i det, sier Kallmyr.

Også Oslos politimester Beate Gangås er opptatt av at det skal være trygt å drive med idrett.

– Jeg ser alvorlig på at idrettsutøvere eller dommere utsettes for grov vold. Forebygging av vold må være et samspill mellom flere involverte som forbund, idrettskrets, klubber, aktørene selv, foreldre og politiet.

– Hva synes du om at brudd på straffeloven behandles gjennom selvjustis innad i organisasjoner eller andre miljøer?

– Idretten må ikke bli en arena hvor det begås grov vold som ikke anmeldes. Anmeldelser gir politiet mulighet til

**HAR DU OPPLEVD
VOLD I IDRETTE?
KONTAKT MARTIN.
FOLKVORD@VG.NO**

og Oslo-politimester Beate Gangås i samtale om hvordan fotballvolden kan bekjempes.

å vurdere sakene, derfor ønsker vi at slike saker anmeldes. Jeg har tro på at straffefølgning av voldshendelser også vil ha en preventiv effekt, sier Beate Gangås.

- VG har tidligere skrevet om at Fotballforbundet ikke har anmeldt en eneste av de 78 alvorlige voldssakene (typisk slag, nedskalling, spark, men også mer alvorlige hendelser) de har behandlet siden 2010. De fleste av disse hendelsene har vært i Oslo. Dermed har det vært opp til ofrene hvorvidt det blir politianmeldt eller ikke. Vil du oppfordre NFF til å endre denne praksisen?

- Politiet er avhengig av informasjon for at vi skal kunne etterforske straffbare forhold. Vi ser det ikke som unaturlig at NFF melder fra når de får kunnskap om alvorlige voldssaker, sier Gangås.

- Er det ting som kan føre til at et voldsoffer velger ikke å anmelde en voldshendelse? I så fall, hvilke kan det være?

- Om det er frykt for represalier som hindrer anmeldelse, så gjør det sakene mer alvorlig. Men oppfordringen er at alvorlige saker blir anmeldt. Politiet har blant annet et trygghetsprogram og en trusselgruppe som kan hjelpe de som er utsatt for kriminalitet, svarer Oslos politimester.

Generalsekretær i NFF, Pål Bjer-

ketvedt, har tidligere overfor VG forsvart forbundets praksis med ikke å ta saker til politiet.

- Hårfin balanse

- Formelt må det jo være slik at det er opp til den som har blitt utsatt for vold eller trusler om han vil anmelde, sier generalsekretæren, som også har understreket:

- Det er en hårfin balanse mellom det Fotballforbundet bør reagere på og det storsamfunnet bør reagere på. Etter det VG har kartlagt blir det naturlig for oss å vurdere om denne balansen er riktig slik den er i dag.

E-post: martin.folkvord@vg.no

TRIKSEMESTER: Beate Gangås har vært aktiv fotballspiller. Her viser hun frem gamle kunster på Ekebergsletta.

MATCHVINNER: Yussuf Poulsen jubler etter 1-0 mot Sveits. Foto: EPA

DANMARK TIL TOPPS

Av Ole Kristian Strøm

(Danmark – Sveits 1-0) Yussuf Poulsen (25) ble vakkert spilt igjennom av Christian Eriksen (27) til kampens eneste mål da Åge Hareides Danmark gikk opp i delt tabelltopp i sin EM-pulje.

Rett etter slutt kastet de danske spillerne seg rundt keeper Kasper Schmeichel (32), som ble deres redningsmann denne lørdagskvelden. Ekstra Bladet, BT og bold.dk gir alle Leicesters sisteskanse sin høyeste karakter etter praktkampen.

Hans superspill betyr at Danmark tok et langt steg mot et nytt sluttspill.

Danmark fikk en gavepakke da Irland spilte 0-0 mot Georgia, men det så lenge til at de ikke skulle klare å utnytte muligheten til å ta igjen Irland på toppen.

De danske drenge måtte finne seg i pipekonsert etter rundt 80 minutters spill i Parken. Men bare et par minutter senere snudde alt seg:

Sveits-problem

Christian Eriksen – som ellers ikke hadde fått til så mye i matchen – spilte på genialt vis Poulsen igjennom i midten. RB Leipzig-spilleren ventet og ventet, men satte til slutt ballen vakkert forbi Yann Sommer i Sveits-målet.

- Vi visste at Sveits ville gå ned til sist, sa Hareide på pressekonferansen, ifølge bold.dk.

Sveits har nemlig gjentatte ganger sluppet inn mål mot slutten av kampene sine.

- Det må være et mentalt og ikke fysisk problem hos Sveits, mente Hareide.

Kasper Schmeichel reddet Danmark med to fantastiske redninger i 1. omgang. Og fire minutter på overtid hadde Schmeichel sin tredje superredning – denne gang var det Thomas Delaney som holdt på å lage selvmål.

EM-KVALIFISERING GRUPPE D

Danmark	6	16-5	12
Irland	6	6-2	12
Sveits	5	10-5	8
Georgia	6	4-8	5
Gibraltar	5	0-16	0

DEBATTANSVARLIG:
Hans Petter Sjøli
Twitter: @RettepSnah

DEBATTUTVIKLER:
Trine Saugestad Hatlen

Leserinlegg: sidet@vg.no Kronikk og replikk: debatt@vg.no

Send ditt innlegg: Navn og adresse må oppgis, også når navnet ikke skal i avisen. Angrep på privatpersoner må signeres med fullt navn. VG har rett til å kutte i teksten. All kommunikasjon skal foregå skriftlig via våre epostadresser. Hovedkronikk: 5000 tegn. Replikk: 1500 tegn.

NFF: – Ett tilfelle av vold eller trusler er ett for mye

Vi i Norges fotballforbund nedsetter arbeidsgruppe for tiltak mot vold og trusler.

DEBATT

PÅL BJERKETVEDT,
generalsekretær i NFF
ALF HANSEN,
direktør for utviklings- og
aktivitetsavdelingen i NFF
HENRIK LUNDE,
seksjonsleder for klubb og
aktivitet i NFF
TORRE JARL BRÅTENG,
daglig leder i NFF Oslo

VG har den siste tiden satt søkelys på volds- og trusselutfordringer i Oslo-fotballen. Og ja, vi har noen utfordringer. Det er bakgrunnen for at NFF nå nedsetter en arbeidsgruppe som skal vurdere ulike tiltak som kan bidra til å redusere antall tilfeller av trusler og vold. Vi trenger å vite mer om omfang

og årsaker, for deretter å kunne iverksette mest mulig treffsikre og effektive tiltak.

Trusler og vold, enten det rettes mot motspiller, dommer eller folk på tribunen, er trist og ikke minst uakseptabelt. Årlig blir rundt 4-5 voldssaker fra Oslo behandlet i fotballens egne domsorganer. Det utgjør under 0,1 prosent av de rundt 30 000 kampene som arrangeres i regi av NFF Oslo hver sesong.

Fellesnevneren for kampene i Oslo-fotballen er idrettsglede og fellesskap som i resten av landet, men det hjelper lite for de som opplever det motsatte. I tillegg er det også forhold som er langt mindre alvorlige enn de nevnte voldssakene, men som vi likevel ikke ønsker å se på en fotballbane.

NFF og NFF Oslo har grovt sagt to virkemidler – foruten det generelle holdningsskapende arbeidet som går under paraplyen Fair play. Det ene er sanksjoner for brudd på fotballens regelverk.

Det andre og viktigste er forebyggende tiltak inn mot lag og klubber som har utfordringer knyttet til aggresjon, trusler og i verste fall vold.

Dette gjøres allerede i dag, og vi vet at tiltak som erfarne dommertrio og tilstrekkelig med voksenpersoner i og rundt kamper med høy temperatur har god effekt. Men til tross for disse tiltakene, så ser vi at det fortsatt er årlige tilfeller av uakseptabel bruk av trusler og vold.

Gjennom en kartlegging VG har gjennomført, så har NFF fått informasjon om 77 kamper hvor dommere har valgt å være anonyme i fotballens egne data-systemer. Dette er et ukjent tall for både NFF og NFF Oslo. Selv om det kan være sammensatte årsaker til at dommere, ledere og trenere benytter muligheten anonymitet, så er 77 kamper likevel et foruroligende høyt tall. Det er naivt å tro at det blant disse ikke finnes eksempler på dommere som velger anonymitet på

grunnlag av frykt.

Uten å forskuttere konklusjoner fra arbeidsgruppen som nå nedsettes, er det åpenbart at fotballen må legge ned en enda større innsats for å skape trygge rammer rundt fotballkamper i Oslo. Vi kommer likevel aldri utenom at dette først og fremst er et samfunnsproblem. Derfor er det viktig at lokale myndigheter også er en del av løsningen i områder hvor utfordringene er størst.

Ett tilfelle av vold eller trusler er uansett ett for mye. Vi trenger både spillere, dommere, trenere og ledere i fotballen. Da må vi gjøre det vi kan for at fotballen er en trygg og god plass å være – for alle.

«Det er naivt å tro at det blant disse ikke finnes eksempler på dommere som velger anonymitet på grunnlag av frykt.»

Dagens ordning fungerer ikke godt nok

I dag bruker vi skattepenger til å fikse på barns utseende. Det bør vi slutte med.

DEBATT

BENT HØIE,
helseminister (H)

Hvert år begynner 30.000 norske barn og unge med tannregulering.

I fjor hadde over 40 prosent av alle ungdommer i aldersgruppen 13-14 år en eller annen form for regulering. Det er veldig mange! Til sammenligning viser en ny rapport at 25 prosent av danske 15-åringer enten har vært eller er inne i et behandlingsløp med tannregulering.

En del barn og unge trenger regulering fordi de har tannstillingsfeil som gir skjevt bitt eller økt risiko for tannsykdommer. Men mange har tannregulering av kosmetiske grunner.

I dag gir staten støtte til regulering av både de alvorlige og de kosmetiske tilfellene. Det siste bør vi slutte med. I forslag til statsbudsjett følger regjeringen opp forslaget til Helsedirektoratet om å fjerne støtten til kosmetisk tannregulering. Regjeringen mener det ikke er riktig å bruke fellesskapets midler til å sponse forbedringer av barns og unges utseende. Dagens ordning kan bidra til økt kroppspress og presset om å ha det perfekte smil.

REGULERINGSKUTT: – Vi skal fortsatt støtte tannregulering til barn og unge. Men skattepengene skal gå til dem som gjør det for helsas del. Ikke for utseendets del, skriver helseministeren. Foto: KRISTER SØRBØ

Tannlegeforeningen er i VG kritisk til forslaget, og mener det vil føre til en synlig sosial ulikhet.

Dagens økonomiske støtte oppmuntrer foreldre, uavhengig av inntekt, til å starte opp med helt nødvendig og svært kostbar tannregulering. Størstedelen av regningen er det jo mor og far som ender opp med fordi den statlige støtten dekker en mindre del av kostnadene. Faktisk er det slik at mens staten i dag bruker

om lag 130 millioner kroner på å subsidiere kosmetisk tannbehandling, er norske foreldres andel av regningen på minst 195 millioner kroner. Regjeringens forslag kan derfor både redusere unødvendig behandling og dempe utgiftspresset på barnefamiliene.

En ny rapport fra SSB konkluderer også med at det er barn i familier med høy inntekt som i størst grad benytter seg av dagens støtteordning. Det viser at dagens

ordning ikke fungerer godt nok.

Tannlegeforeningen er også kritiske til at regjeringens forslag kommer før en arbeidsgruppe har levert en utredning som blant annet omhandler den delen av stønadsordningen som gjelder kosmetisk tannbehandling. Støtte til tannregulering til barn og unge vært grundig utredet i flere år. Helsedirektoratet foreslo både i 2014 og 2017 å fjerne støtten til tannregulering som er kosmetisk og estetisk begrunnet. Et offentlig utvalg pekte i en NOU fra 2018 at deler av dagens ordning ikke er i samsvar med prioriteringskriteriene i helsetjenesten. Arbeidsgruppen skal levere sin utredning 1. november, og vil gi oss faglige råd slik at vi får de endelige detaljene på plass om hvem som skal få støtte. Rådene fra denne arbeidsgruppen er derfor viktige og relevante.

Vi skal fortsatt støtte tannregulering til barn og unge. Men skattepengene skal gå til dem som gjør det for helsas del. Ikke for utseendets del.

«Faktisk er det slik at mens staten i dag bruker om lag 130 millioner kroner på å subsidiere kosmetisk tannbehandling, er norske foreldres andel av regningen på minst 195 millioner kroner.»

NFF SETTER NED

Idrettsjurist: – Savner at fotballforbundet er mer

ARBEIDSGRUPPE

Av Martin S. Folkvord

Jurister savner mer handlekraft enn at Norges Fotballforbund (NFF) setter ned en arbeidsgruppe mot vold. Samtidig åpner Riksadvokaten for dialog med forbundet for å få redusert fotballvolden.

Det var i en kronikk i VG onsdag at Norges Fotballforbund og NFF Oslo kunngjorde at de «nedsetter en arbeidsgruppe som skal vurdere ulike tiltak som kan bidra til å redusere antall tilfeller av trusler og vold».

Flere personer, deriblant justisministeren, har tatt til orde for at fotballvolden bør anmeldes av forbundet – noe NFF hittil ikke har gjort. Dette er blant spørsmålene arbeidsgruppen skal vurdere, opplyser forbundets generalsekretær Pål Bjerketvedt i en e-post til VG.

- Må anmeldes

Det kunne de spart seg, mener advokat Sjak R. Haaheim. Han har både jobbet i Oslo-politiet og som bistandsadvokat.

- Vold skal anmeldes. Så enkelt er det. Det trenger man ikke en arbeidsgruppe for å finne ut av, sier Haaheim til VG.

Haaheim får støtte fra idrettsjuristen Gunnar-Martin Kjenner.

- Jeg savner at NFF er mer tydelige i denne saken, at de går ut og sier at dette skal slås ned på og sanksjoneres i større grad enn før, sier Kjenner, og fortsetter:

- De bør også jobbe for å få anmelderansvaret vekk fra den som er rammet av dette, så de kan skåne offeret for den belastningen det er å anmelde.

Fotballforbundets generalsekretær Bjerketvedt skriver i en e-post at han er enig i at vold som rammes av straffeloven skal anmeldes, uavhengig om det skjer i fotballen eller andre steder i samfunnet.

- Spørsmålet er om hvem som skal anmelde hendelser i fotballen; Fotballforbundet, doms- og sanksjonsutvalget, kretsen, klubben eller den fornærmede, skriver han.

Dette spørsmålet skal arbeidsgruppen se på, forteller generalsekretæren. Han understreker at gruppen skal jobbe raskt for å lande en konklusjon.

Venter på NFF

Både Kjenner og Haaheim sier at de generelt synes det er fint at forbundet setter ned denne gruppen, men mener altså at spørsmålet om anmeldelser av fotballvolden kunne vært avgjort allerede.

Haaheim sier at han også håper at politiet på eget initiativ prioriterer arbeidet med voldssaker på fotballbanen.

Riksadvokaten, som har anledning til å sende ut rundskriv om hvilke saker politiet skal prioritere å etterforske, utelukker ikke dette på spørsmål fra VG, men spiller ballen over på Fotballforbundets banehalvdel.

SAVNER FORTGANG: Idrettsjurist Gunnar-Martin Kjenner.

Foto: JAN PETTER LYNAY

HAR EN PLAN: Generalsekretær Pål Bjerketvedt i Norges Fotballforbund vil at arbeidsgruppen skal kartlegge omfanget, vurdere forebyggende tiltak, og se på sanksjonsnivået.

Foto: TROND SOLBERG

- Dersom Fotballforbundet ønsker at saker knyttet til slike forhold skal ha en annen oppmerksomhet, imøteser vi en henvendelse fra dem om dette, skriver kommunikasjonsrådgiver Mie Skarpnes hos Riksadvokaten i en mail til VG.

Advokat Haaheim forstår Riksadvokatens uttalelser som at de tar vold på offentlige steder på alvor, og håper NFF benytter seg av muligheten.

- Åpen dør

- Dette er en invitasjon med gullkant rundt for NFF. Den invitasjonen er for god til å takke nei til. VGs kartlegging av omfanget av fotballvold viser at det er viktig å gripe inn før volden blir et samfunnsproblem. Man kan aldri være trygg på å vinne en fotballkamp, men man skal være trygg mot slåsskamp på norske fotballbaner, sier han.

Også Haaheims juristkollega Kjenner mener NFF bør kjenne sin besøkelsestid når Riksadvokaten er åpen for dialog.

- Dette er en åpen dør både fotballen og idretten generelt burde benytte seg av, sier han.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

tydelige

VG-SAKER OM FOTBALL-VOLD

RUNDT 20 FOTBALL-DOMMERE I OSLO HAR SKJULT IDENTITET

OSLO-FOTBALLEN VOLDSVERSTING

NFF SENDTE BEKYMRRINGS-BREV TIL OSLO-BYDELER ETTER TILSKUERVOLD

NFF HAR IKKE ANMELDT EN ENESTE AV 78 VOLDSAKER

NFFS STRAFFER ER FOR MILDE

NFF HAR IKKE KONTROLLER BLE SLATT NED PÅ BANEN

NFF SETTER NED ARBEIDSGRUPPE

«DET KAN GODT VÆRE HAR FULGT N

FOTBALLTOPPER: President Terje Svendsen (til høyre) og generalsekretær Pål Bjerketvedt har satt ned to arbeidsgrupper Romania på Ullevaal i juni.

Av Martin S. Folkvord
Fotballpresident Terje Svendsen går langt i å si at Norges Fotballforbund (NFF) burde tatt tak i volds- og trusselproblematikken i idretten tidligere. – Det er på høy tid at vi tar dette alvorlig.
Det skjer etter at VG i en artikkelserie denne høsten har satt søkelyset på vold og trusler i fotballen.

NFF tar selvkritikk i kampen mot fotballvolden

– På mange måter må vi i NFF ta selvkritikk. Det kan godt være at vi ikke har fulgt med i timen når det gjelder utviklingen både i fotballen og samfunnet generelt. Det er på høy tid at vi nå tar denne saken alvorlig, sier fotballpresidenten til VG etter et pressemøte på Ullevaal stadion.
– **Hvorfor tenker du om at dette starter i mediene, ikke internt i Fotballforbundet?**
– Jeg tror at vi kanskje ikke har vært like opptatt av samfunnsutviklingen og det som

skjer rundt oss i samfunnet. Det er problematisk i en del områder, dette, og det er noe vi må ta på høyeste alvor.
Fikk nyhet i VG
I møtet redegjorde Svendsen for hva han og resten av styret i Fotballforbundet hadde tatt opp på styremøtet i oktober. Vold i fotballen var ikke en av disse sakene, men han lover at dette vil bli tatt opp i styret når arbeidsgruppene som skal se på vold i fotballen har avsluttet sitt arbeid.

Kommentator: Leif Welhaven

AT VI IKKE MED I TIMEN»

for å se på hvordan fotballen kan få bukt med volds- og trusselhendelser på banen. Her er de to på tribunen da Norge møtte

Foto: NTB SCANPIX

Også NFFs generalsekretær Pål Bjerketvedt sier at forbundet har fått ny informasjon om vold og trusler i fotballen denne høsten.

– Det at Oslo-dommere velger å være anonyme av frykt for vold og trusler var nytt for meg da VG dokumenterte det. Og det at dommere føler at de må det synes jeg er helt forkastelig. Det skal være trygt både å spille fotball og å dømme fotball, så det må vi gripe fatt i, sier Bjerketvedt til VG. Samtidig understreker ge-

neralsekretæren at dette ikke er et problem for fotballen isolert sett, men heller et generelt samfunnsproblem. De uprovoserte voldshendelsene i Oslo denne helgen mener han er et eksempel på nettopp det.

Hovedstaden er også overrepresentert i fotballvoldsstatistikken:

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

– Alvorlig

Blant tingene som har blitt diskutert rundt volds- og trusselhendelsene i fotballen er om disse bør politianmeldes fra fotballens side – noe de ikke gjør i dag.

– Voldshendelser som er så alvorlige at de ville blitt straffet i samfunnet for øvrig, bør anmeldes hvis det er grunnlag for det. Det kan godt tenkes at kartleggingen vi nå gjør, viser at noen av episodene som utelukkende har blitt behandlet internt i NFF, også burde vært politianmeldt. Det må vi vurdere når vi har den oversikten.

– Har det skjedd handlinger på norske fotballbaner som er i strid med straffeloven?

– Basert på det VG har tatt opp, er det grunn til å stille det spørsmålet.

Skrekklisten er krystallklar

► Fjellvettreglene er i full fart med å innta Ullevaal stadion. Men fortsatt er det grunn til å undres over om NFF-toppene innser alvorret i deres egen dokumentasjon.

Det er under en måned siden generalsekretær Pål Bjerketvedt gikk langt i å forsvare et system der NFF ordner opp på kammerset i voldssaker.

Da mente han at det formelt måtte være slik at det er opp til offeret å anmelde.

Der tok han feil.

Nå har forbundet kommet langt på veien til å erkjenne at «ingen skam å snu» kan være et godt prinsipp, også for fotballtopper.

Når president Terje Svendsen etter pressemøtet antydte at NFF har sovet i timen, og to utvalg skal hastebehandle hvordan voldsproblemene i fotball skal angripes, tyder alt på at det vil komme en systemendring.

Det er i tilfelle på skyhøy tid, og det fremstår pinlig for forbundstoppene at de ikke selv sørget for å ta initiativ til at alvorlige voldssaker selvsagt skal anmeldes til politiet.

På Ullevaal ble planene for arbeidsgruppene presentert, og det er blant annet positivt at det sees nærmere på samarbeid mellom fotballen og andre samfunnsaktører på en viktig arena.

Men det er fortsatt grunn til å spørre om alarmklokkene kimer høyt nok i korridorene på nasjonalarenaen.

Bjerketvedt snakker om at «det er grunn til å stille spørsmål» ved om straffeloven kan være brutt på norske fotballbaner, og at saker bør til politiet «hvis det er grunnlag for det».

Her har fotballens øverste ansatte sjefrom for å være betydelig mer offensiv.

Alt han trenger å gjøre er å lese forbundets egen dokumentasjon på saker som har vært oppe i doms- og sanksjonsutvalget, men som NFF beklagelig nok har latt stoppe der.

Da vil han fort oppdage at vi ikke snakker om «noen», i betydningen et par stykker eller noe sånt, men en rekke hendelsesforløp det bør herske null tvil om at hører hjemme hos politiet.

Du trenger hverken å være rakett- eller politietterforsker for å slå fast at dette er kriminalitet:

Drapstrusler, kvelertak, slag i ansiktet, springskaller, slag med kjevebrudd som konsekvens, nedslagning av trener som medførte sykehusinnleggelse og en måneds sykmelding, skudd mot motspiller med softgun før kamp og sparring av en liggende motspiller i hodet.

Og dette er bare noen eksempler hentet fra Norges Fotballforbunds egen dokumentasjon.

Selvsagt skal arbeidsgruppene få tid på seg til å kartlegge status og meisle ut tiltak, men de bør ikke trenge

mange timene på å skrote forbeholdene om alvorlighetsgraden rundt fotballens voldsproblem.

For dette handler ikke om stygge sklitaklinger.

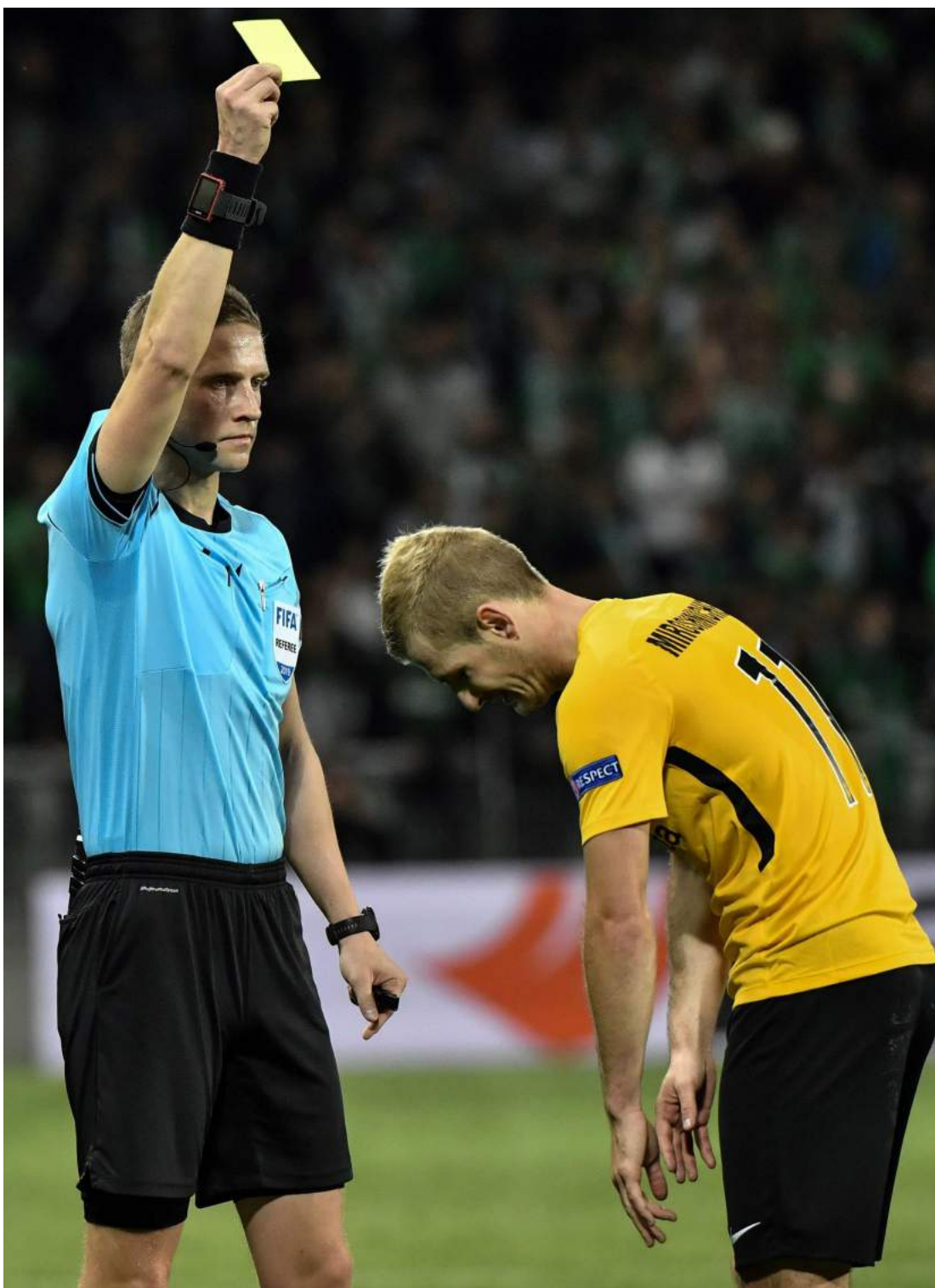

LEIF WELHAVEN

KOMMENTAR

Leif.Welhaven@vg.no

«SITUASJONEN ER UHOLDBAR»

GIR ADVARSEL: Her gir Espen Eskås gult kort til Oleksandriya Denys Miroshnichenko under Europa League-oppgjøret mot Saint-Étienne i Frankrike i går kveld.

Foto: AFP

Toppdommer ber NFF ta grep

Av Joachim Baardsen

Hets, trakassering og vold gjør Espen Eskås (31) bekymret for norske kampledere. FIFA-dommeren mener Norges Fotballforbund må ta ansvar for å beskytte spesielt de yngste pipeblåserne.

– Situasjonen er uholdbar. Det er altfor mye som skjer – spesielt i forbindelse med breddekamper i Oslo. Jeg mener forbundet kan gå inn og legge føringer for hvordan det skal være. De er nødt til det, sier Eskås til VG.

I går ledet 31-åringen Europa League-oppgjøret mellom franske Saint-Étienne og ukrainske Oleksandriya. Nå etterlyser Eskås en holdningsendring i Fotball-Norge. Spesielt bekymret er han for situasjonen i breddefotballen.

– Kretsansvar

VG har over tid omtalt et generelt voldsproblem i norsk fotball. Eskås mener at oppførselen til foreldre og andre tilskuere også er ødeleggende.

– Så lenge det kan virke som at dommeren gjør en feil, så roper og skriker man og trækker vedkommende ned uten å tenke på at dette kanskje er en 14-åring som dømmer sin første match og gjør så godt han kan. Det er ingen terskel eller list for å kritisere, sier Eskås.

FIFA-dommeren understreker at det er stor forskjell på topp- og breddenivå. Det er de yngste kamplederne han er urolig for, og han mener NFF ikke gjør nok for å beskytte dem.

– Mye av ansvaret ligger på kretsene, men forbundet, som hoved-

ansvarlig, burde legge enda klarere føringer for hvordan man skal forholde seg til dommere. Dommergjerningen bør få en større og tydeligere rolle i fotballfamilien, sier Eskås.

Skrev artikkel

Som student på Norges idrettshøgskole leverte Oslo-karen nylig en artikkel som VG har fått tilgang til. Der skriver Eskås blant annet følgende:

«Når Norges Fotballforbund har trygghet, glede, respekt, likeverd og folkelighet som førende verdier, forventes det noe. Verdiene blir til ingen nytte når de tilsynelatende ikke praktiseres. NFF er nødt til å stake ut en ny kurs når ny handlingsplan for 2020–2023 skal vedtas på Fotballtinget over nyttår.»

«Ansvaret NFF har som en stor samfunnsaktør må tas på alvor. Etter mitt skjønn har man ikke klart å skape trygge nok miljøer, hvor alle aktører føler seg velkomne og inkludert. Jeg er selvfølgelig klar over at NFF ikke har dette ansvaret alene. Hele idretten og alle lokalsamfunn er nødt til å ta situasjonen på alvor, men jeg tror det er lurt å ta egen oppvask først.»

– Er en utfordring

VG har vært i kontakt med NFF-president Terje Svendsen. Han er enig i at norsk fotball har for mange tilfeller av hets og trakassering, og mener unge dommere er ekstra sårbare.

– Dette er nok dessverre en utfordring fotballen har i likhet med samfunnet for øvrig. Fremover ønsker vi derfor å ha enda større fokus på kampvertrollen, dommerkontakt i klubber, fair play-arbeid i klubb, samt at kretsene er oftere ute i klubbene for å sette dette viktige arbeidet oftere på dagsorden, sier Svendsen.

e-post: joachim.baardsen@vg.no

FRA «VERSTINGKLUBB» TIL FORBILDE

Av Martin S. Folkvord og
Mattis Sandblad (foto)

FURUSET (VG) Diako Khorshidi (29) var blant spillerne det kunne klikke for på fotballbanen. Nå har klubben hans gått fra å ha stempel som «verstingklubb» til å bli et forbilde for andre.

Etter flere år borte fra klubben er Khorshidi selv tilbake i Furuset som A-lagsspiller. Kontrasten fra da han spilte juniorfotball i klubben kunne knapt vært større.

– Det har vært mange hendelser jeg selv var involvert i. En jeg husker godt skjedde i en kamp i junior-NM. Det var som det ofte var når vi spilte bortekamper utenfor Groruddalen: Fra tribunen kommer det en del dritt. «Kom dere hjem der dere kommer fra», «jævla utlending», den typen ting, forteller Khorshidi om en kamp han spilte for Furuset for over ti år siden.

Den nå 29 år gamle Furuset-spilleren beskriver at han «klikker i vinkel» når han hører ropene fra tilskuerne.

– Så havner jeg i en duell, og en motspiller blir liggende foran meg. Og jeg kan huske at jeg river tak i håret hans og dytter ansiktet hans ned i bakken.

Khorshidi, som har gult kort fra før, får naturlig nok marsjordre av kampens dommer.

– Lag løp fra politiet

Denne hendelsen var ikke den eneste av sitt slag i Furuset fotball i denne perioden. Khorshidi sier at han selv så flere slåsskamper på banen. Andre i klubben bekrefter det samme.

– Da jeg begynte her i 2012, fikk jeg høre historier fra før min tid om et juniorlag som hadde løpt til skogs med politiet i hælene etter en slåsskamp som startet under en kamp. Og slag under kamper ble sett på som normalt, sier daglig leder i Furuset fotball, Kent-Rune

Grande-Johnsen.

– Vi måtte legge ned et aldersbestemt lag i 2010 på grunn av at det så ofte ble bråk i kampene deres. Til slutt hadde vi ikke aldersbestemte ungdomslag igjen, bare junior- og A-lag, forteller A-lagsspiller og styremedlem i klubben, Nahom Jonas (25).

Gode rollemodeller

I dag er situasjonen i klubben en helt annen. I VGs arbeid med volds- og trusselhendelser i fotballen, har flere kilder uavhengig av hverandre trukket frem Furuset som en forbildeklubb i Oslo-fotballen.

Klubbleder Grande-Johnsen forteller at klubben tok mange grep for å endre kulturen, men trekker særlig fram ett av dem som viktig.

– Da vi ansatte nye trenere, gikk vi utelukkende etter folk som jobbet som ungdomsledere på ungdomsklubben på Furuset. De hadde ikke trenerutdannelsen som kreves, men vi valgte heller å satse på folk som kjente nærmiljøet, så fikk vi gi dem trenerutdannelsen etter hvert.

En av konsekvensene dette førte med seg, var at flere spillere som egentlig hadde forlatt klubben kom tilbake. Blant disse var Khorshidi og Jonas, som begge hadde utdannet seg til å jobbe med barn og unge i mellomtiden.

– Det er kult å kunne være en rollemodell, særlig siden de mange gode rollemodellene er den største grunnen til at vi lykkes. Når de unge gutta i klubben kommer og ser A-laget, og får se et lag med disiplin, der ingen roper på dommeren og ingen spiller unfair, så er det klart at det forplanter seg, sier Jonas, som valgte å gå ned to divisjoner for å kunne være med på prosjektet i barndomsklubben.

Rasisme preller av – Du forteller at rasistiske tilrop i kamp kunne føre til at du «klikket i vinkel» før. Gjelder ikke det fortsatt?

– Man blir selvsagt fortsatt dritforbanna når man hører sånt. Men nå klarer spillerne å kontrollere seg, og de vet at de er ferdige i klubben om de ikke klarer det, sier

Khorshidi.

– Vi hadde faktisk en bortekamp før sommeren der vi opplevde litt rasisme. Men der spillerne kanskje kunne flydd på dem i gamle dager, så forholdt alle seg rolige nå, utdyper Jonas.

Åpen invitasjon

VG besøker Furuset i forbindelse med en kamp mot Holmlia i 4. divisjon. Det har tradisjonelt vært et bittert rivaloppgjør opp gjennom årene.

– Jeg ville nok vært litt nervøs om jeg skulle hatt VG på denne kampen for seks år siden, det må jeg innrømme, sier klubbleder Grande-Johnsen.

I dag er han imidlertid ikke nervøs, og det med god grunn. På tross av at Furuset får et tidlig mål imot og til slutt taper 2-3 i et hardt og jevnt oppgjør, er det ikke annet enn god tone å spore ute på banen.

Og selv om Furuset ikke klarte å snu denne kampen, er spillerne i klubben stolte av snuoperasjonen klubben har fått til utenfor banen. Så stolte at de gjerne viser fram hva de har gjort til flere.

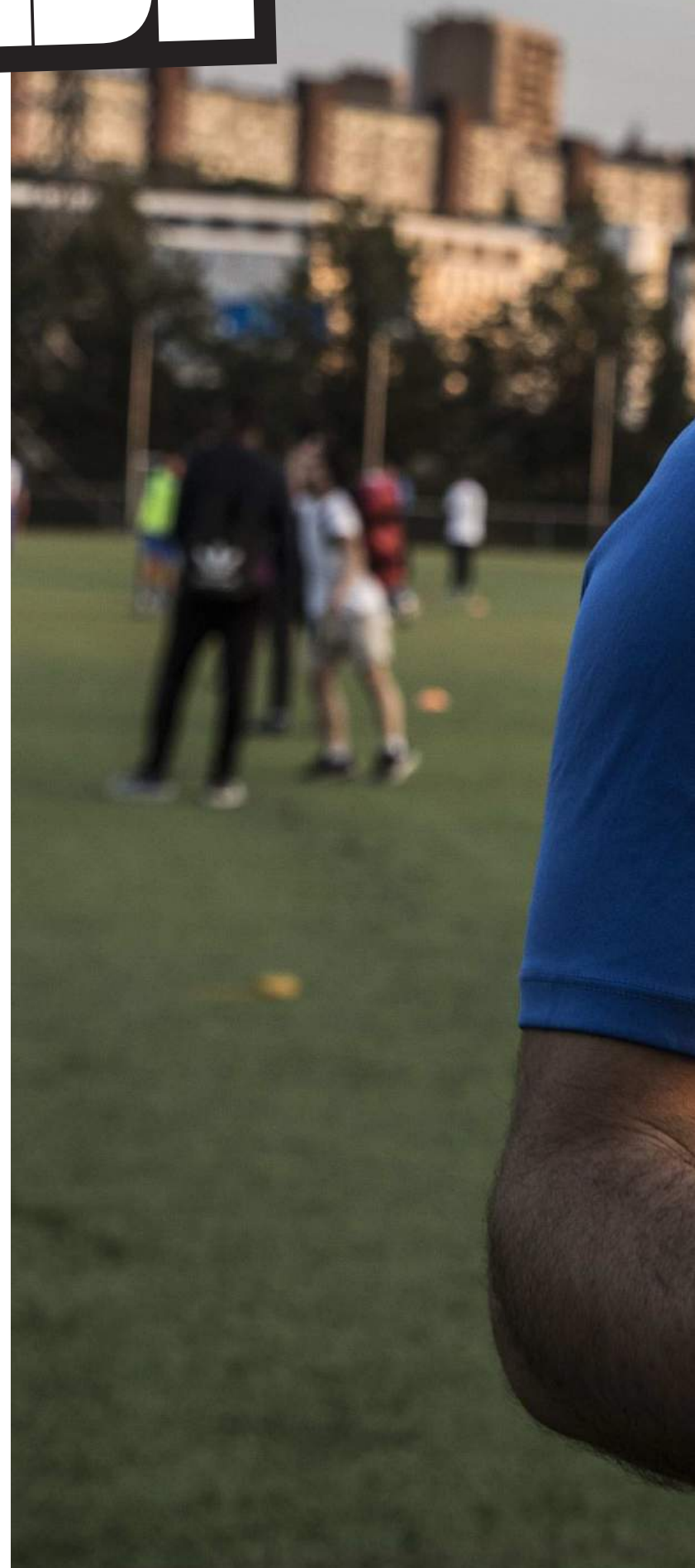
– Hvis andre klubber i Oslo som sliter med noe av det vi har slitt med vil høre på våre erfaringer for å se hva de kan lære, så bidrar vi veldig gjerne til det, sier Jonas.

Epost: martin.folkvord@vg.no

KJENNER ALLE:

Daglig leder i Furuset fotball, Kent-Rune Grande-Johnsen, håndhilser på alle som kommer til banen ved IKEA Furuset. Flere av håndtrykkene er innøvde varianter som bare er forbeholdt én spiller.

FÅ MED DE UNGE: Diako Khorshidi spiller litt for Furusets A-lag, god måte å holde dem unna «gata» på.

BB»

men er også kaptein på klubbens andrelag. – På det laget prøver jeg å få med så mange unge spillere som mulig. Fotball er en

VG-SAKER OM FOTBALL-VOLD

RUNDT 20 FOTBALL-DOMMERE I OSLO HAR SKJULT IDENTITET

De fleste av dommerne har skjult identitet og er ikke registrert hos politiet. Dette er en alvorlig brudd på regelverket og kan føre til utestengning fra fotball.

OSLO-FOTBALLEN VOLDSVERSTING

Etter en rekke voldssaker har Oslo-fotballen blitt rammet av en voldsversting. Dette er en alvorlig situasjon som krever umiddelbare tiltak.

VOLD I IDRETTE

NFF SENDTE BEKYMINGSBREV TIL OSLO-BYDELER ETTER TILSKUERVOLD

NFF har sendt bekymringsbrev til Oslo-bydelene etter en rekke voldssaker på fotballbaner. Dette er en alvorlig situasjon som krever umiddelbare tiltak.

NFF HAR IKKE ANMELDT EN ENESTE AV 78 VOLDSAKER

NFF har ikke anmeldt en eneste av 78 voldssaker som er registrert i Oslo. Dette er en alvorlig brudd på regelverket og kan føre til utestengning fra fotball.

ISAKTER NFFS VOLDSDOMMER

- NFFS STRAFFER ER FOR MILDE

Isakter NFFs voldsdommer har blitt kritisert for å være for milde. Dette er en alvorlig situasjon som krever umiddelbare tiltak.

BLE SLATT NED PÅ BANEN

NFF HAR IKKE KONTROLLER

En spiller ble slått ned på banen under en fotballkamp. NFF har ikke kontrollert dette, og dette er en alvorlig situasjon som krever umiddelbare tiltak.

NFF SETTER NED ARBEIDSGRUPPE

NFF har satt ned en arbeidsgruppe for å undersøke voldssaker i fotball. Dette er en alvorlig situasjon som krever umiddelbare tiltak.

KLIKKER ETTER RØDT KORT: Her angriper fotballspilleren – som ifølge en tingrettsdom har drevet med kampsport – dommeren etter at han fikk rødt kort i en kamp på Østlandet. Foto: PRIVAT

Av Martin S. Folkvord og Morten Hopperstad

Her blir dommeren angrepet og sparket av en spiller som har blitt tildelt rødt kort. Nå er dommeren sikker: – De er nødt til å gi strengere straffer for dette.

Hendelsen fant sted i en kamp dommeren dømte på Østlandet for noen år siden. Han forteller at spilleren hadde vært aggressiv gjennom store deler av kampen. Det røde kortet fikk spilleren etter at han var byttet ut, for drittsslenging til assistentdommeren.

- Sjokkert

Da kortet ble delt ut reagerte spilleren, som også hadde bakgrunn fra kampsport, med å skalle til og sparke dommeren.

– Jeg ble helt sjokkert. Jeg har aldri opplevd noe lignende som dommer, sier dommeren om hendelsen.

Dommeren ønsket å stå frem med fullt navn i VG, men har blitt anonymisert for at spilleren som sparket ham ikke skal kunne identifiseres.

Han føyer seg inn i rekken av de mange som har blitt utsatt for vold på fotballbanen. VG har tidligere skre-

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN.FOLKVORD@VG.NO

BLE UTVIVIST – SÅ RØDT!

Fotballdommer ble angrepet av spiller – krever strengere straffer for vold på banen

vet at doms- og sanksjonsutvalget til Norges Fotballforbund (NFF) har behandlet totalt 78 voldssaker siden 2010. I tillegg har utvalget felt dom i 25 trusselhendelser i den samme perioden. Totalt 103 hendelser.

- Altfor mildt

Angrepet på dommerne ble meldt inn til den lokale fotballkretsen, som sendte den videre til Norges Fotballforbund (NFF) sentralt. Der ble spilleren suspendert fra å spille kamper i 16 måneder. Det mener altså dommeren at er for lavt.

– Det er altfor mildt, de er nødt til å gi strengere straffer for dette. Han kunne fint fått det dobbelte. Holder man på sånn, har man ingenting på en fotballbane å gjøre, sier han til VG.

Dommeren anmeldte selv spilleren. Politiet bekrefter til VG at spilleren fikk en bot på 7000 kro-

ner for angrepet på dommeren. Den aktuelle spilleren har også havnet i trøbbel utenfor fotballbanen. Han har blitt dømt til flere års fengsel for voldshandlinger og kriminalitet som ikke var relatert til fotball i tingretten. Dommen er anket til lagmannsretten. Mannen sitter i varetekt til ankeforhand-

lingene starter, ifølge dommen. Ifølge dommen har mannen drevet med kampsport. VG har vært i kontakt med mannens forsvarer i den alvorlige straffesaken, advokat Trygve Staff. Han forteller at klienten ikke ønsker å kommentere saken overfor VG.

VGS SAKER OM FOTBALLVOLD

Dommere tør ikke kritisere kretsen:

FRYKTER Å BLI

STRAFFET MED

FAERRE KAMPER

FORSIKTIGE: Flere dommere frykter konsekvensene ved å uttale seg kritisk om NFF.

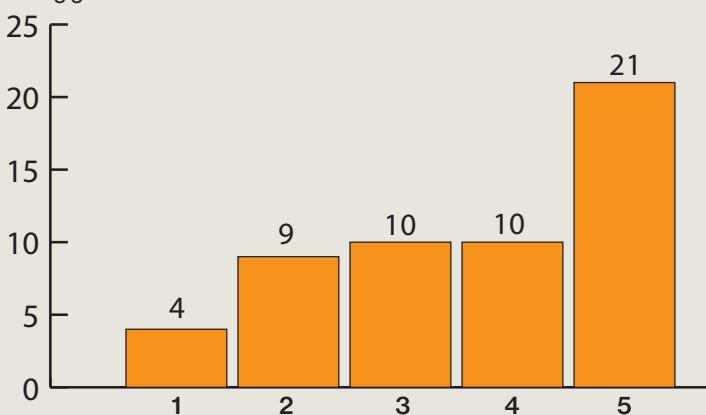
Av Martin S. Folkvord

Flere dommere tør ikke uttale seg om volden i fotballen av frykt for å bli tildelt færre kamper. – Det er en uskreven lov at man ikke skal ytre seg kritisk mot personene som gir deg kamper, hevder tidligere dommer Anders Haugland.

VG sporten **INFO**

Slik svarte dommerne

Slik fordeler 54 svar seg på spørsmålet: Hvor godt stemmer denne påstanden for deg: «Hvis jeg kritiserte kretsen i media med fullt navn, ville jeg fryktet at jeg fikk tildelt færre kamper eller kamper på lavere nivå etterpå». Dommerne skulle svare på en skala fra 1 til 5, hvor 1 var «Nei, det stemmer ikke i det hele tatt», og 5 var «Ja, det stemmer veldig godt».

I arbeidet med vold i fotballen har VG snakket med et tosifret antall Oslo-dommere. De aller fleste av disse har sagt nei til å uttale seg under fullt navn.

Frykter færre kamper

Seks av dommerne VG har vært i kontakt med har eksplisitt begrunnet dette med at de frykter at kretsen vil gi dem færre kamper eller kamper på lavere nivå enn de ønsker hvis de uttaler seg kritisk om kretsen.

– Jeg skjønner godt at dommere ikke tør å stå frem med fullt navn. Jeg har også inntrykk av at kretsen kan reagere på det med å gi dem færre kamper. Det er strenge krav til lojalitet i dommersystemet, og det er en uskreven lov at man ikke skal ytre seg kritisk mot NFF ge-

nerelt og personene som gir deg kamper spesielt, sier Haugland til VG.

I 53 av de 103 alvorlige volds- og trusselhendelsene NFF har behandlet siden 2010 har dommeren vært offer.

Skjult identitet

På bakgrunn av dette sendte VG ut en spørreundersøkelse til de 130 dommerne som dømmer senior herrer i 4. divisjon og lavere – der

flest av de alvorlige voldshendelsene de siste årene har skjedd. Vi fikk ikke sendt til de rundt 20 dommerne på dette nivået som har skjult sin identitet.

Her ble dommerne blant annet spurt om å svare på en skala fra én til fem hvor enige de var i påstanden «Hvis jeg kritiserte kretsen i media med fullt navn, ville jeg fryktet at jeg fikk tildelt færre kamper eller kamper på lavere nivå etterpå».

VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

Foto: BJØRN S. DELEBEKK

VG fikk 54 svar på dette spørsmålet. 31 av dem, altså godt over halvparten, svarte i øvre del av skalaen over hvor enige de var i påstanden:

- Ønsker kritikk

Daglig leder Tore Jarl Bråteng i NFF Oslo understreker at konstruktiv kritikk er noe fotballkretsen ønsker, og at de allerede har mange kontaktpunkter med dommerne der pipeblåserne har anledning til å komme med dette. Dette inkluderer blant annet dommersamlinger, veiledersamtaler og jevnlig dialog utenom det.

” Konstruktiv kritikk er hjertelig velkommen.

- Og der får vi inn mange forbedringsforslag. Samtidig viser denne undersøkelsen at vi åpenbart ikke har vært gode nok på å formidle til dommerne våre at konstruktiv kritikk er hjertelig velkommen, sier Bråteng.

Han sier videre at han tar på alvor at det er flere dommere som

Tore Jarl Bråteng i NFF Oslo.

har inntrykk av at kritikk mot kretsen kan resultere i at man blir tildelt færre kamper.

- Slik er det selvfølgelig ikke. Det å formidle dette til dommerne er noe NFF Oslo kommer til å rette fokus mot fremover, forteller Bråteng.

Haster å lytte til dommerne

► Det bør blinke i alle varsellampene på Ullevaal når dommere som føler seg utrygge ikke tør å si ifra om det – av frykt for represalier fra NFF.

Flere dommere VG har vært i kontakt med den siste tiden, forteller om opplevelser som er rystende på ulike vis. Men én fellesnevner er ekstra skremmende på systemnivå: Den handler om ytringskulturen, eller opplevelsen av fravær av noe slikt, innad i NFF-systemet.

Når dommere utsettes for ekstreme påkjenninger, er det minste de burde forvente at det finnes et voksent apparat rundt, som støtter dem og er lydhøre for kritikk og innvendinger.

Er det slik i fotballforbundet?

► På sentralt nivå har NFF fått mye fortjent ros for et målrettet arbeid med åpenhet og kommunikasjon, og de har selv snakket om en organisasjon som på et tidspunkt fremsto som «angstbitersk», og hvordan de har forsøkt å gjøre noe med dette.

Spørsmålet er i hvilken grad innsatsen har båret frukter utover i systemet, for eksempel i Oslo fotballkrets.

Hvordan behandler kretsen dem som tar oppgaven med å være kompledere?

Flere av dommerne VG har vært i kontakt med skulle gjerne stått frem med navn i avisen, men de forteller at de ikke våger, blant annet av frykt for at kretsen gir dem færre kamper om de retter åpen kritikk i det offentlige rom.

Dette underbygges av en undersøkelse utført blant dommere i lavere divisjoner, der et flertall av dem som svarte uttrykker en grad av frykt for represalier dersom de kritiserer kretsen.

► Det er umulig å si noe sikkert om realismen i om de hadde risikert noe slikt, ei heller kan vi fastslå hvor utbredt oppfatningen til disse dommerne er. Men det er egentlig ikke spesielt relevant. Innholdet i disse dommerne opplevelser er nemlig i seg selv en indikator på at NFF bør se nærmere på kultur, klima og hvordan dommere blir fulgt opp.

Det er også interessant å lese kronikken til toppdommer Espen Eskås, som fremmer et berettiget krav om bedre støtte til standen.

Det er hevet over tvil at dommergjerningen er krevende. Selv i en fotballkamp uten ekstraordinære forhold, er det å ta på seg en utsatt posisjon hver gang

man finner frem fløyten og kortene. Men som de siste ukene har vist, forekommer det også hendelser av en alvorlighetsgrad som er fullstendig uakseptabel, noe det er avdekket at NFF mangler gode nok systemer for å håndtere.

► Det kan nå heldigvis være bevegelse innad i organisasjonen om noe som selvsagt skulle vært på plass for evigheter siden – at voldsepisoder som bryter med straffeloven blir anmeldt til politiet av forbundet. Men problemet stopper nok ikke her. Mye tyder på at NFF ikke i tilstrekkelig grad stiller opp for egne dommere – ved å verne, støtte og beskytte dem – på det nivået som burde forventes av organisasjonen.

Tenk deg at du som dommer har brukt fritid på å høre gjentatte ganger hvor udugelig du er.

► Kanskje er du blitt sjikanert direkte?

► Dyttet?

► Spyttet på?

► Truet?

► Eller i ekstreme tilfeller blitt slått eller sparket?

► Har du da et solid apparat i ryggen når det virkelig røyner på? For eksempel en krets som, i tillegg til å anmelde til politiet, sørger for en robust reaksjon innenfor idrettens regler, slik at det sendes et tydelig signal om hva fotballen slett ikke finner seg i.

Blir dommerne rapporter og opplevelser godt nok lyttet til?

Og kanskje enda viktigere, den rent menneskelige faktoren: Hvor gode er systemene for personlig oppfølging, støtte og tilbud om dypere assistanse til dommere som har opplevd noe traumatisk?

Ut fra beretningene til dommere VG har vært i kontakt med, er det åpenbart mye å gå på her.

LEIF WELHAVEN

KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

SPORTEN

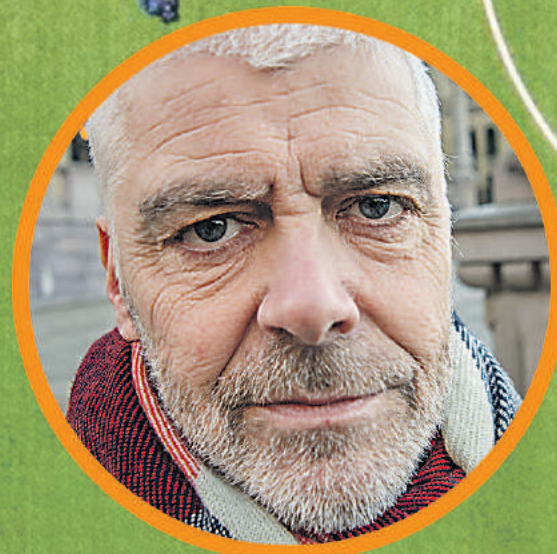
Jenny Klinge (Sp)

Jan Bøhler (Ap)

Peter Frølich (H)

Petter Eide (SV)

Solveig Horne (Frp)

VOLDSDOMMEN

JURISTENES HA

Advokat
Marius
Dietrichson

Advokat
Håkon
Brækhus

71 AV 103 SAKER: VILLE FØRT TIL FENGSEL, BØTER ELLER SAMFUNNSSTRAFF.

17 AV 103 SAKER: VOLD ELLER TRUSLER VILLE FØRT TIL UBETINGET FENGSEL.

11 AV 103 SAKER: VOLDS- ELLER TRUSSELUTØVEREN IKKE VILLE FÅTT STRAFF, ENTEN VIA FRIFINNELSE, HENLEGGELSE ELLER PÅTALEUNNLATELSE.

FRISTED? Hvis noen slår ned en motspiller eller dommer på fotballbanen, blir man straffet av NFF. Fotballen har imidlertid ikke noe system for å politianmelde sakene.

Av Martin S. Folkvord og Anders Kokkin Christiansen

Fotballforbundet har ikke politianmeldt én eneste av 103 volds- og trusselfhendelser de har hatt til behandling siden 2010. Nå slår to strafferettsjurister fast at det store flertallet av sakene kunne ført til straff.

I 71 av sakene er advokatene Håkon Brækhus og Marius Dietrichson enige om at spillerne kunne blitt straffet i retten. Begge advokatene mener at et tosifret antall av de 103 sakene kunne resultert i ubetinget fengsel.

Dette kommer frem etter at de to advokatene på oppdrag fra VG har gjennomgått volds- og trusselfhendelsene Fotballforbun-

det har hatt på bordet fra 2010 frem til i dag.

I flere av sakene juristene har vurdert til fengselsstraff, har konsekvensen for voldsutøverne blitt et halvt års utestengelse fra å spille fotballkamper.

De to juristene har strafferett blant sine spesialfelt, begge med erfaring både fra politiet, som dommere og som forsvarsad-

vokater. De har vurdert hver enkelt sak basert på det NFF har konkludert med at skjedd i saken, med det forbehold at en rettssak kunne gitt mer utfyllende informasjon om hendelsene.

Dietrichson mener i sin vurdering at så mye som 88 saker kunne endt med straff.

– Dette er veldig alvorlige saker. Det blir helt feil at det håndteres av et idrettsorgan som NFF, sier advokat Vibeke Hein Bæra til VG når hun presenteres for tallene.

Bæra er har vært politiadvokat i en årrekke, og er særlig kjent som en av to hovedforsvarere i 22. juli-rettsaken. Hun mener det er åpenbart at fotballvoldsakene ikke bare

skal løses internt i en klubb eller et forbund, men at de hører hjemme i rettsystemet.

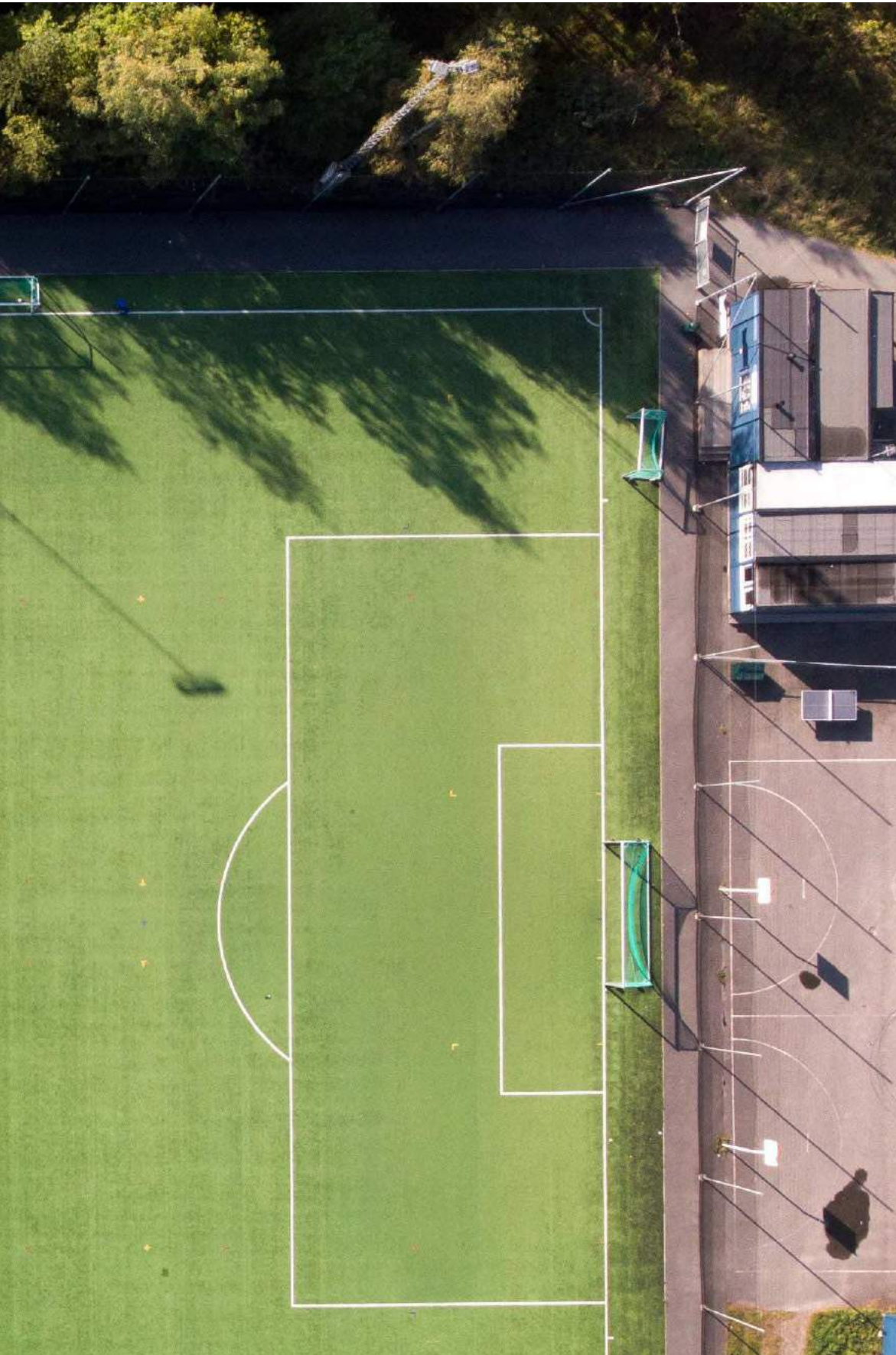
Generalsekretær Pål Bjerketvedt i NFF sa på et pressetreff 21. oktober at han kunne gå så langt som å si at noen av disse sakene burde blitt anmeldt.

Reagerer idrettsrettslig

Denne gangen overlater han til Alf Hansen, direktør i utviklings- og aktivitetsavdelingen i NFF, å svare på VGs henvendelse. Hansen er ikke veldig overrasket over at juristene finner at så mange av sakene kunne blitt straffet.

– Vi har alltid vært klar over at det er en

RØDE DOM

alvorlighetsgrad i disse sakene, men NFF har hatt tradisjon for å reagere idrettsrettslig, ikke sivilrettslig, sier Hansen når han presenteres for juristenes vurderinger.

- Men hvis dere har vært klare over at det har vært så alvorlige saker, hvorfor har dere ikke politianmeldt dem da?

- Vi har vært veldig opptatte av det må være opp til offeret å ta valget om noe skal anmeldes eller ikke. Så har vi erkjent at det er et ansvar vi som organisasjon ikke har tatt, og hvordan dette skal gjøres fremover er noe som er helt sentralt for arbeidsgruppene vi har satt ned for å arbeide med vold i fotballen, sier Hansen i NFF.

VG sporten INFO

► I 17 av 103 saker er begge juristene enige om at saken ville ført til en straffereaksjon, enten i form av fengsel, bøter eller samfunnsstraff.

► I 17 av de 103 sakene mener begge juristene at volden eller truslene ville ført til ubetinget fengsel. I flere andre saker mener den ene juristen at handlingen ville gitt ubetinget fengsel, mens den andre mener at den ville gitt betinget.

► I 11 saker mener begge juristene at volds- eller trusselutøveren ikke ville fått straff, enten gjennom frifinnelse, henleggelse eller påtaleunntatelse. I seks av disse sakene er gjerningsmannen under 15 år, og dermed under den kriminelle lavalder.

► Les juristenes vurdering av hver eneste sak på vg.no

Fotballens frikort for kriminalitet

► Det går en rød tråd fra åpenhetsdebatten i norsk idrett til fotballforbundets håndtering av vold og trusler. Fellesnevneren: Idrettsledere må skjønne at de ikke lever på siden av storsamfunnet.

Den selvskadende seigpiningen av Norges idrettsforbund (NIF) hadde en nær sammenheng med en krampaktig trang til å ordne opp på kammerset. Vi vet alle hvordan det endte.

Etter 15 måneder ble det innsett at offentligheten har noe med den detaljerte pengebruken i en bevegelse tuftet på fellesskap, og deretter ble det avdekket en økonomisk ukultur.

Penger hadde blitt øst ut til alkohol, pr-hjelp og pampepleie, i et omfang som er helt uakseptabelt i en frivillig organisasjon.

EN AV GRUNNENE til at det kunne skje, er trolig nettopp at detaljinformasjonen ble holdt så internt, slik at det ikke var mulig å stille kritiske spørsmål.

Beklagelsen kom til slutt, det samme gjorde selvransakelsen og flere systemendringer kom på plass.

Men det som nå rulles opp i det største særforbundet, gir grunn til å stille spørsmål ved hvor mye lærdom som egentlig er tatt om forholdet til omverdenen.

NÅ ER TEMAET et annet enn bilag og regnskap, men den prinsipielle problemstillingen er akkurat den samme.

Norges Fotballforbund har i praksis gitt voldsutøvere et strafferettslig frikort i mange saker, fordi ledelsen har sett seg blind på idrettens selvdømmesystem.

Men det er altså politi, påtalemyndighet og rettsvesen som har ansvaret for å håndtere åpenbare brudd på norsk straffelov, ikke idrettens interne system.

SELVSAGT SKAL NFFs domsutvalg kunne sanksjonere med fotballmessige konsekvenser.

Men at man har «etterforsket» voldstilfeller uten å rapportere det til ordensmakten, er å svikte det samfunnsansvaret en uttalt verdibasert organisasjon må ha.

Både spillere, trenere og dommere som utsettes for vold og trusler trenger det motsatte av handlingslammede idrettsledere.

Det er simpelthen utrolig at NFF ikke for lengst har sørget for et system for å få anmeldt slike saker der de hører hjemme.

Nå blir det enda tydeligere hvor alvorlig systemsvikten faktisk er.

To ledende strafferettsjurister har

gått gjennom de 103 sakene som har vært oppe i NFFs eget domsutvalg siden 2010.

Basert på hva NFF konkluderer med at har foregått, har juristene beregnet sannsynlige reaksjoner dersom det sivile rettssystemet hadde vært koblet inn.

DET MEST konservative anslaget fra ekspertholdet er at 71 av 103 saker ville ført til en straffereaksjon av noen art. Muligens ville så mange som 88 saker blitt straffet, og en ikke ubetydelig andel ville hatt ubetinget fengsel som sanksjon.

Dette underbygger at dette ikke handler om sklitaklinger som går galt.

Et av de største problemene at forbundet har vært så opptatt å ordne opp innen eget system, at det kun har vært opp til offeret selv om det skulle bli en politisak.

Det er simpelthen ikke holdbart.

ENDA VERRE BLIR dette av at forbundet nå sier at de ikke er overrasket over juristenes konklusjoner. Hvis NFF har vært bevisst på alvorlighetsgraden av kriminalitet, men ikke anmeldt det, snakker vi om en organisasjon med grunnleggende problemer med egen rolleforståelse i samfunnet.

NFF skal til en viss grad ha for at de forstod at noe måtte gjøres da problemstillingen ble reist utenfra, og president Terje Svendsen har allerede langt på vei erkjent at de har sovet i timen.

Men gjennomgangstonen har så langt vært at «enkelte» saker nok burde vært anmeldt.

Den ferske juristgjennomgangen underbygger at deler av NFFs retorikk kan oppfattes som å bagatellisere omfanget og alvoret i problematikken.

FAKTUM ER at Norges Fotballforbund ikke har tatt konsekvensene av kriminalitet begått på deres arrangementer, og det haster å få på plass en inngripende forandring av en misforstått tro på hva man ordner opp i på egen hånd.

Fredag får vi høre med om hva utvalget NFF har satt ned har å melde. For ofrenes del får vi håpe at det er noe konkret.

Og at samfunnsforpliktelse heretter trumfer behovet for å styre seg selv.

LEIF WELHAVEN

KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

JUSTISPOLITIKERE

BER NFF TA GREP

Solveig Horne
(Frp)

Jan Bøhler
(Ap)

Peter Frølich
(H)

Jenny Klinge
(Sp)

Petter Eide
(SV)

Foto: VG og NTB SCANPIX

Av Anders Kokkin Christiansen og Martin S. Folkvord

Partiene i justiskomiteen på Stortinget er enige: Norges Fotballforbund må hjelpe ofre for volds- og trusler med å politianmelde.

Det sier representanter for fem forskjellige politiske partier etter at VG i dag avslører at et stort flertall av volds- og trusselsakene NFF har behandlet siden 2010 trolig kunne ført til en straff i en sivil straffesak.

Samtidig har ikke NFF anmeldt en eneste av volds- eller trusselsakene de har hatt på bordet siden 2010.

– Fotballforbundet kan ikke toe sine hender i slike saker. Tallene viser at dette er en trend som er på vei til å bli et samfunnsproblem. Da kan ikke NFF legge ansvaret på den enkelte voldsutsatte. De må vurdere strenge retningslinjer som at man automatisk anmelder alle utenomsporslige volds-

hendelser umiddelbart, sier Fremskrittspartiets Solveig Horne.

Tverrpolitisk enighet

Horne, som er justispolitisk talsperson i regjeringpartiet Frp, får støtte fra opposisjonen, blant annet fra Arbeiderpartiets Jan Bøhler.

Bøhler kaller VGs arbeid for arbeid med vold i fotballen «prisverdig» og mener konklusjonen for Fotballforbundet må være å få plassert ansvaret for å anmelde slike saker til politiet.

– Hvem skal ha det ansvaret?

– Man kan i alle fall ikke forvente at spillerne skal gjøre det selv. Det er ofte vanskelig for unge spillere å gå til en anmeldelse i slike saker. De risikerer mobbing og trusler. Men dette kan foregå gjennom klubben, i samarbeid med krets, som igjen samarbeider med NFF, sier Bøhler.

– Oppsiktsvekkende

Også Peter Christian Frølich (H) ønsker seg et system der NFF anmelder voldsaker som

har funnet sted på fotballbanen. Dersom politiet mener at forbundet ikke er riktig instans til å gjøre dette, bør forbundet få til en ordning der de støtter den som anmelder, sier Høyre-politikeren.

– Det er oppsiktsvekkende at ikke idretten har tatt dette mer på alvor. Det virker som om man har eksistert i et parallelt univers på fotballbanen. Sånn er det imidlertid ikke. Loven gjelder der også, sier han.

Jenny Klinge er inne i sin tredje periode som justispolitiker for Senterpartiet på Stortinget. Som en som selv har spilt fotball i ti år liker hun ikke tallene om voldshendelser på banen.

– Jeg er overrasket over at det er så ille. Det kommer jo også frem at det er snakk om grov vold i enkelte av tilfellene. NFF må bare ta tak i dette. De må ta ansvar for å anmelde selv, og ikke la det være opp til offer eller vitner, mener Klinge.

I Sosialistisk Venstreparti bekler Petter Eide posten som justispolitisk talsperson. Han er Lillestrøm-supporter og tar med barna på Åråsen. Eide påpeker viktigheten av

trygge omgivelser både på toppkamper og i breddefotballen.

– Vold skal anmeldes. Det er et veldig tydelig signal om hvor vi setter grensene for hva som er akseptert i samfunnet vårt. NFF må lage en mekanisme der de assisterer dommere og klubber slik at terskelen for å anmelde blir lavere, mener han.

Samarbeider med politiet

I Norges Fotballforbund mener direktør i utviklings- og aktivitetsavdelingen, Alf Hansen, at det politikerne sier er en forsterkning av det som har kommet frem de siste ukene.

– Vi i NFF har erkjent at vi som organisasjon ikke har tatt ansvaret for å løfte opp saker sivilrettslig der ikke offeret har gjort det selv, sier Hansen til VG, og fortsetter:

– Vårt klare mål er at saker som skjer i idretten også skal belyses sivilrettslig. Men vi vet ikke ennå nøyaktig hvordan detaljene i dette blir, hva som skal anmeldes og hvem som skal anmelde. Det samarbeider vi med politiet for å finne ut av nå.

MENER NFF-PRAKSIS BIDRAR TIL MØRKETALL

Av Anders Kokkin Christiansen og Martin S. Folkvord

En av Norges mest profilerte forsvarsadvokater tenker på den omfattende mobbesaken i Drangedal kommune når hun hører at Norges Fotballforbund (NFF) ikke anmelder voldsaker på vegne av unge spillere på norske fotballbaner.

Det forteller advokat Vibeke Hein Bæra til VG, etter å ha blitt konfrontert med at minst syv av ti volds- og trusselepisoder i NFFs domsutvalg ifølge to jurister ville medført en straffereaksjon i norske rettsaler.

Norges Fotballforbund har ikke anmeldt noen av de 103 sakene som er registrert siden 2010.

– Dette reiser flere veldig alvorlige spørsmål. Vi får store mørketall om vold

som barn og unge utsettes for. De håndteres ikke av rett organ. Jeg mener politiet skal etterforske voldshendelser, sier Hein Bæra til VG.

Hun har vært politiadvokat i en årrekke, men er særlig kjent som en av to hovedforsvarere i 22. juli-rettsaken. I det siste har hun vært involvert i saken rundt Drangedal kommune, der en lang rekke ofre har rapport om mobbing gjennom flere tiår.

– Når jeg har gått inn i totalt 86 saker som omhandler mobbing i Drangedal, så har jeg satt at mobbebegrepet er for mildt og dekker over vold som slag, spark, spyting og seksuelle overgrep. Hadde det skjedd på jobben, så hadde vi politianmeldt det. Men fordi det er barn og unge så skjer det ingenting og man sier heller «det må du tåle» og dekker på den måten over vold, sier advokaten.

Hein Bæra mener NFF, kretser eller

VIBEKE HEIN BÆRA

idrettsklubber kan anmelde på vegne av ofre, og at de bør gjør dette.

Tankefors

Svein Holden har vært både forsvarsadvokat og aktor i norske rettsaler. Han mener det er et tankefors at saker som kunne gitt et straffansvar ikke ender i retten, men behandles i idrettens egne organer.

– Det har en side både mot den som har utført handlingen, og den som er offer i saken. Det er naturlig å stille spørsmål ved om den reaksjonen gjerningspersonen får gjennom idrettens egne organ står i et riktig forhold til handlingen som er begått. For den som er utsatt for en krenkelse handler det også om vedkommendes rettssikkerheten er ivaretatt, sier Holden.

– Man har bestemmelser i straffeloven som sier at strafferammen økes dersom det er snakk om gjentakelse. Det vil ikke være tilfelle dersom den første, eller flere

tidlige saker, kun avgjøres av idrettens egne organer, sier Holden.

Politidialog

Alf Hansen i NFF understreker at det nå pågår et arbeid rundt spørsmålene som reises i denne saken. De er allerede i tett dialog med politiet i Oslo om hvordan man løser fremtidige saker best mulig.

– Vi i NFF har erkjent at vi som organisasjon ikke har tatt ansvaret for å løfte opp saker sivilrettslig der ikke offeret har gjort det selv. Vi har et klart mål om at saker som skjer i idretten også skal belyses sivilrettslig. Vi vet ikke ennå nøyaktig hvordan detaljene i det skal bli, sier han.

Hansen understreker behovet for samarbeid med kommuner, bydeler, politi og foreldre for å forebygge best mulig.

– Utdfordringen er at det i flere saker er snakk om at offeret selv ikke ønsker å anmelde. Hvordan vi likevel skal få til at det havner hos politiet må vi finne ut av. Det handler om ting som hva som skal anmeldes og hvem som skal stå for anmeldelse. Det samarbeider vi med politiet for å finne ut av nå. Vi kommer til å komme ut av dette med en god ordning, sier han.

KALLES INN

KALLER INN

Justisminister Jøran Kallmyr og kulturminister Trine Skei Grande ber NFF forklare seg. Her er de to i møte om tiltak mot islamfiendskap i september. Foto: NTB SCANPIX

Av Martin S. Folkvord og Anders K. Christiasnsen

Ledelsen i Norges fotballforbund innkalles til møte med både kulturminister Trine Skei Grande (V) og justisminister Jøran Kallmyr (Frp) etter en rekke medieoppslag om hvordan vold på norske fotballbaner ikke anmeldes til politiet.

Det får VG bekreftet fredag ettermiddag.

– Jeg tror ikke at man skal gå rundt og tro at man kan fikse alt selv. Jeg tror på samarbeid for å komme i mål, sier kulturminister Trine Skei Grande.

Da hadde det gått ett døgn siden det ble avslørt hvordan minst 71 av 103 saker i NFFs domsutvalg de siste ti årene trolig kunne ført til en straffereaksjon i en norsk rettssak. NFF har ikke anmeldt en eneste av disse sakene til politiet på vegne av ofrene.

Både politikere i justiskomiteen på Stortinget og ledende advokater reagerer på tallene.

Og nå ber altså både justis- og kulturdepartementet om svar. De kaller inn ledelsen i Fotballforbundet til et møte 4. desember.

NFF-president Terje Svendsen bekrefter møtet i en SMS til VG, men ønsker ikke å kommentere noen av Grandes uttalelser.

– Må lære og skille

VG har satt søkelyset på vold og trusler i idretten i snart to måneder, siden første sak om temaet ble publisert 24. september. Innholdet får kulturministeren til å reagere.

– Alle i det frivillige må lære å skille mellom det som er straffesaker og det som kan ordnes opp i innenfor idrettens eget regelverk. Slik gjør man for eksempel om det er snakk om overgrep: Idrettens rolle handler om holdninger og ordbruk, men straffesaker er straffesaker. Man kan ikke ha en holdning om at «dette ordner seg», sier Grande.

VG tok kontakt med statsråden om vold i Oslo-fotballen allerede 9. oktober. Den gangen svarte hun i en epost, der det blant annet het at: «Jeg skal ikke bestemme hvordan idretten skal løse dette på best mulig måte, men jeg mener det er positivt at NFF gir uttrykk for at de vil se nærmere på sin rolle denne typen saker».

– Du virker å ha snudd litt siden den gang?

– Idretten har et eget ansvar og bør ha en plan når de kommer til møtet med oss. Men siden den gang har jeg fått mange telefoner fra folk i Oslo-området. De har fortalt historier som har vært en vekker for meg. Det har vært dommere som ikke tør oppgi navnet på dommerkortet, trenere som må stå igjen etter kamper fordi de tror det kommer noen tilbake for å banke opp folk, og det at det avtales slåsskamper etter kamper, sier Grande.

– Det kan virke som om fotballbanen har blitt et fristed for kriminalitet?

– Jeg tror ikke at man skal gå rundt og tro at man kan fikse alt selv. Jeg tror på det samarbeid for å komme i mål her, sier kulturministeren.

Egen arbeidsgruppe

I midten av oktober kunngjorde Fotballforbundet at de har satt ned en arbeidsgruppe for å se på tiltak mot vold og trusler, i kjølvannet av en rekke VG-saker om temaet.

Fotballpresident Terje Svendsen innrømmet i oktober at det kunne være at NFF ikke «har fulgt med i timen» i spørsmål om vold på fotballbanen.

Dette er ikke første gang fotballpresidenten har gått inn dørene i et departement for å forklare egen praksis:

Da debatten om åpenhet i idretten preget nyhetsbildet i 2016, kalte daværende kulturminister Linda Hofstad Helleland (H) inn idrettsledelsen i Norges idrettsforbund (NIF), for å forklare hvordan de håndterte åpenhet rundt pengebruk.

Terje Svendsen møtte den gangen sammen med daværende idrettspresident Tom Tvedt, daværende NIF-visepresident Kristin Kloster Aasen, daværende generalsekretær i Ski-forbundet, Stein Opsahl, samt daværende generalsekretær i NIF, Inge Andersen.

NFF-TOPPER: Generalsekretær Pål Bjerketvedt og fotballpresident Terje Svendsen, her under fo

PÅ TEPPE

Fotball-VM for kvinner i Frankrike i sommer.

Foto: NTB SCANPIX

LANGT FLERE VOLDSSA

HAR FÅTT SVAR: NFF offentliggjorde en rapport rundt fotballvold fredag ettermiddag.

Foto: BJØRN S. DELEBEKK

VGs

Ny NFF-rapport:

SAKER ENN HITTIL KJENT

Av Anders C. Kristiansen og Martin Folkvord

Etter VGs avsløringer om vold i fotballen har Norges Fotballforbund gjort et dypdykk i volds- og trusselhendelser hos fotballkretsene. De fant langt flere episoder enn de visste om.

VG har tidligere skrevet at det har vært 103 tilfeller av volds- og trusselsaker i norsk fotball siden 2010, basert på sakene som er endt i behandling hos doms- og sanksjonsutvalget i Norges Fotballforbund.

Men dit kommer bare de heftigste tilfellene. NFF-rapporten viser at hele 79 hendelser har skjedd *bare* i 2019, og kun fire av dem har endt hos utvalget. Det vil altså si at 75 volds- og trusseltillfeller fra denne fotballsesongen bare var behandlet i fotballkretsene, men ikke sentralt i forbundet, frem til forbundet dykket ned i materien.

Henrik Lunde, seksjonsleder for klubb og aktivitet i NFF, synes det er vanskelig å vurdere tallene med tanke på at dette er aller første gangen forbundet har gjort undersøkelsen.

79 saker

– Ut fra antallet kamper som er spilt er det lite, men for de involverte i sakene er det mye, sier seksjonsleder Henrik Lunde i NFF.

De 79 sakene skriver seg fra 72 forskjellige kamper. 57 av tilfellene er betegnet som vold, 22 som trusler.

– Målet var å finne *hvor* det skjer. Om det er noen 40-åring i 9. divisjon eller 16-åring som står bak dette. Det var bare menn/gutter involvert, og 56 prosent av sakene gjaldt spillere under 20 år, en god del skjer i 14-15-16-årsalderen. Og det er ikke så overraskende, fortsetter Lunde – som bemerker at voldssakene stort sett utøves spillere imellom, men sjelden mot dommerne.

– Men her skal vi være forsiktig med å tolke, mener han.

– Det har vært 103 kjente volds- og trusselsaker siden 2010. Er det logisk å tenke at dette tallet egentlig kan ganges med ti?

– Det er vanskelig å si når dette er det eneste året vi har sett på. Det er mulig vi bør se videre bakover, men det blir en gravejobb, svarer NFF-lederen.

«Mørketall»

Driv-trener Mads Randem finnes ikke overrasket over «mørketallene» som kommer frem i NFF-rapporten kontra tallene VG har gjort kjent. Han nektet til slutt å delta i kamper og turneringer i Oslo fotballkrets med laget sitt etter gjentatte ubehagelige episoder og fikk klubben fra Ytre Enebakk til å sortere under Østfold fotballkrets i stedet.

– Går man i dybden, avdekker man realitetene litt mer. Og dette vitner mer om at en ukultur har vokst seg større og større over flere år. Men forbund og krets har ikke villet vedkjenne at det eksisterer et problem. Da er det vanskelig, nesten umulig å få gjort med, sier Randem.

– Hva synes du NFF bør gjøre med tallene som rapporten forteller om?

– Gripe tak i det i begge ender. Sanksjonere kraftig mot disse type handlinger. Selv om det vil oppleves som kollektiv avstraffelse, må klubbene ta konsekvensene. Arrangørklubbene må ta ansvaret, krets og forbund må inn og sanksjonere, mener Driv-treneren – og mener det bare er én type som straff som vil fungere:

– Utelatelse av laget. Vi har sett symbolske forsøk på poengstraff på ett-totre minuspoeng eller bøter. Det har ingen effekt. Jeg har sett lag og spillere som er med i idretten av helt andre årsaker enn å spille om tre poeng. Slike må få fjernet muligheten for tilgang til arenaen. Det må være tøffere avstraffelser og innføres forebyggende tiltak i hver klubb, sier Mads Randem.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

sporten

Generalsekretær Pål Bjerketvedt 26. september:

– Formelt må det jo være slik at det er opp til den som har blitt utsatt for vold eller trusler om han vil anmelde.

Foto: NTB SCANPIX

NFF HAR SNUDD

– De mange reportasjene som VG har skrevet om dette, viser jo helt tydelig at atskillig flere saker må politianmeldes.

Generalsekretær Pål Bjerketvedt i går:

sporten

VARSLER FULL

NFF-sjefen:
– Generelt
må vold
anmeldes

TYDELIG: Generalsekretær Pål Bjerketvedt (til høyre) i Norges Fotballforbund gir en klar forpliktelse om at flere volds- og trusselhendelser i fotballen skal anmeldes. I går holdt han pressekonferanse sammen med president Terje Svendsen. Foto: LISE ÅSERUD, NTB SCANPIX

NOEN AV VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

GJENNOMGANG

Av Martin S. Folkvord og Ida Høidalen

ULLEVAAL STADION (VG) Generalsekretæren i Norges Fotballforbund (NFF) er krystallklar: Vold på fotballbanen skal anmeldes. I tillegg varsler forbundet en full gjennomgang av hvordan de håndterer vold og trusler i sin egen selvdømming.

Det har ligget i kortene en stund, men på gårsdagens presse møte på Ullevaal stadion kom det tydeligere frem enn det har gjort på noe tidspunkt.

– De mange reportasjene som VG har skrevet om dette viser jo helt tydelig at atskillig flere saker må politianmeldes, sier Pål Bjerketvedt, generalsekretær i Norges Fotballforbund (NFF).

Bjerketvedt forteller videre at NFF ennå ikke har landet rutinene for hvordan dette skal skje, men at dette er noe det jobbes forløpende med. Det er altså ennå ikke klart om forbundet skal anmelde sakene selv, slik de ikke har gjort før, eller om for eksempel klubb eller andre skal stå for anmeldelsen.

I tillegg har forbundsstyret i NFF bestilt en full gjennomgang av dagens regler og rutiner for hvordan fotballen selv håndterer denne typen saker.

Må se an sakene

Generalsekretæren kan ikke si på strak arm om alle de 79 sakene av vold og trusler som NFF kjenner til fra 2019 burde vært anmeldt.

– Uten å kjenne hver enkelt sak er det vanskelig å si noe om det. Men generelt må vold anmeldes, sier han.

– Hva med saker der offeret selv ikke ønsker å anmelde?

– Det er situasjoner vi helt sikkert vil komme i. Men det kan være gode grunner til å anmelde til tross for at offeret er i tvil om det er nødvendig.

Bjerketvedt understreker også at faste rutiner for hvordan vold og trusler håndteres, kan føre til at det blir større avstand mellom anmeldelsen og offeret, og at dette kan gjøre det lettere også for ofre som er skeptiske til å anmelde.

Dette står i kontrast til da VG begynte arbeidet med vold og trusler i fotballen tidligere denne høsten, da Bjerketvedt sa at «formelt må det jo være slik at det er opp til den som har blitt utsatt for vold eller trusler om han vil anmelde».

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN.FOLKVORD@VG.NO

VG sporten ! INFO

DETTE SKAL NFF GJØRE

▶ Lage rutiner for hvordan vold og trusler på fotballbanen skal anmeldes

▶ Jobbe for en enhetlig praksis i hvordan voldssaker håndteres internt i organisasjonen. Dette skjer etter at en NFF-rapport viser at volds- og truselhendelser håndteres ulikt i ulike fotballkretser.

▶ Gjøre en full gjennomgang av dagens regler og rutiner i fotballens selvdømming.

▶ Ha dialog med politiet og andre myndigheter om hvordan vold og trusler kan forebygges.

Har gnidd søvnen ut av øynene nå

▶ **ULLEVAAL (VG)** Vekkerklokken ringer høyt på Ullevaal stadion. En omfattende systemendring betyr at ofre for vold og trusler endelig skal tas på alvor.

I Solskjær-losjen på nasjonalarenaen er mannen bak begrepet «Nådeløs åpenhet» brutalt ærlig mot seg selv og sine.

NFF (Norges Fotballforbund) har rett og slett latt sitt eget doms- og sanksjonssystem skure og gå. President Terje Svendsen er lei seg for at de ikke så svakhetene før VG rettet oppmerksomheten mot voldsproblematikk.

Men etter at han for en måned siden offentlig erkjente at organisasjonen har sovet i timen, står det respekt av hvordan forbundet nå våkent og utvetydig lover å ta tak.

Gjennom høsten har det fremstått stadig klarere at noe vil skje med systemet, der det har vært overlatt til offeret om vold og trusler i fotballen skal anmeldes.

NÅ ER DET ikke lenger snakk om ord som at «enkelte saker» burde vært sendt til politiet, men om et overordnet prinsipp som skal på plass om anmeldelser til politiet.

Det er ikke helt klart ennå hvordan dette skal skje, og det er forståelig at det må jobbes litt mer med å kna en best mulig praktisk løsning og grenseoppgang.

Men fra et overordnet perspektiv er den politiske programerklæringen av svært stor betydning.

Like viktig som å få faste rutiner rundt politianmeldelser, er det hvordan forbundet mandag varslet en grundig intern systemgjennomgang.

Og det langs en rekke akser. Forbundets egen rapport avdekker en praksis med store geografiske sprik i håndteringen av voldssaker.

OM DU HAR blitt slått ned i vest kan ha gitt helt andre konsekvenser enn om det hadde skjedd i øst, og slik kan vi åpenbart ikke ha det. Derfor er det så viktig at NFF skal få på plass en helhetlig praksis.

Også selve regelverket er juridisk mangelfullt. Nå skal heldigvis NFF gå gjennom eget lov/regelverk, og ifølge deres egne ord se på hva som er «tilpasset 2020».

Men systemgranskningen går

også enda videre enn dette: Regler og rutiner i selvdømmingen skal evalueres, og det skal jobbes tett opp mot relevante instanser om forebygging i et bredere samfunnsperspektiv.

Legger vi til at dialogen med politiet skal intensiveres og at det tas initiativ overfor andre deler av idretten, så ser vi nå omsider et forbund med vilje til å ta voldsproblematikken på tilstrekkelig alvor.

Og da er en av de viktigste samfunnsmessige faktorene at fotballen spiller på lag med andre krefter i samfunnet, i stedet for å tviholde på tømmene over eget domene.

DE SISTE TI årene kan det ha forekommet hundrevis av voldssaker, som aldri ble rapportert dit de burde internt i fotballens systemer. Og det har vært en lang rekke saker som ikke har fått den strafferettslige konsekvens de burde fått, fordi Fotballforbundet ikke var oppmerksomme på en åpenbar systemsvakhet.

Men med den konsekvensen flomlyset på problemet nå får, vil de neste årene gi oss en helt annen handlekraft overfor et alvorlig samfunnsproblem.

DET ER OG blir en skandale at Norges Fotballforbund ikke tok tak i dette selv for lang tid siden. Likevel er det grunn til rose NFF for at en gradvis erkjennelse av alvoret nå har resultert i tydelig tale og løfter om handlekraft.

Nå har NFF endelig våknet!

LEIF WELHAVEN

KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

” HVIS NOEN SKULLE MISTE SPILLE FOTBALL ETTER Å HA FOR NOE SÅNT, SÅ ER DET V

Eliteseriespillerne Parr og Mawa om fotballvolden

Av Martin S. Folkvord Journalist Av Hanna Kristin Hjardar (foto)

MARIENLYST (VG) Oslo-guttene Jonathan Parr og Moses Mawa håper at de som står bak volds- og trusselhendelsene i fotballen får en mulighet til å lære av det som har skjedd.

Begge Strømsgodset-spillerne har spilt aldersbestemt fotball for klubber i bydelen Søndre Nordstrand, en av bydelene i Oslo som har hatt utfordringer med volds- og trusselhendelser på fotballbanen. Tidligere har det kommet frem at Oslo er overrepresentert over volds- og trusselstatistikken i fotballen, gjennom VGs artikkelserie om vold i fotballen.

Selv forteller begge to at de aldri har sett fysisk vold under en kamp de har spilt selv, men Mawa, som i sommer kom til Strømsgodset etter å ha dunket inn mål for KFUM Oslo, kommer på én kamp der munnbruken var i ferd med å gå over streken.

Trusler fra tilskuerne

– Det var en juniorkamp, der vi spilte om å komme til interkrets for første gang. Fra tilskuerne begynte det å komme trusler, for å psyke ut motstanderen. Det gikk så langt at dommeren nesten måtte avslutte kampen, sier Mawa til VG, men understreker at det er den eneste gangen han har opplevd noe slikt.

Parr, som i sitt 31 år lange liv blant annet har rukket å få 92 kamper for Crystal Palace og 41 kamper for Ipswich på fotball-CV-en, håper fotballvolden ikke får konsekvenser for ofrene.

– Hvis noen skulle miste lysten til å spille fotball etter å ha blitt utsatt for noe sånt, så er det veldig trist, sier den tidligere englandsspissen.

Det har også blitt en diskusjon

om hvorvidt ofrene for denne typen hendelser selv skal ha ansvar for å politianmelde disse sakene eller om NFF bør ha på plass systemer for dette. Mandag erklarte NFF på et pressemøte at de jobber med å få på plass en ordning for hvordan slike saker kan lande hos politiet.

Over streken

I mange av Fotballforbundets voldsdommer som VG har gått gjennom, beskrives hendelser som opp-

står etter at lagkamerater blir taklet eller at en medspiller får et kort som oppleves urettferdig.

– Jeg skjønner at man har lyst til å støtte lagkameratene sine, altså. Men dette er å gå

over streken, og det er bare unødvendig, sier Mawa.

De to Strømsgodset-spillerne har også noen forsonende ord til unge spillere som kan ha havnet på feil side av en volds- eller trusselsituasjon på banen.

– Vi gjør alle feil

– Vi gjør alle feil når vi vokser opp. Noen feil er større og noen feil er mindre. Men det som er viktig, er at man lærer av de feilene, sier Parr, mens Mawa nikker.

Mawa tror likevel ikke at det er noen som aktivt ønsker at det skal bli bråk på banen.

– Jeg tror ikke folk spiller fotball for å lage bråk. De er der for å drive med en idrett de liker, og så blikker det kanskje over, sier Godset-spissen.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN.FOLKVORD@VG.NO

FORBILDER: Moses Mawa og Jonathan Parr har blitt proffspillere, som mange unge fotballspillere

NOEN AV VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

DE LYSTEN TIL Å BLI BLITT UTSATT VELDIG TRIST

drømmer om.

Idretten trenger en ny maktkamp

► Hvor demokratisk er landets største folkebevegelse EGENLIG?

Det mangler sjelden skulderklapping og store ord når ledere i norsk idrett skal beskrive fortrefeligheten i egen organisasjon.

En av grunnene til det, er hvor mange som er med i det som gjerne kalles idrettsdemokratiet.

Men hva ligger det egentlig i å være demokratisk?

Og hvor dekkende er begrepet strengt tatt for norsk idrett?

I ettermiddag og kveld markerer Særforbundenes Fellesorganisasjon (SFF) sitt 10-årsjubileum på Ullevaal stadion.

Dette er det koordinerende organet for et enormt spekter av grener, fordelt på 54 ulike medlemsorganisasjoner.

Hva har så hver enkelt av disse felles: Det er her aktiviteten i norsk idrett skapes hver dag.

Begynner du med fotball, casting eller basketball, blir du som medlem i en klubb/et lag også del av «særforbundslinjen» i norsk idrett.

Det er altså her massene av medlemmer i norsk idrett vil oppleve at de er nærmest tilknyttet.

Men om situasjonen settes på spissen: De som representerer de mange, er i mindretall når viktige valg skal tas i norsk idrett.

Norsk idrett er organisert slik at aktivitetsskapere i særforbundene og forvaltningsledd i idrettskretsene har lik stemmevekt på idrettstinget, som er det øverste organet.

Men på toppen av dette har styret i Norges idrettsforbund, og attpåtil ringenes herrer i IOC, en posisjon med stemmerett.

Snakker vi da om et folkestyre der makten legitimeres nedenfra?

Ettersom idrettskretsene kan sees på som NIF-styrets forlengede arm landet rundt, vil de sammen alltid kunne ha tømmene om de ønsker.

Det er ikke noe nytt at det ligger en spenning i norsk idrett akkurat her, og konfliktnivået mellom kretser og medlemsforbund har variert over tid.

Men det er interessant å lese en fersk avhandling fra Rakel Rauntun og Øystein Hagen ved universitetet Oslo Met.

Under tittelen «Hvorfor står idretten i en omdømmekrise?» problematiseres ulike faktorer.

Forfatterne kommer innom temaer som forvaltnings- og åpenhetsdebatten, havarerte OL/Paralympics-prosesser og forhold mellom topp og bredde.

Men også helt grunnleggende organisatoriske forhold er på dagsordenen.

Nettopp Rauntun, som tidligere var generalsekretær i

Norges Skiskytterforbund, er blant talerne på konferansen torsdag.

Hun har valgt tittelen «Norsk idretts omdømme i et fremtidsperspektiv». Det siste ordet er ekstremt interessant.

Hva slags fremtidsperspektiv ser så norsk idrett for seg?

Vil forbundene som representerer de store massene finne seg i å spille evig annenfiolin?

Et av de største problemene med å få idretten over i en moderne tidsalder, er at organiseringen gjør det så vrient å forandre noe substansielt.

Med så mange egeninteresser som råder, gjør stemmerettsregler det enkelt å blokkere endring.

Og så sent som i det pågående moderniseringsprosjektet ser vi hvor vanskelig det er å flytte et tankskip.

Det er lett å stemme for kortere tingperioder, for eksempel, men noe som kan svekke egen innflytelse?

Fysj og fysj.

Her blir idrettens demokratiske problem enda større ved at så mange reelle valg tas før man kommer til arenaene der formelle vedtak fattes.

Om det stemmes i blokk og nettverk blir utslagsgivende, er dette ekstra problematisk dersom det ikke er på medlemsforbundssiden at slikt skjer.

Da går det an å spørre hvor legitim maktbruk er sett fra et demokratisk perspektiv, om det er aldri så mye i tråd med rådende regler.

Det er hevet over tvil at mange idrettskretser gjør en strålende jobb som tilretteleggere for norsk idrett.

Men blant de relevante spørsmålene, som kanskje nevnte avhandling kan skape en debatt om, er hvorfor den nasjonale innflytelsen er så stor for regionale organer.

Vi har nylig fått en forandring der antall kretser reduseres som følge av regionreformen.

Nå er det på tide å ta opp diskusjonen om også makten som ligger på denne fløyen av norsk idrettsbevegelse er i overkant stor.

LEIF WELHAVEN

KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

GA RØDT KORT - BLE DRAPSTRUET - TRUET

Spilleren slapp fengsel: Retten fikk aldri vite om fotballvolden

Av Martin S. Folkvord og Anders K. Cristiansen

Spilleren skallet ned og drapstruet en motstander, men ble ikke anmeldt. Da han senere ble tatt for vold, slapp han fengsel – blant annet fordi rullebladet var rent. Flere som står bak vold i fotballen, kan ha sluppet billig for annen kriminalitet.

Noen år siden, en fotballbane på Østlandet: En spiller skallet ned en motspiller i en breddefotballkamp. Dommer Ola Vaagaasar er raskt oppe med det røde kortet, men spilleren roer seg ikke ned, ifølge avgjørelsen til Norges Fotballforbunds doms- og sanksjonsutvalg.

«Han skal drepes», freser spilleren om motspilleren han har skallet ned. Deretter vender mannen, som er tidlig i 20-årene, sinnet mot dommeren.

«Du skulle vært skutt», roper han til Vaagaasar. «Du skal ikke føle deg trygg», fortsetter han, før han henter om at dommeren kan vente seg et besøk fra ham. – Det er jo helt konkrete drapstrusler, sånt man ville blitt buret inne for om man sa til noen på åpen gate, sier fotballdommeren i dag.

To strafferettsjurister som på oppdrag fra VG har vurdert volds- og trusselhendelsene i fotballen gir Vaagaasar rett i det. Begge mener at spilleren kunne fått ubetinget fengsel for det han gjorde.

Ble aldri anmeldt

Men spilleren slapp straff fra rettsvesenet. Saken ble aldri anmeldt.

I stedet endte det med at NFF ga ham syv måneder utestengelse fra å spille fotballkamper.

Noen måneder senere: En mann i slutten av tenårene ligger på bakken utenfor et kjøpesenter på Østlandet. Han blør fra et kutt i ansiktet.

Over ham står to menn, begge litt eldre enn offeret. De sparket og slår tenåringen som ligger nede. Mange ganger. Slagene og sparkene treffer hode, mage og rygg.

En av de to er den samme mannen som skallet ned motspilleren og drapstruet både ham og dommer Vaagaasar tidligere samme år.

Året etter dømte den lokale tingretten mannen til 60 timer samfunnsstraff for hendelsen utenfor kjøpesenteret og for å ha oppbevart 111 gram marihuana.

Når retten skulle begrunne hvorfor mannen ikke fikk fengselsstraff for handlingene, trekkes det frem at mannen aldri tidligere var straffedømt.

Drapstruslene og nedskallingen på fotballbanen kjente ikke dommerne til, siden forholdene aldri ble anmeldt.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

DRAPSTRUET: Fotballdommer Ola Vaagaasar ble truet av spilleren som fikk rødt kort. «Du skulle

” Det er jo helt konkrete drapstrusler, sånt man ville blitt buret inne for om man sa til noen på åpen gate.

Ola Vaagaasar, fotballdommer

JOBBER MED UNGDOM: Erik Andersen, pensjonert politimann og tidligere assistenttrener på håndballandslaget, har i lang tid jobbet med ungdom og gjengmiljø. FOTO: KRISTER SØRBØ

← Mannen selv skriver i en SMS til VG at han har lagt hendelsene bak seg og ikke ønsker å kommentere noe.

Men mannen er langt fra er den eneste personen som har havnet i trøbbel både på og utenfor fotballbanen.

Syv dømt for vold

VG kjenner identiteten til 64 av volds- og trusselutøverne som Norges Fotballforbund har dømt siden 2010.

Etter å ha innhentet en rekke dommer kan VG i dag avsløre at syv av disse 64 også har blitt dømt for voldshendelser utenfor fotballbanen, flere av dem kombinert med andre straffbare forhold.

En åttende er dømt for narkotikabesittelse.

– Det er ikke overraskende, sier pensjonert politimann og tidligere assistenttrener på håndballandslaget, Erik Andersen.

Andersen har i lang tid jobbet med ungdom og gjengmiljøer.

Han kaller det «en tragedie» at mange av sakene på fotballbanen ikke har blitt politianmeldt, siden politiet trenger å bli kjent med per-

soner som kan være inne på et dårlig spor.

– Det var viktigere for meg å få en samtale med en 12-åring som stjal noe til ti kroner i kiosken, i stedet for at jeg måtte snakke med ham fem år senere når han hadde stjålet en bil, sier Andersen, og fortsetter:

– Det er ikke bare på fotballbanen at disse folkene utøver vold. Derfor må alt anmeldes.

I snødrevet på Østlandet sitter dommer Ola Vaagaasar på en fotballtribune. Han dømmer ikke aktivt i dag, men understreker at det ikke har noe med drapstruslene for noen år siden å gjøre.

Likevel husker han fortsatt kampen godt. Han kjente imidlertid ikke til at spilleren senere havnet i retten for en annen voldshandling etterpå.

– Det får meg jo til å tenke på om jeg burde anmeldt den hendelsen på fotballbanen da det skjedde, sier han ettertenksomt.

– Et friområde for vold og trusler

Han sier han i lengre tid har ment at fotballbanen er et friområde for vold og trusler, og forteller at

dette er noe han har diskutert flere ganger med andre i dommermiljøet.

Nå ønsker han seg et system som setter en stopper for dette.

– Fotballforbundet kunne kanskje hatt et system som gjorde at hvis det skjer noe som er så alvorlig som en nedskalling eller en drapstrussel, så havner saken hos politiet. Hadde man hatt det, så ville jo også spilleren som drapstruet meg hatt en historikk når han havnet i retten senere.

Denne konklusjonen har også NFF kommet frem til, etter at de tidligere i høst sa at det måtte være opp til offeret om vold på fotballbanen anmeldes eller ikke. Nå har forbundet imidlertid snudd, og sier at det er viktig at alt som er i strid med straffeloven på fotballbanen anmeldes, og at det også er gode grunner for å gjøre det selv om offeret eventuelt ikke ønsker det.

– Generelt må vold anmeldes, sa forbundets generalsekretær Pål Bjerketvedt til VG sist mandag.

Da sa han at Fotballforbundet ennå ikke har landet rutineene for hvordan dette skal skje, men at de

HAR SNUDD: – Generelt må vold anmeldes, sier nå Pål Bjerketvedt, generalsekretær i NFF. Foto: TROND SOLBERG

arbeider med å utvikle disse nå.

NFF har ikke besvart VGs spørsmål om hva de tenker om at personer som har et rulleblad også utenfor fotballbanen kan ha sluppet straff fordi disse rutineene ikke har vært på plass før.

Epost: martin.folkvord@vg.no
Epost: anders.christiansen@vg.no

VGsporten ! INFO

Slik har VG funnet frem til gjerningspersonene

► NFF har behandlet 103 alvorlige volds- og trusselsaker siden 2010. VG har klart å identifisere gjerningsmannen i 64 av disse sakene.

► VG har innhentet dommer fra tingretter i hele landet for å få avklart hvor mange av disse mennene som er straffedømt enten før eller etter hendelsen på fotballbanen.

► Av disse har vi luket vekk dommer for hendelser som overtredelse av veitrafikkloven, økonomiske tvister og lignende.

► I dommene VG har fått tak i er totalt 7 av de 64 mennene dømt for voldshendelser. Flere av dem er dømt flere ganger, og enkelte også for andre forhold i tillegg til vold.

► En åttende er dømt for narkotikabesittelse.

► Det kan også være dommer VG ikke har fått tak i.

VGsporten ! INFO

Dette er de dømt for: av NFF og av retten

► En mann i slutten av tenårene truet og gikk til angrep på en dommertrio sammen med lagkamerater. Før dette var han dømt for å knekke nesen på en jevnaldrende mann ved å skalle, slå og sparke ham etter at det oppsto basketak på en fest.

► En mann i midten av 20-årene skallet ned en motspiller så en tann brakk og en annen ble slått ut av posisjon. Senere er han blitt dømt for drapstrusler og vold mot en tidligere samboer.

► En mann tidlig i 20-årene skallet dommeren i pannen etter å ha blitt utvist, før han sparket dommeren to ganger i ribbeina/ryggen. Senere har han blitt dømt for grove voldshandlinger og annen kriminalitet. Saken er anket.

► En mann tidlig i 20-årene skallet ned en motspiller og drapstruet både ham og dommeren. Senere har han blitt dømt for vold og besittelse av 111 gram marihuana.

► En mann i midten av 20-årene drapstruet en medspiller. Tidligere hadde han blitt dømt for vold mot en politibetjent og for å ikke møte til førstegangstjeneste. Senere har han blitt siktet for å ta kvelertak på en person og så slå til en annen med knyttet neve på nattetid i Oslo. Saken er ikke behandlet i rettsystemet ennå.

► En mann i slutten av tenårene slo en dommer to til tre ganger i hodet mens medspillerne prøvde å holde ham tilbake. Før dette var han blitt dømt for trusler, vold og oppbevaring av narkotika. Senere har han blitt dømt for vold fire ganger til, i tillegg til trusler og grovt tyveri.

► En mann i slutten av tenårene slo motstanderlagets keeper i ansiktet flere ganger med knyttet neve. Før dette var han dømt for å ha kastet en jevnaldrende i bakken, for så å slå og sparke ham i hodet gjentatte ganger mens han lå nede. I tillegg for å slå/dytte en bussjåfør.

► En mann i midten av tenårene truet dommeren med å møte ham etter kampen og banke ham opp, samt kom med det dommeren oppfattet som drapstrusler. Senere har han blitt dømt for besittelse av tre gram kokain og tre gram hasj.

NOEN AV VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

FOTBALLVOLD-RESULTAT: **Spiller hodeskadet**

OBS! VI ADVARER MOT STERKE INNTRYKK PÅ NESTE SIDE >>>

«I aller verste fall kan man **dø** eller få andre alvorlige senfølger av **kräftige støt** mot hodet som ved spark»

Eirik Helseth, professor ved Nevrokirurgisk avdeling ved Oslo universitetssykehus

Av Martin S. Folkvord, Anders Kokkin Christiansen og Mattis Sandblad (foto)

Her ligger fotballspilleren med en enorm flenge i hodebunnen etter en seniorkamp i lavere divisjoner. Ifølge professor Eirik Helseth var mannen heldig som kun slapp unna med hjernerystelse og en to uker lang sykmelding.

Den voksne mannen selv husker ikke annet enn at han bøyde seg ned for å plukke opp ballen.

– Etter det er det svart. Det neste jeg husker er at jeg ligger på ryggen og ser opp i himmelen. Alt jeg vet om selve hendelsen er det lagkameratene mine som har fortalt meg, sier han til VG i dag om hendelsen som ligger tilbake i tid.

Ifølge lagkameratene hadde en motspiller kommet i full fart og truffet ham med et spark i hodet. En lagkamerat, som er

utdannet sykepleier, sørget deretter for at han ble liggende rolig på ryggen og se opp i himmelen en stund til mens de ventet på ambulansen. Så bar det til legevakten.

Der måtte mannen gjennom en CT-skanning, men undersøkelsene viste ikke noe som kunne gi varige skader.

– Kan gi kraniebrudd

Det kan mannen prise seg lykkelig for, slår Eirik Helseth fast. Han er professor ved Nevrokirurgisk avdeling ved Oslo universitetssykehus og har jobbet mye med hodeskader.

– I aller verste fall kan man dø eller få andre alvorlige senfølger av kräftige støt mot hodet som ved spark. Det skjer fordi det kan gi kraniebrudd eller blødninger inne i hodet, sier Helseth til VG.

Også de mange andre slagene, nedskallingene og skadene som VG har kunnet avsløre at Norges Fotballforbund har hatt til behandling siden 2010 kan

fort føre til alvorlige skader, mener nevrokirurgen.

– Det skumle med slike voldshandlinger er at du ikke vet hvilken følge det får når

du slår eller sparker noen. På den ene siden kan du ha «flaks» ved at det ikke blir noen skadefølger, men på den andre siden kan du ha skikkelig uflaks, og så er du plutselig en morder.

Selv om mannen selv innser at han hadde flaks i uflaks, er han tydelig på at det ikke var smatteri han ble påført, heller.

– Jeg fikk en hjernerystelse som var så kräftig at jeg ble sykmeldt i to uker. De første tre-fire dagene var alt jeg klarte å gjøre å ligge på sofaen. På fjerde dagen tok kjæresten min meg med ut i ti minutter. Da jeg kom inn etter det, var jeg helt slått ut, sier han.

– Et ærlig forsøk

Senere politianmeldte mannen saken, men det ble henlagt på bevisets stilling.

Motspilleren ble dømt til 11 måneder utestengelse fra all fotball av Norges Fotballforbund. Forbundet la til grunn at han hadde gjort det med vilje.

Det benekter imidlertid mannen.

– Det som skjedde har jeg ikke gjort med vilje. Et ærlig forsøk på å nå ballen først endte med det verst tenkelige utfallet. Når jeg kommer i stor hastighet rekker jeg ikke komme unna, skriver mannen til VG i en e-post.

FRISK I DAG: To uker etter hendelsen var mannen så smått tilbake på jobb. I dag, en god stund senere, har han ingen ettervirkninger av hodeskaden.

Han forteller også at han ønsket å anke dommen fra NFF, men at han ikke fikk vite om den før ankefristen var gått ut.

Mannen som endte på legevakten sier motspillerens forklaring «virker usannsynlig» for ham.

– Siden jeg hverken så eller husket noe selv, valgte jeg å anmelde etter at lagkameratene mine hadde beskrevet hva de så. For å si det sånn: Hvis jeg mente at det var noe som helst av det de fortalte meg som tilsa at dette var en kamp om ballen med uheldig utfall, hadde jeg aldri funnet på å gå til politiet med det.

NOEN AV VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

FOTBALLSKADET: Her ligger fotballspilleren på legevakten og venter på behandling etter å ha blitt sparket i hodet under en seniorkamp på lavere nivå i seriesystemet. Foto: PRIVAT

Blodig alvor på

► **Systemsvikten rundt vold i fotballen har først og fremst vært en hånd mot ofrene. Men de uheldige konsekvensene av handlingslamelsen går samfunnsmessig dypere enn som så.**

360 000 mennesker. Så mange personer spiller aktivt fotball i Norge. Svært mange av disse er barn og unge.

For disse personene er fotballen mer enn bare en idrettsarena.

Det som skjer på banen, i garderoben og i bussen på vei til bortekamp former deg som menneske.

Særlig handler det om hvordan du forholder deg til andre.

Summen av det som skjer i fotballen skaper en samfunnsmessig verdi som knapt kan overvurderes. Sammen med skolen og barnehagen er norsk fotball trolig landets viktigste sosialisering- og inkluderingsarena.

Men med det følger det også et enormt ansvar på leder- og systemsiden.

Derfor blir det så uakseptabelt når noe svikter så grovt som det har gjort rundt håndtering av vold og trusler. En ting er at ofre for vold og trusler åpenbart er latt i stikken. Bildet av spilleren som ligger på legevakten med et åpent sår i bakhodet underbygger alvorret i problemstillingen.

Men mangelen på et robust system er faktisk også uheldig overfor dem som står i fare for å havne på skråplanet i livet. VGs avsløringer viser at mange av dem som ender som voldsmenn på fotballbanen også har problemer utenfor. Det er ikke overraskende.

Hvis du for eksempel har en 15-åring som sliter med å styre temperamentet sitt, er det jo et spørsmål hvorfor dette skjer, og hvordan man kan jobbe med å hjelpe ham til å få bedre kontroll over seg selv.

Dersom det dreier seg om en gjeng eller et større miljø med utfordringer, vil dette vise seg på ulike områder.

Akkurat her er det så viktig at voksne mennesker tar ansvar, og at ulike aktører ikke bare sitter på hver sin tue og holder på med sitt. En fotballtrener skal lære bort teknikk og taktikk, men

LEIF WELHAVEN

KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

har også en viktig rolle rundt oppdragelse og omsorg i unge menneskers formative år.

Her er det avgjørende å få bedre systemer for at idretten får møteplasser med andre samfunnsaktører, på både sentralt plan og ned i små lokalmiljøer.

Da blir det mulig å tenke mye mer helhetlig om hvordan det kan jobbes preventivt, for å motvirke risikoen for at det går galt både på og utenfor fotballbanen.

Nå som Norges Fotballforbund omsider har våknet og lover å få større systemendringer på plass, er arbeidet som skal igangsettes opp mot andre ressursmiljøer en sentral del av krafttaket som må tas for økt trygghet.

Her gjelder det å evne å ha flere tanker i hodet samtidig.

I tillegg til å øke den preventive innsatsen, er den lovede endringen rundt kontroll og straff åpenbart overmoden.

Tydelige rammer er en viktig del av en oppvekst, og det er dypt samfunnsmessig betenkelig hvordan fotballen har håndtert straffbare forhold selv i stedet for å koble inn politiet, attpåtil uten noe system for at sammenlignbare saker sanksjoneres konsekvent.

Etter å ha vært inne på teppet hos to statsråder, er det ingen tvil om at Terje Svendsen har innsett alvorret i hvor svake deres egne systemer har vært, og det loves at nye rutiner skal være på plass før neste sesong sparkes i gang.

Det er positivt, og det innebærer en helt konkret konsekvens av stor samfunnsmessig betydning.

Men det er viktig at arbeidet med å se idrettens rolle i et større bilde ikke stopper der.

Minst like avgjørende som å slå hardt og konsekvent ned på vold og trusler i fotballen, er det nemlig å gjøre mer for å hindre at slike episoder finner sted.

Og da må gode krefter søke sammen.

KALT INN TIL MØTE: Fotballpresident Terje Svendsen og NFFs generalsekretær Pål Bjerketveden sitter avdelingsdirektør Per-Kristian Aasmundstad og politisk rådgiver Mona Lindseth. Ved siden av ju

mange plan

NFF MÅ AVGI NY RAPPORT TIL STATSRAÐENE

Av Anders Kokkin Christiansen, Øyvind Herrebrøden, Martin S. Folkvord og Tore Kristiansen (foto)

NYDALEN (VG) Ledelsen i Norges Fotballforbund (NFF) lover at nye rutiner for anmeldelse av fotballvold skal være på

plass før sesongstart. Det er klart etter et møte med justisminister Jøran Kallmyr (Frp) og kulturminister Trine Skei Grande (V) i dag.

Samtidig krever de to politikerne et nytt møte med NFF-toppene før sesongstarten i mars.

Årsak: Statsrådene vil kontrollere at jobben blir gjort når fotballtippene nå lover konkrete tiltak.

- Positivt

- Det er fortsatt mye som må på plass. Men de har redegjort for hvilke prosesser som er satt i gang. Det er positivt. Og så må vi ta en fot i bakken før seriestarten for å sikre at prosessene de har satt i gang blir ført i mål, sier Skei Grande til VG.

Hun tok turen til justisdepartementet og kollega Jøran Kallmyr for å møte ledelsen i fotballforbundet onsdag morgen. I en drøy halvtime diskuterte de to statsrådene fotballvold med fotballpresident Terje Svendsen og generalsekretær i NFF, Pål Bjerketvedt.

Bakgrunnen er en lang rekke saker i VG om vold på norske fotballbaner.

- Vi går gjennom selvdømmeordningen vår, men dette handler også om grensdragning for anmeldelser. Der samarbeider vi med politiet i Oslo. Det er ikke klart ennå, men vi skal konkludere i god tid før sesongstart, lover Svendsen.

- Nye rutiner

- Var det ubehagelig å møte her i dag?

- Det var helt greit. Det var et bra møte som var avtalt for lenge siden. Kulturministeren oppsummerte det godt med at man ønsker at personer som utøver vold skal forbli i fotballen. Dersom de forlater fotballen, så representerer de kanskje en enda større utfordring, sier NFF-toppene.

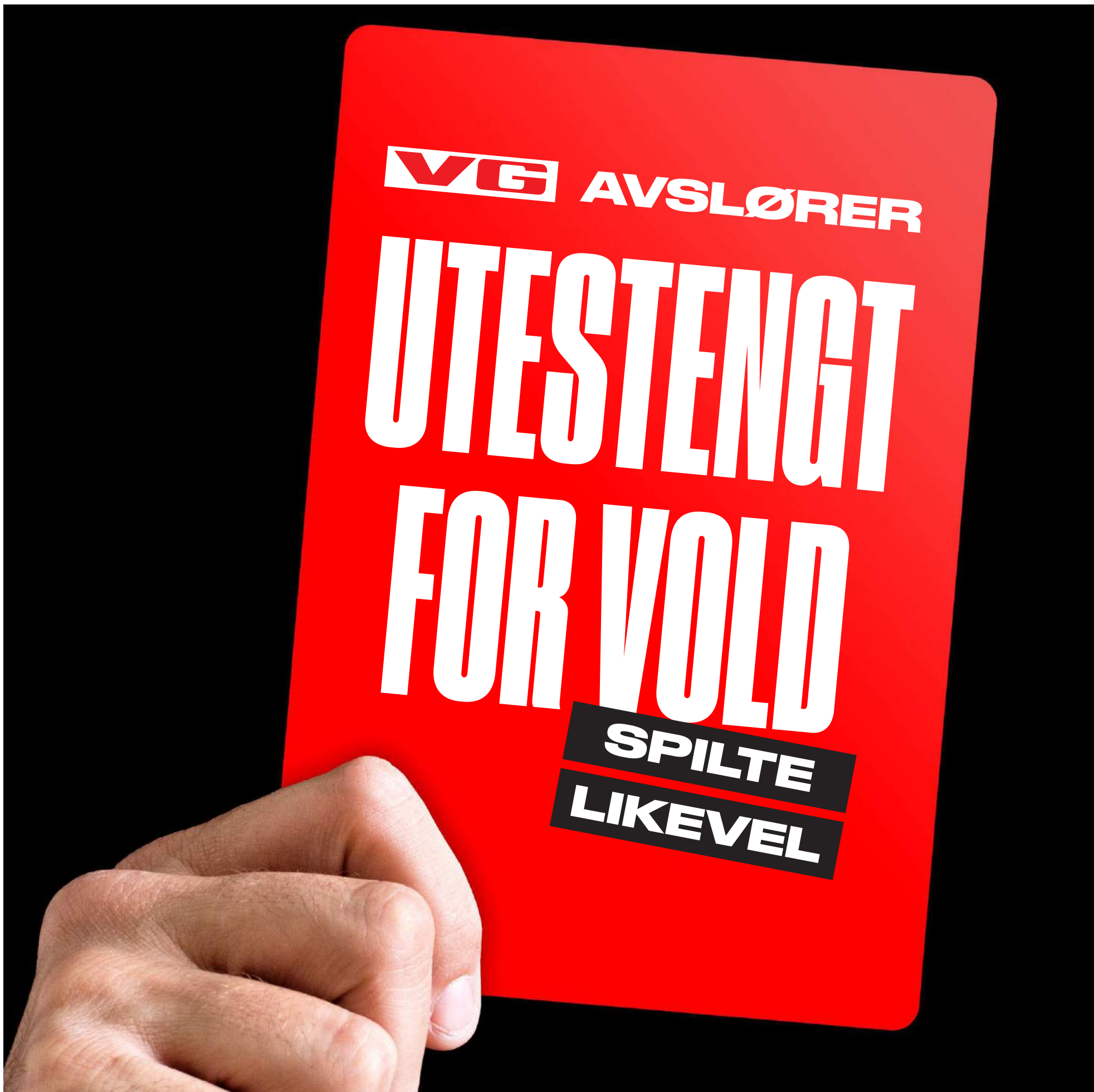
Justisminister Jøran Kallmyr utbrøt «Fy søren!» da han fikk se VG-sportens papirforside etter møtet med NFF. Bildet viser skaden til et av ofrene for fotballvold i lavere divisjoner.

- NFF har fortalt oss at de kommer med nye rutiner før sesongen 2020. Jeg synes det var mye positivt i det møtet vi hadde nå, og vi er enige om at det blir et nytt møte før sesongstart for å sjekke at alt er i orden og at det er gode rutiner på plass, sier statsråden til VG.

Et møte med justisminister Jøran Kallmyr og kulturminister Trine Skei Grande om vold på fotballbanen. Ved siden av kulturministeren sitter statssekretær Alf Erik Andersen.

Foto: TORE KRISTIANSEN

Av Martin S. Folkvord, Anders Kokkin Christiansen, Jari Bakken og Torfinn Weisser (grafikk)

De skulle vært utestengt etter vold og trusler på fotballbanen, men spilte fotball likevel. Nå lover Norges Fotballforbund at sakene som ikke er foreldet skal vurderes på nytt.

Mens ofrene for vold og trusler i fotballen har hatt grunn til å tro at gjerningsmennene var utestengt, er virkeligheten i mange tilfeller en annen. Etter omfattende dataanalyser kan VG i dag avsløre at det slett ikke er gitt at utestengelser for voldshandlinger i norsk breddefotball blir overholdt.

Det har lyktes VG å identifisere 64 av mennene som står bak de mest alvorlige volds- og trusselhendelsene i norsk fotball

siden 2010. Minst 16 av spillerne har ikke overholdt utelukkelsens lengde.

- De har misforstått

Det betyr at så mye som hver fjerde av disse har vært tilbake på banen mens de fortsatt skulle vært plassert på tribunen.

Fotballforbundet tror at flere av spillerne har brutt karantenen fordi de har misforstått lengden på utestengelsen. Men dette stemmer ikke for alle.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

I tekstmelding til VG skriver en av mennene:

Karanter i de lavere divisjoner blir dårlig fulgt opp, og jeg tenkte vel at jeg bare ga blaffen i det. Samtidig vet jeg om flere andre spillere som har gjort det samme, og da ville jeg også utnytte det.

Etter å ha blitt forelagt VGs undersøkelser, lover Fotballforbundet å se på egne systemer:

► Forbundet går gjennom alle volds- og trusselsaker som har gitt utelukkelse siden 2015 for å sjekke om noen av disse spillerne har spilt

i perioden de skulle vært utestengt.

► Forbundets uavhengige påtale-nemnd vil vurdere sakene siden 2015 der spillere som skulle vært utestengt spilte og ta stilling til om disse skal bli utestengt nå eller ikke.

► Forbundets IKT-systemer skal vurderes nærmere, med tanke på om det er mulig å få plass ordninger der det varsles om navn som ikke skulle vært på dommerkortet dukker opp.

Dette bekrefter Yngve Haavik, kommunikasjonssjef i Norges Fotballforbund.

Funnene provoserer Mathias Falch. Han er trener i Korsvoll, og har ved to ulike anledninger sett spillerne sine bli offer for voldshandlinger som senere har ført til dom i NFF.

- Hvor vanskelig kan det være å lage et system som gjør at det kommer opp et varsel hvis en spiller som er utestengt spiller kam-

pen? Det er jo en åpenbar systemsvikt her, sier Falch til VG.

- Respektløst

Korsvoll-treneren har særlig lite til overs for mannen som innrømmer at han var fullt klar over straffen, men ignorerte den.

- Hvor vanskelig kan det være å lage et system som gjør at det kommer opp et varsel hvis en spiller som er utestengt spiller kampen? Det er jo en åpenbar systemsvikt her, sier Falch til VG.

Mannen som ga blaffen i at han var utestengt, viser imidlertid lite anger:

- Jeg vet om flere som har gjort det samme, og da ville jeg også utnytte det, skriver han til VG.

Mannen hevder også at det er helt vanlig at man unngår karantener ved å spille i andres navn.

Det samme tror Korsvoll-trener Falch. Dette vil i så fall ikke avdek-

NOEN AV VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

OPPRØRT: Mathias Falch, Korsvoll-trener, har opplevd to tilfeller av vold mot sine spillere, der handlingen har ført til dom i NFF.

Foto: TORE KRISTIANSEN

” Det er så respektløst. Det tyder ikke akkurat på at man er en angrende synder. Og hvis en voldshandling ikke fører til at man faktisk blir utestengt, da kan jo den oppførselen bare fortsette.

Mathias Falch, Korsvoll-trener

VG sporten **!** INFO

Slik har VG funnet frem til spillerne

► NFF har behandlet 103 alvorlige volds- og trusselsaker siden 2010. VG kjenner identiteten til 64 gjerningsmenn fra disse.

► Alle 64 fikk en utestengelse fra å spille kamper i regi av NFF i et gitt antall måneder, alt fra to til 16.

► VGs utviklere har laget et digitalt søk som har kjørt gjennom 14 202 kamper til de 64 spillernes klubber i perioden rundt utestengelsen. Her har vi undersøkt om spilleren har spilt kamper i perioden han skulle vært utestengt.

► Blant de 64 har vi funnet 16 spillere som har spilt mens de skulle vært utestengt.

► Mange av kamprapportene i Fotballforbundets databaser er ufullstendige. Det kan være flere spillere som har spilt i utestengelsesperioden enn de VG har funnet. Spillere som eventuelt har spilt i falskt navn vil heller ikke fanges opp av denne gjennomgangen.

NY GJENNOMGANG: Kommunikasjonssjef i NFF, Yngve Haavik, lover at Fotballforbundet skal gjennomgå sakene der utestengte spillere har spilt på nytt, så frem til at sakene ikke er foreddet.

Foto: HÅKON MOSVOLD LARSEN, NTB SCANPIX

kes av VGs gjennomgang, som bare fanger opp spillere som har spilt i sitt eget navn.

- Uakseptabelt

Fotballforbundet er naturlig nok ikke særlig begeistret for at det finnes spillere som med viten og vilje gir blaffen i karantener for voldshendelser.

- Det er både beklagelig og uakseptabelt. Dette er et system bygget på tillit, og hver enkelt klubb har et ansvar for å påse at spillere som er utestengt ikke spiller, skriver Yngve Haavik, kommunikasjonssjef i NFF til VG i en e-post.

Han skriver videre at både spillere og klubber som bryter NFFs vedtak risikerer å bli straffet, men at forbundet er avhengige av å få informasjon på bordet for å ta tak i det.

Haavik sier også at det er vanskelig å si noe konkret om mulige

mørketall for voldsdømte spillere bryter karantenen ved å spille under falskt navn.

- Men vi kan selvsagt ikke utelukke at det finnes eksempler på det.

Samtidig understreker kommunikasjonssjefen at NFF tror at de fleste som har spilt mens de har vært utestengt, har gjort det fordi de har misforstått lengden på karantenen. Men også dette vil han til livs.

- Dette må vi åpenbart få ryddet opp i, for slik skal det ikke være. Rent konkret betyr det å se på muligheten for automatiske varsler gjennom IKT-systemer.

- Dessverre vil det alltid være noen som ikke respekterer regelverket, men vi har ingen grunn til å tro at klubber og spillere flest ikke samvittighetsfullt følger opp de vedtak som fattes, skriver han.

Et av problemene som er avdek-

ket, handler om hvordan NFF har kommunisert ut straffens lengde. I flere av tilfellene sier spillerne at de rett og slett har misforstått lengden på straffen.

Slått i hodet

Det var relevant blant annet i følgende scenario:

Noen år siden, en kamp på vestlandet: En mann slår en motspiller som har havnet i klammeri med kapteinen hans hardt i hodet.

Mannen går i bakken. Senere får han påvist en hjernerystelse, kommer det frem i sakspapirene til NFF. Mannen som slo får tolv måneders utestengelse fra all fotball.

Tolv måneder etter utestengelsen: Mannen knytter på seg fotballskoene igjen. Han tror at straffen er sonet, siden det har gått tolv måneder, skriver han til VG i en SMS.

Men tolv måneder utestengelse fra NFF betyr ikke tolv kalender-

måneder. Siden det ikke spilles fotball på vinteren, teller ikke de fem månedene utenfor sesong. Det vil si at en straff på tolv måneder i realiteten kan bli på nesten to sesonger.

I dommen fra NFF forklares dette gjennom at det står at straffen skal sones i «terminfestet kamper», men det står ingenting mer om hva det innebærer.

Mannen forsto ikke hva dette betydde, sier han til VG. Dermed endte han med å spille kamp igjen nesten en hel fotballsesong før han egentlig skulle.

Uklart språk

Dette er fullt forståelig, sier Ida Seljeseth. Hun forsker på forståelig språk ved Universitetet i Oslo.

- Jeg ville ikke selv forstått hva dette betyr, sier forskeren til VG.

Hun har et tips til Fotballforbundet:

- En bedre måte å formulere det på, kunne vært å skrive «du er utestengt fra og med da til og med da», sier Seljeseth.

Kommunikasjonssjef Haavik i NFF følger langt på vei språkforskeren, og sier at Fotballforbundet vurderer å gjøre nettopp dette. Samtidig ser han noe positivt i at misforståelser kan være grunnen til at mange av spillerne har spilt mens de skulle vært utestengt.

- Det tyder på at det i de fleste tilfeller ikke er snakk om bevisst juks, men at klubben ikke har skjont dommen. Det er det i så fall langt lettere å få gjort noe med.

E-post: martin.folkvord@vg.no
E-post: anderskc@vg.no

LEIF WELHAVEN
KOMMENTAR

leif.welhaven@vg.no

Vold i fotballen:

Feil på alle fronter

INN PÅ TEPPET: Ledelsen i NFF var nylig inne på teppet hos både justisministeren og kulturministeren. Tema: Håndtering av vold og trusler i fotballen. Foto: TORE KRISTIANSEN

Historien viser hvor bevisst Norges Fotballforbunds valg om å leke politi og påtalemyndighet har vært. Da blir vondt betydelig verre av at det interne systemet har vært hullete som en sveitserost.

Vinteren 2019 er alle brått blitt enige om at åpenbare brudd på straffeloven skal bringes inn for politiet, i stedet for kun å håndteres av fotballen selv. Men går vi bakover i tid, var tonen i Norges Fotballforbund (NFF) en helt annen om fotballvold:

«Vi har et godt system i fotballen som skal fange opp denne type hendelser. Dersom det er veldig store overtramp, kan spilleren bli utestengt i lengre tid. Vi sparer på den måten det sivile rettsapparatet, men det er opp til hver enkelt om man vil anmelde saken til politiet».

MÅTEN NFF HAR valgt å «spare rettsapparatet» på, kan ha bidratt til at en rekke gjerningsmenn har sluppet fengsel. Det gjelder både fotballvolden i seg selv, og saker der retten ikke kjente til hva som har skjedd med fotballdrakt, når straffen for andre forhold vurderes.

Sitatet om arbeidsgiverens policy stammer fra NFFs daværende kommunikasjonssjef, Roger Solheim, og er fra 2008. Allerede da burde forbundet hatt rutiner og standarder om oppfølging til anmeldelser, men etter en lovendring i 2015 har det ikke vært noen grunn til å la være å ta ansvar selv.

Men fordi forbundet faktisk har hatt hendene på rattet så lenge, er det også et

relevant spørsmål hvordan sakene er blitt håndtert i NFFs egne rekker.

Nå trer det dessverre frem et stadig tydeligere bilde av systemsviktens omfang også her. På en rekke plan:

- VILKÅRLIGHETEN:** Konsekvensen av å bli truet eller slått ned, kan ha vært helt ulike om det skjedde i nord, sør, øst eller vest. NFF har rett og slett ikke hatt en helhetlig og tydelig definert praktisering internt. Det kan ikke være slik at det er opp til de enkelte kretsledere å avgjøre hvor grensen går for hvordan saker skal følges opp. Nå blir det heldigvis endring.
- UNDERRAPPORTERINGEN:** Da NFF sentralt omsider begynte å se på egne systemer, ble det avdekket 75 volds- og trusselsaker fra januar til november i år, som sentralmakten ikke visste om. Dersom vi er inne i et representativt år, kan det altså dreie seg om minst 800 ukjente volds- og trusselsaker det siste tiåret. Det har altså manglet oversikt over problemets omfang og alvor, og det grenser til det absurde når den største kretsen har brakt én sak inn for domsutvalget på 10 år.
- MANGELN PÅ KONTROLL:** Systemet har langt på vei vært tillitsbasert, og det går selvsagt en grense et sted for hva det kan ventes at forbundet

fanger opp. Men at spillere som er utestengt for vold likevel har spilt, og det under eget navn, vitner ikke om rutiner og systemer som fungerer.

DATASVIKTEN: I dagens digitale tidsalder hadde det neppe vært spesielt krevende å få på plass IKT-systemer som gir bedre sikkerhet mot misbruk av systemet. Nå lover NFF å se på dette, men hvorfor har ikke ting vært på stell? I det store bildet inngår også et avslørt sikkerhetshull, som nå er tettet.

MØRKETALLENE: Ingen vet hvor stort problemet er med at folk spiller under falskt navn er, men det er åpenbart at det har forekommet. Dette er en vrien utfordring å løse, men et problem med systemet er mørketall uansett.

SNILLISTISKE STRAFFER: Personer som skaller ned andre, truer med drap eller sparker en motstander i hodet vil vi ikke ha i norsk fotball. Ok, de aller yngste fortjener kanskje lettere en ny sjanse, men godt voksne som begår så grove handlinger bør ut i betydelig lengre perioder enn dagens regler innebærer. Det er for eksempel rart at beklagelse kan gi fradrag.

KOMMUNIKASJONEN: Vedtak om utestengelse er formidlet med en utrolig krøkkete ordlyd. Hvor vanskelig kunne det vært å sende en beskjed til den utestengte spilleren der det fremgår konkret hvilke datoer som gjelder? Når selv en språkforsker hadde slitt med å skjønne hva som menes, er det mye å hente på klar tale.

UVITENHET OM DOMMERFRYKT: NFF var ikke tilstrekkelig klar over fenomenet med at dommere velger å skjule egen identitet av frykt for vold og trusler. Har man da gode nok lytteposter i egen organisasjon?

I SUM SER VI et doms- og sanksjonssystem som har vært prinsipielt problematisk – og som i seg selv har vist seg å svikte på helt avgjørende områder.

Når det nå kommer omfattende endringer på plass, blir det avgjørende å levere på to hovedområder samtidig:

Et robust system for politianmeldelser, som det er lovet at skal være på plass innen seriestart.

Interne rutiner som sikrer likhet for loven, konsekvent regelutøvelse og tettere kontroll som aldri burde vært der. Det blir nok å ta seg til på Ullevaal fremover.

TAR GREP

OSLO-FOTBALLEN VOLDVERSTING

RUNDT 20 FOTBALL-DOMMERE I OSLO HAR SKJULT IDENTITET

NFF SENDTE BEKYMRINGS-BREV TIL OSLO-BYDELER ETTER TILSKUERVOLD

NFF HAR IKKE ANMELDT EN ENESTE AV 78 VOLDSSAKER

GA RØDT KORT - BLE DRAPS-TRUET

«SITUASJONEN ER UHOLDBAR»

NOEN AV VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

Foto: PRIVAT

LOVER GREP MOT VOLD: Idrettspresident Berit Kjøll, her under «åpen time» på Ullevaal tidligere i år, har fått med seg VGs

Av Anders Kokkin Christiansen og Martin S. Folkvord

SOLLI Plass (VG) Idrettspresident Berit Kjøll (64) lover «supertydelige» retningslinjer for hvordan norske idrettslag skal håndtere vold i fremtiden.

Det skjer etter at VG har skrevet mellom 40 og 50 saker om vold på norske fotballbaner, og hvordan dette håndteres i idretten, denne høsten

– Mange av sakene har vært trist lesning. Men vi vet at idretten spiller samfunnet, og at det er vold i samfunnet. Men nettopp derfor må vi være vårt ansvar bevisst:

Vold hører ikke hjemme på idrettsbanen. Det skal følges opp ved å ta kontakt med politiet eller ved å anmelde forholdet, sier Berit Kjøll.

Det nærmer seg jul og hun tar imot VG sammen med seniorrådgiver Håvard Øvregård i lobbyen på et hotell i hovedstaden. Et halvt år etter at Kjøll ble idrettspresident,

forbereder hun nå det kommende styremøte på nyåret.

Der blir punktet «trygg idrett» svært sentralt: Administrasjonen i NIF skal komme med forslag til tiltak, som idrettsstyret vil diskutere – etter et vedtak på idrettstinget i mai.

– Solide systemer

Og mens Norges Fotballforbund har satt ned et eget utvalg i etterkant av høstens mediasaker, vil også idrettsforbundet ta grep: Ifølge Kjøll skal mulige lovbrudd følges opp av politi og rettsvesen. Hun oppfordrer alle som utsettes

for vold, samt de som er vitne til vold, om å varsle.

Ifølge idrettspresidenten er det viktig at politiet alltid informeres om voldsepisoder.

– Det er viktig at vi får på plass supertydelige, solide systemer som er kjent for hele idrettsbevegelsen, slik at alle voldshendelser behandles. Dialogen med politiet må være god, slik at man finner standarder for hvordan vold skal håndteres, sier Kjøll.

– Alle sakene i høst viser vel at slike systemer ikke er på plass i dag?

– Ja, og derfor er det utrolig vik-

tig at vi nå tar grep i full skala, sier idrettspresidenten.

– Spiller samfunnet

Seniorrådgiveren ved siden av henne, Håvard Øvregård, har hatt ansvaret for spørsmål knyttet til vold, overgrep og seksuell trakassering i NIF siden 2011.

– Når noen stiller spørsmål om slikt, så er mitt råd: De bør informere politiet. Det kan være vanskelig for et idrettslag å anmelde om man ikke er sikker på hva som har skjedd. Men politiet har et selvstendig ansvar for å undersøke saken dersom de hører om vold, sier

FULL SKALLA

Foto: NTB SCANPIX

mange artikler om vold i fotballen og mannen som ble sparket i hodet (bildet til venstre). Nå lover hun klare retningslinjer hva gjelder vold på idrettsarenaen i fremtiden.

Idrettspresidenten varslar nye retningslinjer mot vold i idretten

Øvregård.

– Er det en kultur, eller ukultur, i idretten der folk gjerne «rydder opp seg imellom»?

– Vi spiller samfunnet på godt og vondt. Noen plasser håndteres slike spørsmål veldig bra, andre steder håndteres det dårlig, sier han.

VG gjengir et sitat for idrettspresidenten gitt av daværende kommunikasjonssjef i NFF, Roger Solheim, i 2008: «Vi har et godt system

i fotballen som skal fange opp denne type hendelser. Dersom det er veldig store overtramp, kan spilleren bli utestengt i lengre tid. Vi sparer på den måten det sivile rettsapparatet, men det er opp til hver enkelt om man vil anmelde saken til politiet.»

I dag understreker Solheim at han den gangen kun snakket på vegne av organisasjonen hans representerte, og at han forstår at man ser annerledes på det i dag.

Daværende fotballpresident Sondre Kåfjord – som hadde det øverste ansvaret – ønsker ikke å kommentere utspillet eller tankesettet for drøyt ti år siden.

– Gode initiativ

Justisminister Jøran Kallmyr (Frp) svarer et klart «nei» på spørsmål om han liker tankesettet til NFF den gangen:

– Disse personene har ofte saker utenfor banen også. Derfor er det

te en politioppgave. Og det er en politioppgave når det som skjer på banen går over den terskelen man har for en risikoaksept for en kontaktsport. Når man slås ned på en bane, mener jeg det hører hjemme i strafferett-sporet og ikke i et internt NFF-spor, sier han.

Idrettspresident Berit Kjøl lover tiltak. På spørsmål om hvem som bør anmelde, sier hun først «den som opplever vold», men understreker raskt at det like godt

kan være snakk om et idrettslag.

– Her må vi gå opp løypa, sånn at det er supertydelig og at voldshendelser får konsekvenser, sier hun.

Deretter tilføyer hun:

– Søkelyset som VG har satt på denne saken, har avdekket en langt større bevissthet om problemstillingen. Her har Fotballforbundet tatt grep med mange gode initiativ og som kommer hele idrettsbevegelsen til gode.

KREVER HANDLING: Oslo fotballdommerlag, her representert ved leder Henrik Skjevestad, har flere innspill til hvordan problemene med vold i fotballen kan håndteres bedre.

VIL STRAFFE LAG FOR SPILLERVOLD

Av Martin S. Folkvord og Gisle Oddstad (foto)

Vold og trusler på fotballbanen bør ikke bare gi utestengelse for spilleren det gjelder, men også bøter og poengtrekk for spillerens lag, mener Oslo fotballdommerlag.

Det kommer frem i et brev sendt fra dommerorganisasjonen til NFF Oslo. Her legger de også frem flere forslag til hvordan det kan bli mindre av vold og trusler mot dommere, blant annet strengere straffer enn i dag og støtte til politianmeldelser av alvorlige saker som skjer på banen.

– NFF har ikke vært gode nok på å forebygge denne typen saker,

det må de bare erkjenne. Det kan ikke være sånn at man risikerer å bli slått ned når man dømmer. Da må vi gjøre det vi kan for å unngå det, inkludert å straffe lagene, sier lederen av Oslo fotballdommerlag, Henrik Skjevestad, til VG.

Støtter lagstraff
– Er det ikke litt heftig å gi et helt lag kollektiv avstraffelse

Oslo-dommere vil ha kollektiv avstraffelse

for noe en enkeltspiller gjør?

– Jo, det kan du godt si. Men tryggheten til dommerne er nødt til å settes først.

Skjevestad sier videre at hvis volds- og trusselproblematikken blir større, må dommerlauget i verste fall advare medlemmene mot å dømme enkelte lag – slik dommerne i den svenske storbyen Göteborg nylig gjorde.

– Det er selvsagt ikke noe vi ønsker å gjøre, men en av få muligheter vi har til

å aksjonere, sier Skjevestad.

Forslaget om å straffe klubbene til voldsutøverne får støtte fra Svein Dahle, som nå er dommerveileder etter selv å ha dømt i en årrekke.

Tvangsnedrykk?

Dahle var med på å lage et regelverk i 2008 som blant annet ga mulighet til å gi lag både bøter og tvangsnedrykk hvis de hadde gjentatte grove hendelser.

– Sånt har noe å si. Får et lag en bot, kom-

mer klubbkassereren løpende og spør hva de kan gjøre for å unngå at det skjer igjen. Og selvsagt betyr det noe for enkeltspilleren at han vet at hele laget rykker ned om han oppfører seg som en tulling, sier Dahle til VG.

I dagens regelverk praktiseres det ikke straff av lag for noe en spiller gjør.

Henrik Lunde, som leder en prosjektgruppe som blant annet skal se på sanksjonsnivået for vold og trusler i fotballen, skriver i en e-post til VG at alle innspill blir vurdert i gruppens arbeid.

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

NOEN AV VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

Av Anders Kokkin Christiansen og Martin S. Folkvord

Mens lille Vestfold fotballkrets har meldt inn ni voldssaker til NFFs domsutvalg siden 2010, har Trøndelag ikke meldt inn en eneste i samme periode. Men det betyr ikke at det ikke har vært voldshendelser i trønderfotballen.

Det kommer frem etter at VG har fått innsyn i de 75 registrerte volds- og trusselsakene i 2019 som ikke har blitt behandlet av domsutvalget til Norges Fotballforbund (NFF).

Etter at VG de siste månedene har skrevet rundt femti artikler om vold og trusler på norske breddefotballbaner, har det sneket seg inn en skjerpert bevissthet rundt temaet i Trøndelag.

Det sier Jan-Roar Saltvik til VG. Han er daglig leder for det som er Norges største fotballkrets, målt i antall lag.

– Vi har gått tilbake og sjekket om noen av de eldre sakene burde vært rapportert inn, og vi ser at det var et par saker fra 2017 og en fra 2018 som man i dagens kontekst kunne forventet at var innrapportert. Det vil vi gjøre fremover, sier han.

VG kartla i vinter 103 volds- og trusselsaker som er behandlet av doms- og sanksjonsutvalget til fotballforbundet i perioden 2010 til 2019. Av disse stammer bare én trusselsak fra Trøndelag. Oslo fotballkrets har til sammenligning 39 saker i det samme materialet.

– Jeg skal drepe deg!

Men etter at NFF startet et kartleggingsarbeid i kjølvannet av VGs saker i vinter, så viste det seg at Trøndelag krets selv har registrert fem volds- og trusselsaker i 2019 alene. Ingen av disse har blitt vurdert som alvorlige nok til å meldes inn til domsutvalget i Fotballforbundet.

I et tilfelle valgte dommeren å blåse av en kamp før slutt av hensyn til egen sikkerhet. I en annen sak skal en person ha tatt kvelertak på en dommeransvarlig som forsøkte å beskytte dommeren. Ved en annen anledning skal en spiller ha sagt «Jeg skal drepe deg!» til en motspiller.

Jan-Roar Saltvik mener imidlertid ikke at alle fem tilfellene uten videre skulle vært innrapportert til NFFs domsutvalg. Nå jobber han i dialog med Fotballforbundet med å behandle to ferske voldssaker i Trøndelag i julen. Disse sakene er også blitt politianmeldt av spillerne.

Idrettspresident Berit Kjøll har fått bestilling fra idrettsstyret om å levere nye,

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

ØKT BEVISSTHET: Slik omtaler lederen av landets største fotballkrets, Trøndelag, tilnærmingen til volds- og trusselsaker på fotballbanen.

Innrømmer at voldsepisoder

BURDE VÆRT

RAPPORTERT

krystallklare, retningslinjer for hvordan volds- og trusselsaker i norsk idrett skal behandles i fremtiden. Hun mener det vil lette arbeidet for klubbene.

– Det er jeg enig i. Men det er ikke slik at alle saker er svart-hvitt. Regelverket kan være greit, men så trenger ikke saken være så grei likevel, sier Saltvik til VG.

Han utelukker ikke at det har vært en holdning innen fotballen om «du må tåle en del».

Når Trøndelag likevel har få innrapporterte saker de siste årene, så tror han likevel

at det ikke bare handler om svak rapportering:

– Vi søker å finne gode løsninger på uheldige situasjoner. Vi snakker med dem som har utført handlingene, samt de som har opplevd dem. Og så snakker vi med klubbene som har spillere som oppfører seg dårlig. Det er, mener jeg, en av grunnene til at det er få saker i Trøndelag. Kanskje skulle vi rapportert inn mer, men vi har vært opptatt av å løse det selv, sier han.

Lik praksis overalt

I Oslo sitter Mina Gerhardsen, som er leder i fotballforbundets etiske komité. Hun omtaler VGs serie om

vold som en viktig vekker for Fotball-Norge.

Voldsepisoder skal uten unntak anmeldes, mener Gerhardsen.

Konfrontert med at en krets som Trøndelag bekrefter at de har hatt saker som burde vært behandlet av NFFs domsutvalg, sier hun:

– Det er bra at kretsen nå ser på egen praksis og er i dialog med NFF. Signalene fra Fotballforbundet har vært at man ønsker lik praksis for rapportering og håndtering av slike saker.

– Alvorlige voldshendelser skal anmeldes. Men skal det ha betydning, er det viktig at politiet følger opp.

ETISK KOMITÉLEDER: Mina Gerhardsen, her på et bilde fra 2016.

NOEN AV VGs SAKER OM FOTBALLVOLD

WIL HA DOM

Jusprofessor: Handler om spillernes sikkerhet Menn bak volden: På verstingliste for røde kort

Av Martin S. Folkvord,
Anders Kokkin Christiansen
og Jari Bakken

Flere av mennene som står bak vold på fotballbanen, er også inne på topp 100-listen for røde kort det siste tiåret. Funnene får en jusprofessor til å ta til orde for livstids-utestengelse fra fotballen.

– Det har med spillernes sikkerhet å gjøre. Hvis noen flere ganger har vist at de kan skade andre, så er det jo en risiko for at det skjer på nytt, sier Hans Fredrik Marthinussen.

Jusprofessoren ved Universitetet i Bergen har akkurat blitt presentert for følgende funn: Fem av de 64 mennene som VG vet at har stått bak de alvorligste hendelsene av vold og trusler i idretten som har blitt behandlet av NFF siden 2010, er også inne på lista over de 100 som har fått flest røde kort i den samme perioden.

Starter «på nytt»

Det kommer frem etter at VGs utviklere har samlet inn data om alle digitalt registrerte røde kort fra 5902 ulike fotballdivisjoner det siste tiåret.

Flere av disse røde kortene har ført til utestengelser på tre kamper, som ifølge dagens regelverk kan handle om blant annet slag og spark mot motspiller, rasisme eller gjentatt grov munnbruk mot dommer.

Jusprofessor Marthinussen, som selv spiller fotball på hobbybasis i 5. divisjon, er ikke direkte overrasket over at de som har utøvd vold en gang også er gjengangere på rødt kort-statistikken. Men han etterlyser at gjentatte forseelser over flere sesonger skal gi strengere straffer, slik også gjentatt kriminalitet kan føre til strengere straffer i rettsvesenet.

– I amerikansk fotball var det i høst en spiller som ble utestengt for hele sesongen for en takling som vanligvis gir tre kamper utestengelse. Grunnen var at han hadde gjort det samme mange ganger før, forteller Marthinussen, før han fortsetter:

– Hvis du har hatt tre utestengelser for albue eller slag mot en motstander, så kunne man jo sagt at neste gang får du en hel sesong utestengelse. Og gangen etter det kan det være livstid.

Slik er det ikke i fotballen i dag. I stedet starter man med blanke

ark før hver sesong, uavhengig av hvor mange røde kort du fikk i den forrige.

Blant spillerne på topplisten er en mann som har minst åtte røde kort siden 2010. I en av situasjonene ble han dømt til flere måneders utestengelse av NFF for vold mot dommeren.

Av de syv andre røde kortene er seks direkte, noe som indikerer en grovere forseelse enn hvis man blir utvist etter to gule kort. To av disse utvisningene førte til tre kamper karantene.

Et sinneproblem

Mannen selv sier han aldri havnet i klammeri med dommeren den gangen han fikk flere måneders utestengelse av NFF, men erkjenner i dag at det er uheldig å pådra seg så mange røde kort.

«I de tilfellene hvor jeg fikk flere kamper karantene har det vært overdreven reaksjon fra min side, mildt sagt. Jeg har hatt problemer på banen hvor jeg ikke tenker konsekvenser. Slik skal det absolutt ikke

HAR DU OPPLEVD VOLD I IDRETTE? KONTAKT MARTIN. FOLKVORD@VG.NO

ke være og jeg har egentlig kun ødelagt for meg selv. Jeg tror egentlig all adrenalinet fra selve fotballen gjør at jeg har hatt problemer med å kontrollere mine reaksjoner», skriver mannen i en e-post til VG.

Han svarer «ja» på spørsmål om han har et sinnemestringsproblem på banen.

«Med alderen vil jeg si at jeg har lært å kontrollere det mer og mer. Når det er sagt skulle jeg ønske det aldri hadde vært et problem for meg på banen. Jeg har alltid tenkt at det er merkelig at jeg reagerer sterkt på fotballbanen, når jeg ikke gjør det utenfor banen», skriver mannen.

Mannen er imidlertid også en av dem som har blitt dømt for voldshendelser utenfor banen, som VG kunne fortelle om i desember. Her banket han opp og knakk nesen på en annen mann på en fest. Han har ikke besvart VGs spørsmål om dette.

– Hva mener du kan gjøres for å hindre vold og trusler?

«Jeg mener at ledere, trenere, sup-

portere og spillere bør slå hardt ned på dårlig oppførsel og også oppfordre til respekt og gode holdninger.

Dersom medspillere, trenere og supportere sier ifra til dem det gjelder, så kan det bli bedre. Det er nok enklere for enkelte å få høre det fra personer man kjenner fra før av», mener mannen.

Jusprofessor Marthinussen mener altså at også strengere straffer kan være et virkemiddel NFF bør benytte seg av.

– Jeg tror fotballspillere flest vil være glade for at det reageres enda strengere på de groveste tilfellene, særlig hvis det skjer flere ganger fra samme person, sier han.

Kulturminister Trine Skei Grande er konfrontert med Marthinussens utspill, men overlater til idretten selv å avgjøre hva slags reaksjoner gjerningsmenn skal få:

– Idretten utgjør viktige sosiale fellesskap. Det er derfor viktig å finne en balanse mellom nødvendige sanksjoner for uakseptabel atferd og opprettholde idretten som en arena som inkluderer mennesker som ofte faller utenfor andre fellesskap. Men det kan også være behov for andre tiltak, som kan være enda mer effektive, for å endre voldelig atferd, sier hun til VG.

En del av fotballen

Fotballforbundets kommunikasjonssjef Yngve Haavik forteller at selv om det i dag ikke er praksis i dag at gjentagende hendelser er noe som gir strengere straffer når det gjelder utvisninger, så vurderer en av arbeidsgruppene som nå ser på vold i fotballen om særlig voldsomme og stygge taklinger med strenge reaksjoner skal tillegges vekt i skjerpene retning ved gjentagelse i en og samme sesong.

Samtidig mener han at antall røde kort for spillerne VG har funnet ikke er altfor dramatiske.

– Det handler om spillere som i snitt har fått ett eller færre røde kort per år de siste ni årene. Ja, noen av disse utvisningene har gitt to kamper eller mer, men en del av dem har også gitt en kamp eller et resultat av to gule. De har også sesonger uten røde kort, skriver Haavik i en e-post til VG.

Haavik understreker at forbundet jobber for å beskytte spillerne så godt som mulig. Samtidig vil duellspill, også det som ikke er etter boken, være en del av fotballen, selv om en tilsvarende takling på en T-banestasjon åpenbart vil bli vurdert annerledes enn på en fotballbane, skriver kommunikasjonssjefen.

KREVER STRENGERE STRAFFER: Jusprofessor Hans Fredrik

PÅ LIVSTID

VG sporten **INFO**

Slik fant VG mennene

- ▶ Et rødt kort skal i utgangspunktet registreres i en elektronisk kamprapport på fotball.no.
- ▶ Basert på disse kamprapportene skal informasjonen om kort registreres for hver eneste avdeling av hver eneste divisjon i land.
- ▶ VGs utviklere har satt opp et datascrip som har gått gjennom 5902 avdelinger i de ulike divisjonene siden 2010 og samlet all informasjonen om røde kort.
- ▶ NFFs digitale kamprapporter er av og til ufullstendige, særlig når man går noen år tilbake i tid. Antallet røde kort for spillerne som er oppgitt i denne artikkelen kan derfor i realiteten være høyere.

MANN, OSLO: Dømt av NFF for å ha slått til en motspiller. Har minst ni røde kort siden 2010.

MANN, OSLO: Dømt av NFF for å ha skallet ned en motspiller. Motspilleren måtte på legevakten. Har minst ni røde kort siden 2009.

MANN, OSLO: Dømt av NFF for drapstrusler mot medspiller og rasistiske ytringer. Har minst åtte røde kort siden 2010. Også dømt for vold mot en politibetjent.

MANN, OSLO: Dømt av NFF for vold mot dommeren. Har minst åtte røde kort siden 2010. Også dømt for å ha banket opp og ha knekt nesen på en jevnaldrende mann på fest.

MANN, AKERSHUS: Dømt av NFF for å ha klappet til dommeren. Har minst seks røde kort siden 2010.

Marthinussen mener at gjentatte voldshendelser på fotballbanen bør føre til økte straffer.

Foto: RUNE SÆVIG, BERGENS TIDENDE

SAMMEN MOT VOLDEN: Justisminister Jøran Kallmyr og Oslo-politimester Beate Gangås har engasjert seg mot fotballvolden. Snart kommer svarene fra NFF om hvordan den varslede tiltakspakken blir. Foto: HELGE MIKALSEN

Straffene er nødt til å svi

Norges Fotballforbund (NFF) har ingenting å tjene på å glatte over problemene med vold og trusler. Skjerpede straffer og tydelig tale blir essensielt for å skape tryggere rammer fremover.

Leif.Welhaven@vg.no

Det blir interessant å se innholdet i forbundets varslede tiltakspakke for å bekjempe fotballvolden. Men minst like viktig som hvert enkelt punkt i pakken, er det å gjøre noe med den overordnede holdningen som har rådet i deler av organisasjonen.

I store deler av perioden VG har dekket vold i fotballen, har det nemlig virket som om NFF er mer opptatt av å tenke på sitt eget omdømme enn spillerne og dommerne som blir ofre for volden. For eksempel har Fotballforbundet brukt mye tid på å gjøre et poeng ut av at antall saker er få i det store bildet. Vel, akkurat det avhenger av innfallsvinkel.

Da NFF begynte å nøste i voldstallene, viste det seg at det bare fra januar til november i fjor hadde vært 79 volds- og trusselsaker. Dersom fjoråret er noenlunde representativt, innebærer det at vi fort kan være oppe i 800 volds- og trusselsaker det siste tiåret.

Fotballen her i landet er i all hovedsak voldsfri, men er 800 et lavt tall av den grunn? Og for dem som rammes spiller makrotall uansett liten rolle. Forbundet er i ferd med å ta

affære, men burde fokusert på handlekraft også i språkbruken, selv om det kan medføre økt oppmerksomhet om mindre hyggelige forhold.

NFF er nemlig ikke noe konsern hvis suksess måles i positiv eller negativ PR. Tvert imot, de styrer en aktivitet folk er så glade i at de kommer til å drive med uansett. Og da er det litt synd at forbundet, nå senest rundt problemstillingen om rødt kort-gjengangere, fremstår så forsiktede i ordvalget.

Det følger et stort ansvar med å være eier av landets kanskje største fellesarena. Rettssikkerheten for ofrene i hver enkelt volds- og trusselsak må settes i høysetet, uavhengig av antall og andeler.

Og man bør forvente mye av tiltakene som er på trappene:

- Det må etableres et effektivt system for å anmelde kriminalitet der det hører hjemme: hos politiet.

- NFF bør også sørge for at volden som allerede har skjedd, men som ikke er foreldet strafferettslig, blir anmeldt. Dette er særlig viktig for å sende et signal om at forbundet mener alvor.

- Geografisk vilkårlighet i NFFs egne straffer må erstattes med tydelige kriterier som gir en mest mulig enhetlig praksis i ulike kretser. Det skal ikke ha noe å si om du blir slått ned i Kristiansand eller Kristiansund.

- Det må på plass systemer som kontrollerer at en ny praksis etterlevs landet rundt.

- Fotballforbundet må etablere rutiner for oppfølging av ofre for ulike typer handlinger, ikke minst dommere. Det kan ikke være slik at et offer får vite av VG hva som ble straffen for personen som slo den ned.

- Straffenivået må markant opp, både av hensyn til ofre og av preventive grunner.

- Det trengs et trappetrinns-system som gjør at gjentatte røde kort straffes strengere.

- Det nye straffenivået må kommuniseres ut til alle som driver med fotball, så det kommer tydelig frem at forbundet har nulltoleranse for vold og trusler.

- Det må bli slutt på redusert straff for beklagelse.

- Den nyopprettede databasen over voldsaker må aktivt brukes for systematisering og kunnskapsinnhenting.

- Forbundets IKT-systemer må oppgraderes, slik at det blir lettere å oppdage regelbrudd.

- Det bør sanksjoneres overfor spillerne VG har avslørt at har spilt i utestengelsesperioden.

Dette kan kanskje høres strengt ut, men det er på skyhøy tid å markere et overtydelig standpunkt om hva vi ikke skal ha i norsk fotball. «Trygghet» er en viktig del av Norges Fotballforbunds vedtatte verdigrunnlag. Da må holdninger om å ta lett på episodene skrotes for godt, for eksempel varianten vi så et eksempel på i en dialog mellom Oslo Fotballkrets og en dommer.

Da dommeren mente straffen for sjikanering var for mild, lød svaret at kretsen «[...] regner med både spiller og klubb syns det er tungt og klubb syns det er tungt og nødvendig å måtte stå over 1 kamp for munnbruk mot dommer».

Det reiser et grunnleggende spørsmål om forholdet mellom forbrytelse og straff:

Opplevtes tungt? Ja, det er liksom litt av poenget. Unødvendig? Slett ikke.